

ΑΓΡΟΚΤΗΜΑ

ΛΙΜΝΗ ΚΑΡΛΑ

ΕΝΑΣ ΠΑΝΑΡΧΑΙΟΣ ΛΙΜΝΑΙΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΨΑΧΝΕΙ ΤΟΝ ΤΟΠΟ ΤΟΥ
ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΨΑΡΑΔΕΣ ΤΟΥ ΠΟΥ ΕΓΙΝΑΝ ΑΓΡΟΤΕΣ ΚΑΙ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΟΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΠΟΙΜΕΝΙΚΟΣ
ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΒΟΣΚΟ
ΑΥΤΟΣ ΚΑΝΕΙ ΚΟΥΜΑΝΤΟ

ΠΑΤΑΤΑ ΚΑΛΛΙΠΕΥΚΗΣ
Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΟΛΥΜΠΟΥ
ΔΕΝ ΜΟΙΑΖΕΙ ΜΕ ΚΑΜΙΑ

ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΑΛΑΤΖΗ
ΩΔΗ ΣΤΟΝ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΗΓΕΤΗ
ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Τώρα το κινητό σου είναι η κάρτα σου. **winbank wallet app**

Έρθε ο πιο εύκολος τρόπος για να πληρώνεις, με το κινητό σου!
Κατέβασε δωρεάν το πρωτοποριακό **winbank wallet app** της Τράπεζας Πειραιώς και κάνε τις αγορές σου με τον πιο γρήγορο και ασφαλή τρόπο.

- Χωρίς μετρητά ή κάρτα
- Ανέπαφα σε όλα τα καταστήματα

* Το winbank wallet είναι διαθέσιμο για android συσκευές. Παρέχεται σε εγγεγραμμένους χρήστες της winbank υπό τις ισχύουσες περιοριστικές διατάξεις στην κίνηση κεφαλαίων. Στην εφαρμογή μπορεί να χρησιμοποιηθεί οποιαδήποτε χρεωστική κάρτα της Τράπεζας Πειραιώς.

Σχεδιάζουμε λύσεις που κάνουν τη ζωή σας πιο εύκολη.

Τ. 18 28 38, www.piraeusbank.gr

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Η πρώτη τράπεζα στην Ελλάδα

28

ΑΝ ΔΕΝ ΤΟ ΑΓΑΠΑΣ ΜΗΝ ΤΟ ΚΑΝΕΙΣ

«Όταν έρχονται με τους γονείς τους για να τους κάνω φάκελο για τους Νέους Γεωργούς, τους λέω να ξανάρθουν μόνοι τους», αναφέρει μεταξύ άλλων στην εφ' όλης της ύλης συνέντευξη του ο Ντίνος Μπλιάτσιος.

Η φωτογραφία του εξωφύλλου προέρχεται από το αρχείο της Βάνιας Τλούπα.

ΛΙΜΝΗ ΚΑΡΛΑ

34 ΤΡΕΙΣ ΕΜΠΕΙΡΟΙ ΒΑΜΒΑΚΟΠΑΡΑΓΩΓΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΑΓΩΝΙΕΣ ΤΟΥΣ ΣΤΟΝ ΚΑΜΠΟ

Φροντίζουν τη βαμβάκосуλλεκτική σαν παιδιά τους και το χωράφι γίνεται δεύτερο σπίτι τους

38 ΣΤΗΝ ΚΑΛΛΙΠΕΥΚΗ Η ΠΑΤΑΤΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΤΕΧΝΗ ΜΕ ΜΙΑ ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΑΘΙΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ

Επιμονή, υπομονή και ζήλος για δουλειά, γιατί η καλλιέργεια θέλει τον παραγωγό επάνω της για να ανθίσει

42 Ο ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΝΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΤΑ 600 ΓΙΔΙΑ ΤΟΥ ΠΑΝΩ ΣΤΗ ΒΛΑΧΟΣΤΡΑΤΑ ΤΟΥ ΒΕΝΕΤΙΚΟΥ

Ένα δύσκολο ταξίδι 345 χιλιομέτρων από την Αετομηλίτσα Ιωαννίνων στο Καλαμάκι Λάρισας

50 ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΑ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΟ ΑΝΗΚΕΙ Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΠΟΙΜΕΝΙΚΟΥ ΣΚΥΛΟΥ

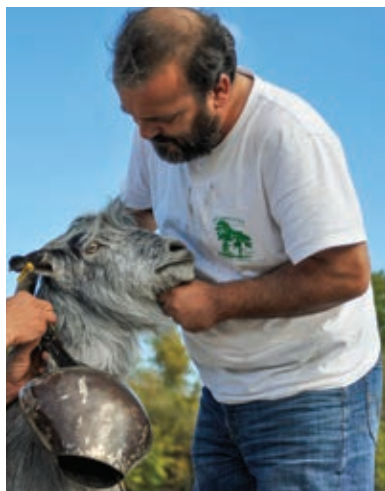
Ο ευγενικός, έξυπνος και συνάμα δυνατός και σκληροτράχηλος γίγαντας είναι το ιδανικό τσπανόσκυλο για τις ελληνικές εκτροφές

58 ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ: ΣΥΡΡΑΚΟ - ΚΑΛΑΡΡΥΤΕΣ

Γαντζωμένα στο όρος Περιστέρι, σχεδόν αντικριστά το ένα από το άλλο, μοιάζουν με αετοφωλιές από πέτρα προσφέροντας μια ανεπανάληπτη αισθητική και όχι μόνο εμπειρία

80 ΙΣΤΟΡΙΑ

«Στον ήχο του κλαρίνου του Τάσου Χαλκιά βογγάει, τινάζεται, χαμογελάει, χορεύει η Ελλάδα» Τάδε έφη Γιάννης Ρίτσος

42 ΜΕΤΑΚΙΝΟΥΜΕΝΟΙ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΟΙ

74 ΤΑΞΙΔΕΥΟΝΤΑΣ ΜΕ MITSUBISHI ASX

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Ιδιοκτησία Green Box Εκδοτική ΑΕ, Νίκης 24, Σύνταγμα, 105 57, τηλ. 210/3232905, fax 2103232967, e-mail: info@agronews.gr | Εκδότης/Διευθυντής Γιάννης Πανάγος | Επιμέλεια έκδοσης Ειρήνη Σκρέκη | Σύνταξη Λεωνίδα Λιάμης • Μαρία Γιουρुकέλη • Ελένη Δούσκα • Γιώργος Κοντονής • Αλέξανδρος Μπίκας • Μαρία Κρόκου • Φανή Γιαννακοπούλου • Μάχη Τράτσα • Σοφία Σπύρου | Δημιουργικό - Σελιδοποίηση Βασιλική Κονόμου • Αθηνά Βέν | Εμπορικός Διευθυντής Παναγιώτης Αραβαντινός | Διαφήμιση - Μάρκετινγκ Μωρίς Σιακκής • Νατάσσα Στσιασινού | Διανομή Ευρώπη Πρακτορείο Διανομής Τύπου ΑΕ | Εκτύπωση - Βιβλιοδεσία Εκτυπώσεις Ίρις ΑΕΒΕ | Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική, η κατά παράφραση ή διασκευή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλον, χωρίς προηγούμενη άδεια του εκδότη. Νόμος 2121/1993 και κανόνες Διεθνούς Δικαίου που ισχύουν στην Ελλάδα.

ΟΙ MILLENNIALS ΔΕΝ ΑΓΑΠΟΥΝ ΤΑ ΔΙΑΜΑΝΤΙΑ

-30%

Λένε ότι τα διαμάντια είναι παντοτινά αλλά η πτώση της τάξης του 30% στις πωλήσεις τους μέσα στο 2015, δείχνει ότι δεν «πουλάει» πλέον στους Millennials το παραμύθι που κατασκεύασε ο μεγαλύτερος όμιλος αδαμαντωρυχείων του κόσμου, η De Beers, στις αρχές του 1900, ότι μια πρόταση γάμου πρέπει να συνοδεύεται από ένα διαμαντένιο δαχτυλίδι, γράφει η βρετανική εφημερίδα Independent.

Ο ΣΑΛΜΑΝ ΡΟΥΣΝΤΙ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΠΕΛ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

“Από τον Όμηρο το τραγούδι και η ποίηση είναι συνδεδεμένα και ο Ντίλαν είναι κληρονόμος της παράδοσης των βάρδων

ΤΟ ΜΑΘΑΜΕ...

info

300%

Οι τιμές των γαιδάρων έχουν τριπλασιαστεί στην Αφρική λόγω της τεράστιας ζήτησης από την Κίνα

Η αγορά για προϊόντα χωρίς γλουτένη θα αυξηθεί 10% παγκοσμίως έως το 2020. Ειδικό φούρνο άνοιξαν στην Ιρλανδία.

400.000

Κατά 400.000 εκτάρια, δηλαδή 4 εκατ. στρέμματα, μειώθηκε η αγροτική γη στις ΗΠΑ σε σχέση με το 2014, καθώς συνολικά 18.000 μικρές εκμεταλλεύσεις βγήκαν εκτός παραγωγής.

EDITORIAL

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΝΑΓΟΥ

Ο ΠΟΝΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΥ ΚΑΙ Ο ΠΟΝΤΙΚΟΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

Ένας μύθος του Αισώπου αφηγείται την ιστορία του ποντικού της πόλης και του φίλου του, ενός ποντικού των αγρών. Στο μύθο αυτόν, η ασφάλεια, η προβλεψιμότητα και η κοινοτοπία της ζωής στην ύπαιθρο αντιδιαστέλλονται με το χάος, την ποικιλία και τους κινδύνους που υποτίθεται πως συγκροτούν τη βιωμένη εμπειρία των κατοίκων της πόλης.

Διάφορες παραλλαγές της ιστορίας αυτής επαναλαμβάνονται για ολόκληρες γενιές, ενώ ο ίδιος μύθος βρίσκεται στην καρδιά της πλοκής αναρίθμητων σύγχρονων μυθιστορημάτων, τηλεοπτικών προγραμμάτων και κινηματογραφικών έργων. Παρόλο που έχει τις ρίζες της στην αρχαιότητα, η ιστορία του ποντικού της πόλης και του ποντικού των αγρών απέκτησε μια πειθαναγκαστική σχεδόν ισχύ με την εμφάνιση της βιομηχανίας και την ανάπτυξη της σύνθετης νεωτερικής πόλης όπου οδήγησε η εκβιομηχάνιση.

Πράγματι, οι ιδέες που προκύπτουν από τη σύγκριση μεταξύ της πόλης και της υπαίθρου βρίσκονται στο επίκεντρο των μυθολογιών της νεωτερικότητας και από την εποχή της Βιομηχανικής Επανάστασης, πολλοί ήταν οι διανοούμενοι -κοινωνιολόγοι, φιλόσοφοι, λογοτέχνες και καλλιτέχνες- που συμμερίσθηκαν τους προβληματισμούς του Αισώπου. Ιδιαίτερα σημαντικό ήταν το ερώτημα εάν η ποιότητα ζωής στις πόλεις ήταν καλύτερη από τη ζωή στην ύπαιθρο και γιατί. Στην 3η περίοδο της εκδοτικής πορείας του, το Αγρόκτημα, που κυκλοφόρησε πρώτη φορά το 2004 ως ένθετο της εφημερίδας Ελεύθερος Τύπος, θα επιδιώξει, μεταξύ άλλων, να δώσει μια απάντηση και σ' αυτό το ερώτημα. Καλή ανάγνωση.

Innovation
that excites

THE BEST

AND THE REST

NISSAN QASHQAI

ΤΟ ΑΥΘΕΝΤΙΚΟ CROSSOVER

Πολλοί θέλουν να του μοιάσουν, αλλά δεν μπορούν να το φτάσουν. Το αυτοκίνητο που αποτελεί μέτρο σύγκρισης με τον τολμηρό σχεδιασμό του και τις πρωτοποριακές τεχνολογίες, όπως το Around View Monitor για πραγματικά εύκολο parking. Γι' αυτό, όταν έρθει η ώρα να αποφασίσετε για το σωστό crossover, επιλέξτε το αυθεντικό. Διαφορετικά, θα έχετε πάντα δεύτερες σκέψεις.

ΝΙΚ. Ι. ΘΕΟΧΑΡΑΚΗΣ Α.Ε.
www.nissan.gr

ΜΕ ΚΙΝΗΤΗΡΕΣ BENZINΗΣ 1.2 ΚΑΙ DIESEL 1.5 & 1.6

1.5i D: Εκπομπές διοξειδίου CO₂ (g/km): 99 - Κατανάλωση κιλομέτρου (lt/100 km): 4.2 (κύκλος πόλης) / 3.6 (έκτος πόλης) / 3.8 (μικτός κύκλος)

4WHEELDRIVE

Χίλιοι μύριοι καλογήροι σ' ένα ράσο τυλιγμένοι

ίλιοι μύριοι καλογήροι σ' ένα ράσο τυλιγμένοι» λέει το αίνιγμα που περιγράφει το ρόδι, αγαπημένο φθινοπωρινό φρούτο. Ένα φρούτο, που εντυπωσιάζει με τις άφθονες κόκκινες ρόγες του, είναι άμεσα συνδεδεμένο με τη λέξη Ρόδος που σημαίνει «ροή

και δύναμη», ενώ έχει δώσει και το όνομά του στην ισπανική πόλη Γρανάδα. Θεωρείται παραδοσιακά το φρούτο που φέρνει καλοτυχία, ευγονία και αφθονία αγαθών στο σπίτι μας. Από την αρχαιότητα ακόμα, είχε μια ιδιαίτερη θέση στις αντιλήψεις, στην τέχνη, στη θρησκεία και φυσικά στη διατροφή και την αντιμετώπιση των ασθενειών.

Σύμφωνα με τις έρευνες των αρχαιοβοτανολόγων η ροδιά πρωτοεμφανίστηκε στην κεντρική Ασία και συγκεκριμένα στην Περσία πριν από το 3000 π.Χ.. Αργότερα, καλλιεργήθηκε συστηματικά και στη Μεσόγειο, όπου μεταφέρθηκε από τους Φοίνικες και τους Άραβες εμπόρους.

Ροδιές θα συναντήσει κανείς σε ολόκληρη την Ελλάδα. Είναι ένα από τα πρώτα φρούτα καλλιέργειας, με βοτανική ονομασία *Punica granatum* («μήλο με πολλούς καρπούς – σπόρια»). Η ροδιά στα μέρη μας, λοιπόν, είναι ένα μικρό φυλλοβόλο δένδρο με γυαλιστερά φύλλα και πορτοκαλοκίτρινα λουλούδια, που μερικές φορές βλαστάνει άναρχα, από παντού και μοιάζει πιο πολύ με θάμνο. Το μισό χρόνο περνάει εντελώς απαρατήρητη, ενώ τον υπόλοιπο καιρό, μαγνητίζει τα βλέμματα με το χρώμα και την ομορφιά των ανθών και

των καρπών της. Είναι φυτό ανθεκτικό στη ζέστη, στην ξηρασία και στην έλλειψη φροντίδας, και προσαρμόζεται εύκολα σε διαφορετικά εδάφη. Τα φρούτα της είναι στρογγυλά, κόκκινα (ή κίτρινα, όταν ωριμάσουν) και γεμάτα με σπόρους.

«Σαν το λιθάρι γεροί και σαν το ρόδι γεμάτοι», λέει ο λαός αφού οι ιδιότητές του, δεν είναι διόλου ευκαταφρόνητες. Η σύγχρονη Ιατρική έρχεται να επιβεβαιώσει και να συνηγορήσει με τους αρχαίους Έλληνες ιατρούς, ότι αποτελεί θαυματουργό καρπό. Είναι πλούσιο σε βιταμίνες C, A, E, σίδηρο, κάλιο και αντιοξειδωτικές ουσίες (πολυφαινόλες) και χαμηλής περιεκτικότητας σε θερμίδες. Η συγκέντρωση των παραπάνω ουσιών για τον άνθρωπο είναι 3 φορές μεγαλύτερη απ' ό,τι στο κόκκινο κρασί και στο πράσινο τσάι. Σύγχρονες κλινικές μελέτες έχουν αποδείξει ότι ο χυμός του ροδιού μπορεί να συμβάλλει στην πρόληψη ή στην επιβράδυνση πολλών μορφών καρκίνου (μαστού, προστάτη, δέρματος), ενώ επιδρά στο μεταβολισμό της χοληστερόλης και ιδιαίτερα της LDL-χοληστερόλης. Οι αντιοξειδωτικές ουσίες του μειώνουν τον κίνδυνο καρδιοπαθειών και εγκεφαλικών επεισοδίων αφού ρίχνει την πίεση του αίματος. Χρησιμοποιείται για τη θεραπεία αιμορραγιών και χρόνιων εντερικών προβλημάτων και για την αντιμετώπιση της οστεοαρθρίτιδας. Τέλος, καθαρίζει και προστατεύει το δέρμα, βοηθά στην αντιμετώπιση των εγκαυμάτων και στην πρόληψη των ρυτίδων.

Για όλους τους παραπάνω λόγους λοιπόν, «σπάστε» ένα ρόδι και εκμεταλλευτείτε το μεγαλείο του».

2,5

Η ροδιά εισέρχεται σε πλήρη παραγωγή το 7ο έτος, δίνοντας ετησίως 1,8-2,5 τόνους ανά στρμ.

50-80

Η ποικιλία Wonderful ξεκινά από 80 λεπτά/κιλό (Α' ποιότητα) και φτάνει ως 50 (Γ' ποιότητα).

70%

Το 70% από το σύνολο των καλλιεργούμενων εκτάσεων στις ΗΠΑ ανήκει στη Wonderful.

THE ITALIAN SENSE OF BEAUTY

KOMMA

MOOD design S. Barsacchi

BATHROOMS - Idro design Castiglia Associati

LIVING - Foodshelf design Ora-Ito

SCAVOLINI

ΕΛΛΑΔΑ ΑΘΗΝΑ: Thema A.E. Τηλ. 210-8016426 **Ο&D** Τηλ. 210-6753696 **ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ:** Βέρορος Α.Ε. Τηλ. 2310-457344-5 **ΛΑΡΙΣΑ:** Thema A.E. Τηλ. 2410-550970 **ΗΡΑΚΛΕΙΟ:** Τζομπανάκης Γιώργος Τηλ. 2810-237222 **ΙΩΑΝΝΙΝΑ:** Λέκκας Μιχαήλ Τηλ. 26510-21281 **ΚΩΣ:** Moda Cucina Τηλ. 22420-23200 **ΝΑΞΟΣ:** Καπρής Ι. Μονοπρόσωπη Ε.Π.Ε. Τηλ. 22850-23450 **ΠΑΤΡΑ:** House Sistema Τηλ. 2610-437500 **ΡΟΔΟΣ:** Μαρκακίου Μιχαήλ Τηλ. 22410-67500 **ΧΑΝΙΑ:** Λυμπινάκη Ειρήνη Τηλ. 28210-33882 **ΣΠΑΡΤΗ:** Χίος Center A.E. Τηλ. 27310-72200 **ΚΥΠΡΟΣ:** Salt & Pepper **ΛΕΜΕΣΟΣ:** Τηλ. 2532-0450 - Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με νέες εμπορικές συνεργασίες με τη Scavolini παρακαλούμε επικοινωνήστε με τον αποκλειστικό αντιπρόσωπό μας **Α. ΕΞΑΡΧΟΣ:** Τηλ. 2410-550970 - 553612 Fax: 2410-554095 e-mail: aexarchos@thema.gr

Scavolini S.p.A. Italy +39 0721443333 - contact@scavolini.com - www.scavolini.com

ΑΛΛΗΓΟΡΙΑ

Η σκληρότητα της κοινωνίας των ορεοσίβιων αίγαγρων προσιδιάζει εκπληκτικά στην αναληψία της σιωπηρής και «σκεπτόμενης» ανθρώπινης κοινωνίας.

Η αδελφή του κύμηξε τρέχοντας στην τροχιά του αετού, κι αυτός τη γράπωσε. Μένοντας μονάχο μεγάλωσε χωρίς περιορισμούς και χωρίς συντροφιά. Όταν ένωσε έτοιμο, πήγε να συναντήσει την πρώτη αγέλη, προκάλεσε το κυρίαρχο αρσενικό και νίκησε. Έγινε βασιλιάς σε μια μέρα, σε μονομαχία.

Τα αγριόγιδα δε φτάνουν τη συμπλοκή ως το τέρμα, ορίζουν το νικητή από τα πρώτα χτυπήματα. Δεν ορμούν με τα κέρατα, όπως τ' αγριοκάτσικα και τα κατσίκια. Χαμηλώνουν το κεφάλι στο χώμα και προσπαθούν να μπήξουν τα ελαφρά κυρτωμένα κέρατά τους στο υπογάστριο του αντιπάλου. Αν η υποταγή δεν είναι άμεση, τον γραπώνουν απ' την κοιλιά και τον ξεσκίζουν τσιτώνοντας το λαιμό προς τα πίσω. Σπάνια φτάνουν σ' αυτό το τέλος.

Μ' εκείνον ήταν αλλιώς, είχε μεγαλώσει χωρίς κανόνες και επέβαλλε κανόνες. Τη μέρα της μονομαχίας, πάνω τους είχαν τον μεγαλόπρεπο ουρανό του Νοέμβρη και στη γη σβόλους από φρέσκο χιόνι, λιγοστούς ακόμα. Τα θηλυκά έρχονταν σε οίστρο πριν από το χειμώνα και

γεννούν τα μικρά τους καταμεσής της άνοιξης. Νοέμβρη κάνουν τις κόντρες τους τα αγριόγιδα.

Μπήκε στο χώρο της αγέλης ξαφνικά, ξεμύτισε από ψηλά, από ένα σύδεντρο στο βράχο. Τα θηλυκά το 'βαλαν στα πόδια μαζί με τα χρονιαρικά μικρά τους, έμεινε το αρσενικό να κλοτσάει το χορτάρι με τις μπροστινές οπλές.

Ψηλά, μαύρες φτερούγες συνωστίζονταν, κουρούνες και κοράκια. Μετέωρες πάνω στα ανοδικά ρεύματα, κοίταζαν τη μονομαχία που σαν βιβλίο είχε ανοίξει κάτω απ' τα πόδια τους. Το νεαρό αρσενικό προχώρησε, χτύπησε την οπλή στο χώμα και άφησε ένα φύσημα κοφτό.

Η σύγκρουση ήταν βίαιη και σύντομη. Τα κέρατα του ζώου που επιτέθηκε πρώτο άνοιξαν ένα ρήγμα στην άμυνα και το αριστερό κέρατο αγκιστρώθηκε στην κοιλιά του αντιπάλου. Την ξεσκισε μ' έναν ανατριχιαστικό θόρυβο, ενώ ψηλά λυσοσomanούσαν φτερουγίσματα – ένα πανδαιμόνιο.

Τα πουλιά διεκδικούσαν τον ηττημένο, που προριζόταν γι' αυτά. Το ξεκοιλιασμένο αγριόγιδο το 'βαλε στα πόδια, κυνηγημένο, χάνοντας σπλάχνα στο δρόμο. Οι φτερούγες ξεριζώθηκαν απ' τον ουρανό και κατέβηκαν στη γη να τα κατασπαράξουν. Η φυγή του ηττημένου διακόπηκε απότομα, το ζώο σκουντούφλησε κι έπεσε στο πλευρό.

Πάνω στο ματωμένο κέρατο του νικητή στάθηκαν οι λευκές πεταλούδες. Μια απ' αυτές έμεινε εκεί για πάντα, γενιές πεταλούδων πέρασαν, πέταλο που φτεροκοπάει στον άνεμο πάνω απ' το βασιλιά των αγριόγιδων, στο πέρασμα των εποχών, απ' τον Απρίλη ίσαμε το Νοέμβρη.

Απόσπασμα από το βιβλίο «Το βάρος της πεταλούδας»

ΗΤΑΝ ΑΝΕΜΟΣ ΝΤΥΜΕΝΟΣ ΜΕ ΠΟΔΙΑ ΚΑΙ ΚΕΡΑΤΑ

ΓΡΑΦΕΙ Ο ERRI DE LUCA

Η

μάνα του είχε χτυπηθεί από τα σκάγια του κυνηγού. Στα ρουθούνια του, ρουθούνια μικρού ζώου, σφηνώθηκε μια μυρωδιά από άνθρωπο κι από μπαρούτι.

Ορφανό, μαζί με την αδελφή του, χωρίς αγέλη εκεί τριγύρω, έμαθε μονάχο. Μεγάλωσε, ένα μπόι παραπάνω σε σχέση με τα αρσενικά του σιναφιού του. Την αδελφή του την άρπαξε ο αετός μια μέρα χειμωνιάτικη και συννεφιασμένη. Εκείνη τον πήρε είδηση, πώς μετεωριζόταν από πάνω τους, καθώς είχαν απομονωθεί σ' ένα βοσκοτόπι στα νότια, όπου ακόμα άντεχε λίγο κιτρινισμένο χορτάρι. Η αδελφή του τον έπαιρνε είδηση τον αετό και χωρίς τη σκιά του στη γη, με σκοτεινιασμένο ουρανό. Για τον έναν απ' τους δυο δεν υπήρχε διαφυγή.

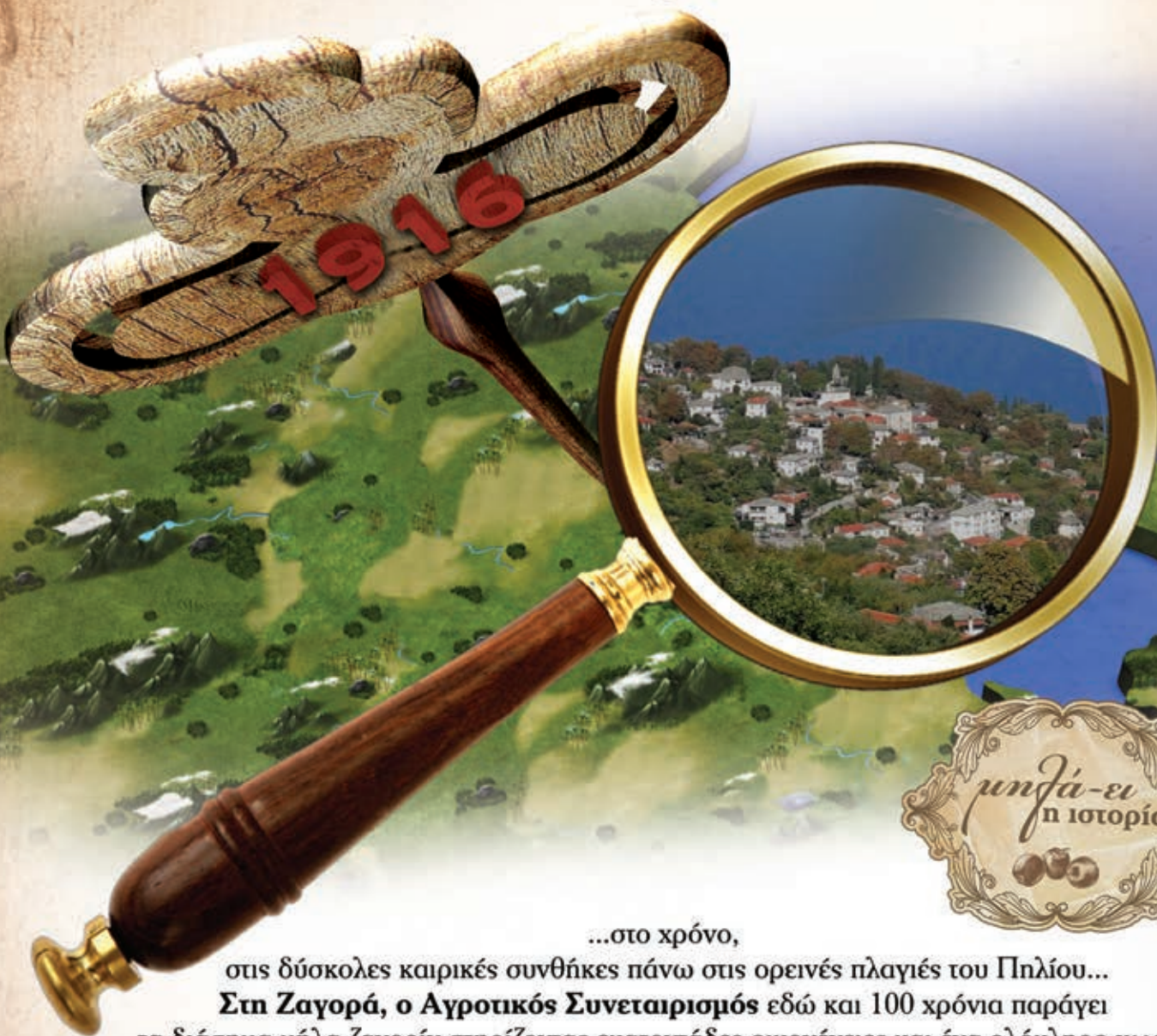

Μια αυθεντική ιστορία από τις εκδόσεις Κέλευθος

100
ΧΡΟΝΙΑ

Υπάρχει ένα χωριό που εδώ και **100 χρόνια**
αντιστέκεται...

...στο χρόνο,
στις δύσκολες καιρικές συνθήκες πάνω στις ορεινές πλαγιές του Πηλίου...
Στη Ζαγορά, ο Αγροτικός Συνεταιρισμός εδώ και 100 χρόνια παράγει
τα διάσημα μήλα ζαγορίν στηρίζοντας εκατοντάδες οικογένειες και ένα ολόκληρο χωριό.

www.zagorin.gr

ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΠΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΕΙΤΑΙ ΜΕ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ Ε.Ε.

ΕΝ ΕΤΕΙ 1985 ΣΤΟΝ ΝΕΣΣΩΝΑ ΟΔΗΓΩΝΤΑΣ ΜΙΑ ΒΑΜΒΑΚΟΣΥΛΛΕΚΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟ ΒΡΑΔΥ ΓΙΑ ΜΕΖΕ ΣΤΟΥ ΣΠΗΛΙΟΥ

Από τα μέσα Σεπτεμβρίου, άρχισα δουλειά. Τις πρώτες 4-5 μέρες με την προετοιμασία της μηχανής και στη συνέχεια με τη βαμβάκοσυλλογή...

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΝΑΓΟΣ

Ηταν Αύγουστος του 1985, μόλις είχα τελειώσει τη θητεία μου στο στρατό και ήμουν ακόμα στο χωριό, όταν η διοίκηση του τοπικού συνεταιρισμού Νέσσωνας, στη Θεσσαλία, μου ζήτησε να αναλάβω, μαζί με άλλους δύο συγχωριανούς μου, οδηγός στην ολοκαίνουργια βαμβάκοσυλλεκτική John Deere 9920 που είχε αγοράσει τότε ο συνεταιρισμός.

Ένας και μάλιστα ο εμπειρότερος, όπως έμαθα στη συνέχεια, από τους τρεις μηχανοδηγούς που είχαν προσληφθεί, για κάποιους λόγους δεν ήθελε να συνεχίσει και ο κλήρος έπεσε σε μένα. Μου ήρθε ξαφνικά αλλά δεν είπα όχι. Από τη μια ήθελα να φύγω για να βρω δουλειά σαν δημοσιογράφος στην Αθήνα, από την άλλη δεν ήθελα να επιβαρύνω ξανά τον οικογενειακό προϋπολογισμό (είχε προηγηθεί η φοίτησή μου στο Εργαστήριο Δημοσιογραφίας τη διετία 1981-1983) και μάλιστα με επιλογές που δεν ήξερα πού θα με βγάλουν.

Η δουλειά στη μηχανή μου ήρθε κουτί. Είχα την ευκαιρία για ένα τρίμηνο να δείξω ότι μπορώ να τα βγάλω πέρα σε μια δύσκολη και απαιτητική δουλειά κι αν τα κατάφερνα, θα είχα την οικονομική άνεση να κατέβω στην Αθήνα και να δοκιμάσω την τύχη μου ως συντάκτης σε κάποια από τις εφημερίδες της εποχής.

Έτσι κι έγινε. Από τα μέσα Σεπτεμβρίου, άρχισα δουλειά. Τις πρώτες 4-5 μέρες με την προετοιμασία της μηχανής και στη συνέχεια με τη βαμβάκοσυλλογή.

Όλο το προηγούμενο διάστημα, το χωριό ήταν στο πόδι με την οργάνωση του τρόπου λειτουργίας της μηχανής και κυρίως με τη... σειρά. Συνελεύσεις επί συνελεύσεων για το πώς θα οργανωθεί η δουλειά, έτσι ώστε να μαζευτούν όλα τα βαμβάκια των μελών του συνεταιρισμού, η μηχανή να μην μείνει χωρίς δουλειά και αν ο καιρός αρ-

Αν κάτι θυμάμαι πιο ζωντανά από τη θητεία μου στη βαμβάκοσυλλεκτική John Deere 9920, εκείνο το φθινόπωρο του 1985 είναι η μέρα που, ενώ βρισκόμασταν σε πορεία στον ασφαλτοστρωμένο επαρχιακό δρόμο και με πολλά χιλιόμετρα, μας άνοιξε ο κουβάς!

χίσει να βαραίνει, οι συνεταιριζόμενοι να μην σκορπίζουν αναζητώντας λύση σε άλλες ιδιωτικές συλλεκτικές.

Δεν ήταν εύκολο και μέχρι να γίνει η κλήρωση για τη «σειρά» οι καυγάδες στο καφενείο του χωριού ήταν στην καθημερινή διάταξη. Πρώτος και καλύτερος, όπως πάντα ο Βαγγελάρας, ένας μικροσκοπικός αγρότης που δεν τον έπιανε καλά – καλά το μάτι σου, ο οποίος είχε πάντα τον πρώτο λόγο και τότε με τρόπο πειθήνιο, τότε με φωνές, από τη μια βοηθούσε στη διερεύνηση όλων των πτυχών, από την άλλη δυσκόλευε τις αποφάσεις.

Τελικά η κλήρωση έγινε. Θυμάμαι που η οικογένειά μου δεν πέτυχε καλή σειρά, ωστόσο ο πατέρας μας ξεκαθάρισε από την αρχή, ότι μόνο γιατί ήμουν οδηγός αλλά και γιατί είχε ζωννή συμμετοχή στα κοινά, θα περιμέναμε με υπομονή τη σειρά μας. Ό,τι καιρό και να έκανε.

Τελικά η δουλειά στη βαμβάκοσυλλεκτική δεν μου πήγε και άσχημα. Το δύσκολο ήταν το πρωινό ξύπνημα. Μετά τα πράγματα προχωρούσαν. Έπρεπε να ξυπνάω γύρω τις 5 το πρωί. Η πρώτη μας δουλειά ήταν να βγάζουμε τη μηχανή στ' «αλώνια», σε έναν ανοικτό χώρο που χρειαζόμαστε και για γήπεδο ποδοσφαίρου, όπου τα παλιά χρόνια γίνονταν ο αλωνισμός στο σιτάρι. Εκεί, καθαρίζαμε, πλέναμε και γρασάραμε την... ερωμένη μας.

Τη φροντίζαμε κάθε μέρα πριν το χωράφι

Στην αρχή αφαιρούσαμε όλα τα ξερόχορτα, τις ίνες βαμβάκιου και τις σκόνες που μαζευε στα δράχτια και στην κορυφή του κουβά, στη συνέχεια την πλέναμε με το πιεστικό του ψεκαστικού που έφερνε κάθε μέρα ο Καπούκης, ένας από τους τρεις της παρέας και στο τέλος τη γρασάραμε στα ευαίσθητα σημεία τριβής. Για το γρασάρισμα στα δράχτια, που ήταν άλλη δουλειά, πηγαίναμε στη συνέχεια στο βενζινάδικο, λίγο έξω από το χωριό

και στο δρόμο μας για τον κάμπο, όπου φροντίζαμε και τα υπόλοιπα καύσιμα και λιπαντικά που είχε ανάγκη η John Deere πριν πιάσει δουλειά στα βαμβακοχώραφα.

Εκεί, στο βενζινάδικο, πίναμε τον πρώτο καφέ, ενώ πέραναμε κι ένα δεύτερο για το δρόμο. Δεν βιαζόμασταν πολύ, αφού για να μπει η μηχανή στο χωράφι, έπρεπε πρώτα να «σηκωθεί» η υγρασία. Πρώτον, γιατί το βαμβάκι υγρό ανάβει και υποβαθμίζεται ποιοτικά, δεύτερον γιατί με πολλή υγρασία «μαζεύουν» τα δράχτια και δεν γίνεται σωστή συγκομιδή. Υπήρχαν και παραγωγοί που επέμεναν να μπορούμε νωρίς, το ήθελαν, να έχει την υγρασία του, για να είναι το βαμβάκι βαρύ στην πλάστιγγα και να γράφουν αποδόσεις. Άλλη γκρίνια αυτή κάθε πρωί με τους επίμονους, να μπορούμε ντε και καλά στο χωράφι, πριν σηκωθεί ο ήλιος.

Κατά τα λοιπά, όλα καλά. Με τρεις οδηγούς η δουλειά μοιράζονταν μια χαρά. Για μένα μάλιστα, το παράπονο ήταν ότι δεν χόρταινα την οδήγηση. Οι άλλοι δύο, μιας και είχαν προσληφθεί νωρίτερα, είχαν έναν λόγο παραπάνω. Καλά δεν λέω για τον ψηλό, που έτσι κι αλλιώς ήταν το αφεντικό στη ομάδα, αλλά και ο Καπούκνης, έτσι και ανέβαινε στο τιμόνι δεν έλεγε να το αφήσει.

Έτσι, αναγκαστικά, εμένα, με είχαν περισσότερο για να πατάω το βαμβάκι. Είναι μια ακόμα υποχρεωτική διαδικασία. Όταν η μηχανή έρχονταν ν' αδειάσει τον κουβά, στις δύο μεγάλες μπλε καρότσες ή πλατφόρμες που είχε αγοράσει, μαζί, τότε ο συνεταιρισμός για τη μεταφορά του βαμβακιού στα κοντινά εκκοκκιστήρια. Το βαμβάκι, όπως πέφτει από τον κουβά, έχει πολύ όγκο και αν δεν πατηθεί, οι πλατφόρμες γεμίζουν γρήγορα, χωρίς το απαραίτητο βάρος, ώστε να αξίζει τον κόπο το δρομολόγιο ως το εκκοκκιστήριο. Οι καρότσες ήταν ένα ακόμα σημαντικό σημείο τριβής μεταξύ των παραγωγών, των διοικούντων του συνεταιρισμού και ημών των οδηγών. Άλ-

λος είχε σειρά να μαζέψει και δεν έβρισκε καρότσες και άλλος είχε καρότσες και δεν είχε σειρά, γιατί η μηχανή ήταν προγραμματισμένη για αλλού. Αργότερα, βρέθηκε η «σολομώντειος» λύση να ρίχνουν το βαμβάκι στο χωράφι, κάτι που διευκόλυνε πολύ τη δουλειά της μηχανής. Στη συνέχεια με κάτι μεγάλες «δαγκάνες» το φορτώνουν και πάλι στις καρότσες που τώρα έχουν γίνει φορτηγά και το προϊόν φεύγει για το εκκοκκιστήριο.

Άντε να τελειώνουμε για σήμερα

Μ' αυτά και μ' αυτά περνούσε η μέρα, ερχόταν το σουρούπωνμα και μετά το βράδυ και άρχιζε η ανυπομονησία. Άντε να τελειώνουμε για σήμερα, να πάμε για κανέναν μεζέ, αν προλαβαίναμε ανοιχτό τον Σπήλιο ή κάποιο από τα καφενεία – ταβέρνες της περιοχής. Ήταν η καλύτερη ώρα της ημέρας, μόνο που κάποιες φορές, κάποιος από τους επίμονους παραγωγούς που ήθελε να μαζεύει μέχρι αργά, με υγρασία... μας τη χάλαγε. Τότε αναλάμβανε ο ψηλός. Φρόντιζε να πιάσει στα δράχτια κανένα μαυράγκαθο, καμιά αγριάδα, μπουκωνε η μηχανή, βρίσκαμε έτσι εύκολη τη δικαιολογία, ότι το βαμβακοχώραφο δεν δουλεύεται και φεύγαμε με χίλια για την ταβέρνα. Στο Σπήλιου, αν ήμασταν στα Νεχαλιώτικα, ή στις Ιωάννας στο Κουλούρι, αν βρισκόμασταν στο Καρά Τσαϊρ.

Έχουν περάσει κάπου 35 χρόνια, όμως ποτέ δεν θα ξεχάσω την όρεξη με την οποία βάζαμε μπροστά τη χωριάτικη και το ψητό κοτόπουλο που είχε κάθε βράδυ στις σουβλές του ο Σπήλιος.

Θυμάμαι ακόμα ότι απ' αυτή την υπόθεση καθάρισα τότε (1985) περί τις 160.000 δραχμές. Μ' αυτά κατέβηκα εκείνον το χειμώνα στην Αθήνα, νοίκιασα μαζί με δύο Ευέλπιδες (εκείνοι έρχονταν μόνο στις εξόδους τους το Σαββατοκύριοκο) ένα υπόγειο στην Ιωάννου Θεολόγου στου Ζωγράφου (10.500 δραχμές το μήνα νοίκι) και έπιασα δουλειά στην Αυριανή του Γιώργου Κουρή. Μεγάλο σχολείο τότε η Αυριανή (άλλη υπόθεση ο αυριανισμός), μπήκα έτσι σιγά – σιγά στο νόημα της δημοσιογραφίας, για να πετύχω δύο χρόνια αργότερα τη μεγάλη μεταγραφή στην Καθημερινή (1987) και να βρεθώ κάπου 15 χρόνια αργότερα, μπλεχμένος με τις αγροτικές εκδόσεις, την Agrenda, το Profi, το AgroNews, το Αγρόκτημα και τώρα ξανά το Αγρόκτημα.

Αν κάτι θυμάμαι πιο ζωνρά από τη θητεία μου στη βαμβakoσυλλεκτική John Deere 9920, εκείνο το φθινόπωρο του 1985 είναι η μέρα, που, ενώ βρισκόμασταν σε πορεία στον ασφαλτοστρωμένο επαρχιακό δρόμο και με πολλά χιλιόμετρα, μας άνοιξε ο κουβάς! Όπως καθόμουν στο πλάι του ψηλού που οδηγούσε, καθώς δύσκολα χωρούσαμε τρεις στην καμπίνα, κάπως πατήθηκε ο μοχλός και... έγινα η ζημιά. Ευτυχώς ήμασταν στην ευθεία και οι οδηγοί από τα αυτοκίνητα που μας προσπερνούσαν μας έκαναν νόημα, μέχρι να σταματήσαμε και τι να δούμε;

Όπως και να 'χει δεν θα άλλαξα με τίποτα εκείνους τους τρεις μήνες στη βαμβakoσυλλεκτική, όπως δεν θα σπένδρινα με τίποτα το κοτόπουλο του Σπήλιου, εκείνα τα υγρά βράδια που φτάναμε κατάκοποι και μέσα στη σκόνη στο ταβερνάκι για να γρασάρουμε... τη δική μας μηχανή.

1985

ήταν όταν η διοίκηση του συνεταιρισμού Νέσσωνος, μου ζήτησε να αναλάβω οδηγός στην ολοκαίνουργια JD 9920.

160.000

δραχμές ήταν τα χρήματα που καθάρισα από αυτή την υπόθεση και με αυτά κατέβηκα εκείνο το χειμώνα στην Αθήνα.

ΕΙΤΕ ΜΕ ΓΡΑΒΑΤΑ ΕΙΤΕ ΧΩΡΙΣ ΜΑΣ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ

Πολλές φορές, οι άνθρωποι που σχεδιάζουν για τους αγρότες δεν είναι οι ίδιοι αγρότες. Μ' αυτή την έννοια και χωρίς απολογητική διάθεση, οι επιλογές μας γι' αυτόν το μήνα έχουν περισσότερη... γραβάτα απ' όσο χρειάζεται για να είσαι στο «αγρόκτημα»

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΝΑΓΟΥ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΣΠΑΝΟΣ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΜΕ ΤΑ ΣΤΑΦΥΛΙΑ ΠΟΥ ΓΥΡΙΖΕΙ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Είναι ο άνθρωπος που έμαθε τον κόσμο να επιλέγει την ελληνική επιτραπέζια σταφίδα και τώρα μαθαίνει τους Έλληνες να καλλιεργούν ποικιλίες επιτραπέζιων σταφυλιών που ζητάει ο κόσμος. Source Manager της Mack Ltd, μέλος του ομίλου Fresca, ο Δημήτρης Σπανός έχει λιώσει τα παπούτσια του στους αμπελώνες της Νοτίου Ευρώπης και της Αφρικής, ως στέλεχος στο τμήμα προμηθειών της Mack. Τώρα, σε συνεργασία με το ισραηλινό κρατικό ινστιτούτο Volcani, έχει φέρει στην Ελλάδα τις ποικιλίες Prime (λευκή) και Star Light (κόκκινη), τις πρωτιότερες διεθνώς.

WERNER BAUMANN ΑΠΟΛΥΤΟΣ ΑΡΧΩΝ ΤΩΝ ΕΙΣΡΟΩΝ ΜΕ 66 ΔΙΣ ΔΟΛΑΡΙΑ

Σε μια από τις μετακινήσεις του, ο οδηγός του ταξί τον ρώτησε: «Εσείς είστε ο άνθρωπος που έχει βάλει στόχο να εξαγοράσει τη Monsanto με 66 δις δολάρια». Και η αλήθεια είναι ότι ο Διευθύνων Σύμβουλος της Bayer AG τα κατάφερε. Το deal έκλεισε μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας σε ένα απόμερο εστιατόριο του Σικάγο, με μια σαλάτα και ένα ποτήρι κρασί. Το πού θα πάει αυτή η εξαγορά την παγκόσμια γεωργία, θα το δούμε σε λίγα χρόνια.

ANNA ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ Η ΝΟΜΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΠΟΥ ΔΙΔΑΣΚΕΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟ

Έζησε από κοντά, ως ασκούμενη δικηγόρος αρχικά και ως νομική σύμβουλος στη συνέχεια, τις μεγάλες δόξες των συνεταιρισμών. Ο σεβασμός στο γράμμα του νόμου την υποχρέωσε να τα «σπάσει» με τον Τζανέτο Καραμίκια όταν εκείνος παραδόθηκε στους ... μηχανογράφους, για να δικαιωθεί στη συνέχεια και με το παραπάνω. Αυτό τον καιρό αγωνίζεται να βάλει σε νομική τάξη ένα χώρο που χάθηκε μέσα στον κομματισμό και τις προσωπικές στρατηγικές. Με καινούργια παιδιά, όπως ο Παύλος Σατολιάς και ο Μάρκος Καφούρος, μπορεί να τα καταφέρει, εις πείσμα των καιρών.

**Προς το παρόν δυσκολεύεται.
Αλλιώς τα είχε σχεδιάσει.
Πίστευε εξ αρχής ότι θα
κατάφερνε να τους ενώσει
όλους σε μια προσπάθεια.**

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΟΝΤΟΣ

ΤΟ «ΠΑΙΔΙ» ΤΟΥ ΜΠΑΛΤΑΤΖΗ ΚΑΙ ΘΕΛΕΙ ΠΟΛΥ ΝΑ ΤΟΥ ΜΟΙΑΣΕΙ

Η μέχρι σήμερα καριέρα του Αλέξανδρου Κοντού δεν ήταν στρωμένη με ροδοπέταλα. Ωστόσο, το πάθος του για τους συνεταιρισμούς είναι αδιαμφισβήτητο. Πώς θα μπορούσε να είναι διαφορετικά, από τη στιγμή που μεγάλωσε σε οικογένεια συνεταιριστών, ανιψιός γαρ του Βασιλείου Ιλαντζή, και έζησε από πολύ κοντά σαν παιδί τον μύθο του Αλέξανδρου Μπαλτατζή; Ήταν αυτή η άσβεστη φλόγα που καθόριζε τις επιλογές του ως υπουργός Γεωργίας στα χρόνια του Κώστα Καραμανλή, είναι η ίδια διάθεση προσφοράς που τον έφερε επικεφαλής της πρωτοβουλίας για τη δημιουργία νέου συνεταιριστικού φορέα, μετά τα αδιέξοδα στα οποία περιήλθε η ΠΑΣΕΓΕΣ. Προς το παρόν δυσκολεύεται. Αλλιώς τα είχε σχεδιάσει. Πίστευε εξ αρχής ότι θα κατάφερνε να τους ενώσει όλους σε μια προσπάθεια. Στην πορεία τα πράγματα στράβωσαν. Όμως δεν ήθελε και να κάνει πίσω. Όπως δεν θα κάνει πίσω, όπως ο ίδιος λέει, στην προσπάθειά του για επανένωση των δυνάμεων. Η χώρα μας, τονίζει, είναι τόσο μικρή και οι αγροτικές οργανώσεις τόσο αδύναμες, που κανείς δεν έχει την πολυτέλεια να καλλιεργεί τη διάσπαση, σε μια τόσο δύσκολη για τους αγρότες συγκυρία.

ΝΙΚΟΣ ΕΥΘΥΜΙΑΔΗΣ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΠΑΝΤΟΤΕ ΕΝΑ ΒΗΜΑ ΠΙΟ ΜΠΡΟΣΤΑ

Τα 80χρονα του Ομίλου ήταν αναμφίβολα για τον πρόεδρό του Νίκο Ευθυμιάδη μια ξεχωριστή στιγμή στην καριέρα του. Κανείς δεν αρνείται ότι στα δικά του χρόνια, η εταιρεία που θεμελίωσε ο πατέρας του Ευθύμιος, λίγα χρόνια μετά το διωγμό τους από τη Ραιδεστό, μεγαλούργησε. Επιχειρηματικά πάντως, αυτό που λέμε «μεγάλη μπαλιά» ήταν η συνεργασία με τον ιαπωνικό όμιλο της Mitsui. Από τότε, όλα πηγαίνουν ρολόι. Αλλά και στα 80χρονα, κάτω από την Ακρόπολη, η παρουσία του CEO της Coca Cola, Μουχτάρ Κεντ, έγραψε για άλλη μια φορά ιστορία.

1

ΠΡΟΪΟΝ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗΣ Η «ΓΕΝΝΗΣΗ» ΤΩΝ ΙΜΑΛΑΪΩΝ

Σχεδόν το ήμισυ της μάζας της Ευρασίας και της Ινδίας εξαφανίστηκε πριν από 60 εκατ. χρόνια, αλλά μια ομάδα επιστημόνων έχει «βρει» τη θέση του, η οποία δεν είναι άλλη από το εσωτερικό του μανδύα της Γης. Συγκεκριμένα μια ομάδα γεωλόγων από το Πανεπιστήμιο του Σικάγο (Ιλινόις, ΗΠΑ) έχει υπολογίσει τη μάζα του ηπειρωτικού φλοιού, που είχε η Γη πριν και μετά τη σύγκρουση και έχει βρει ότι εξαφανίστηκε το ήμισυ της στεριάς της γης. Για να εξηγηθεί αυτό το φαινόμενο, ο μόνος τρόπος είναι να συγκρούστηκαν τεκτονικές πλάκες. Μετά τη σύγκρουση, το λιγότερο ανθεκτικό τμήμα του ηπειρωτικού φλοιού υψώθηκε και σχηματίστηκαν τα Ιμαλάια, ενώ το άλλο επεκτάθηκε και σχημάτισε το υπόλοιπο τμήμα της Νοτιοανατολικής Ασίας, ενώ κάποια λείψανα κατέληξαν στον πυθμένα του ωκεανού.

2

**ΧΟΥΝΖΑ: Η ΜΥΣΤΗΡΙΩΔΗΣ ΦΥΛΗ
ΤΟΥ ΝΟΤΙΟΥ ΠΑΚΙΣΤΑΝ**

Μακριά, σε μία κοιλάδα ανάμεσα στα βουνά του Νότιου Πακιστάν ζουν οι Χούνζα. Οι αυτοαποκαλούμενοι απόγονοι του Μεγ. Αλεξάνδρου φαίνεται πως κατέχουν το μυστικό που όλοι ψάχνουν, καθώς αποτελούν τη μακροβιότερη φυλή στον κόσμο. Οι Χούνζα δεν αρρωσταίνουν σχεδόν ποτέ, ενώ οι γυναίκες της φυλής στα 40 έχουν την εμφάνιση έφηβης και μέχρι τα 60 τεκνοποιούν. Ποιο το μυστικό τους; Οι Χούνζα κινούνται συνεχώς, αφού αυτό επιβάλλει η ζωή τους στη φύση. Δεν αγχώνονται, δεν απογοιτεύονται και δεν τσακώνονται μεταξύ τους ποτέ. Τέλος, ακολουθούν μία υγιεινή βασισμένη στα φρούτα και τα λαχανικά διατροφή. Κατ' ουσίαν λοιπόν δεν υπάρχει μυστικό. Οι Χούνζα κάνουν απλώς το αυτονόητο και συγχρόνως τόσο δύσκολο για τους ανθρώπους του Δυτικού κόσμου.

241 ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ

ΑΠΟ 31/10 ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΝΕΟΥΣ ΓΕΩΡΓΟΥΣ

■ εκινούν από 31 Οκτωβρίου οι αιτήσεις για το πρόγραμμα των Νέων Γεωργών, με αρκετούς υποψήφιους να έχουν ήδη έτοιμους τους φακέλους τους προς υποβολή στις αρμόδιες αρχές. Στην πρόσκληση, η οποία θα κλείσει στις 30 Νοεμβρίου, υπάρχει το πλεονέκτημα ότι δεν υπάρχουν πλέον μακροχρόνιες υποχρεώσεις, καθώς κάθε δικαιούχος έχει τη δυνατότητα να αποδεσμευτεί μέσα σε 3 ή 4 χρόνια. Πιο αναλυτικά, το Μέτρο των Νέων Γεωργών, ανοίγει το δρόμο σε νέους και νεοεισερχόμενους μέχρι και 41 ετών, να ασχοληθούν με τη γεωργία και να στήσουν την πρώτη τους εγκατάσταση σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Στο Μέτρο αναμένεται να ενταχθούν 12.000 περίπου νέοι γεωργοί, σημαντικά λιγότεροι από τα 21.000 περίπου άτομα που εντάχθηκαν σε ολόκληρη την προηγούμενη προγραμματική περίοδο, αλλά με υψηλότερη ενίσχυση (από 17.000 ως και 22.000 ευρώ) σε σχέση με τον μέσο όρο ενίσχυσης στα 15.000 με 16.000 ευρώ του περασμένου προγράμματος. Συγκεκριμένα, το ελάχιστο πριμ ορίζεται στη φυτική πα-

ραγωγή τα 17.000 και για τους κτηνοτρόφους τα 19.500 ευρώ, με 2.500 ευρώ προσαύξηση για κατοίκους ορεινών και μειο-νεκτικών περιοχών και νησιών. Στόχος των αρμοδίων είναι μέσα στον Ιανουάριο να έχουν τελειώσει με την επεξεργασία των φακέλων υποψηφιότητας -με την προϋπόθεση ότι μελετη-

Οι εισερχόμενοι στην κτηνοτροφία και οι κάτοικοι ορεινών περιοχών ή νησιών ως 3.000 κατοίκους έχουν αυξημένη στήριξη.

τές και αγρότες δεν θα ζητήσουν παράταση στην προθεσμία υποβολής των αιτήσεων- ώστε να ξεκινήσουν και οι πληρωμές των δικαιούχων. Μάλιστα, από τις διαχειριστικές αρχές διαβεβαιώνουν ότι δεν τίθεται θέμα επάρκειας χρημάτων, όπως παλιότερα, ενώ υπάρχει η δυνατότητα μόλις βγουν οι εγκρίσεις να αρχίσει κατευθείαν και η πίστωση των λογαριασμών των νέων αγροτών.

Στις αλλαγές που φέρνει το νέο πρόγραμμα υπογραμμίζονται η αύξηση της μέσης ενίσχυσης ανά δικαιούχο, η δυνατότητα για πρώτη φορά συμμετοχής νομικών προσώπων και η εκχώρησή του στις Περιφέρειες. Σε κάθε περίπτωση, να σημειωθεί ότι το μέτρο αυτή τη φορά φαίνεται ότι το διακρίνει λιγότερη γραφειοκρατία και δεσμεύσεις.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΣΥΜΒΟΛΑΙΑΚΗ ΧΤΙΣΜΕΝΗ ΣΤΑ ΜΕΤΡΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ για κάλυψη πραγματικών και ιδίως παραγωγικών αναγκών του αγρότη και της επιχείρησης και πυκνή ανακύκλωση των διαθέσιμων, θέτουν ως στόχο τα διευρυμένα πλέον προγράμματα συμβολαιακής γεωργίας της Πειραιώς, σύμφωνα με τον Ιωάννη Χανιωτάκη, διευθυντή Ανάπτυξης Εργασιών Αγροτικού Τομέα της Τράπεζας. Ειδικότερα, στο Συνέδριο για τα Αγροτικά Εμπορεύματα (Agricommodities) που διοργάνωσε το περιοδικό Plant της

«Boussias Communications» την Παρασκευή 21 Οκτωβρίου στην Αθήνα με χορηγούς επικοινωνίας την Agrenda και το Agronews, αναδείχτηκε η σημασία του προγράμματος συμβολαιακής γεωργίας και κτηνοτροφίας της Τράπεζας Πειραιώς δεδομένων των δομικών προβλημάτων της ελληνικής γεωργίας (μη ορθολογική εκμηχάνιση, εξάρτηση παραγωγής από τις επιδοτήσεις σε σημαντικό βαθμό και έλλειψη κατάρτισης και πνεύματος συνεργασίας).

BAYER

ΔΕΝ ΕΠΗΡΕΑΖΕΙ ΤΙΣ ΜΕΛΙΣΣΕΣ
Η ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΤΩΝ ΣΠΟΡΩΝ

ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ μιας σειράς επιστημονικών δημοσιεύσεων μελέτης αγρού μεγάλης κλίμακας σε σχέση με την ασφάλεια των μελισσών από την επένδυση σπόρων με νεονικοτινοειδή ανακοίνωσε στις 17 Οκτωβρίου η Bayer, σύμφωνα με τις οποίες η ελαιοκράμβη που έχει επενδυθεί με Clothianidin δεν επιδρά στην υγεία των μελισσών. Η μελέτη, που πραγματοποιήθηκε στο Mecklenburg της Δυτικής Pomerania, μία πολιτεία της Βόρειας Γερμανίας, έγινε με ευθύνη της Bayer και υλοποιήθηκε

από διάφορους επιστημονικούς συνεργάτες σε μία έκταση 8.000 στρεμμάτων. Σκοπός ήταν να αξιολογήσει τις πιθανές επιδράσεις των επενδεδυμένων σπόρων ελαιοκράμβης σε είδη μελισσών με διαφορετικό κύκλο ζωής, όπως στις μέλισσες (*Apis mellifera*), τους βομβίλους (*Bombus terrestris*) και σε ένα είδος αγριομελισσών (*Osmia bicornis*).

ΓΙΑ ΤΡΙΑ ΕΤΗ

ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑ ΕΛΙΑ ΜΕΣΩ
ΠΕΜΕΤΕ ΤΑ ΜΙΣΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΠΟΥ ΠΗΡΑΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΕ

ΜΟΛΙΣ 8 από τα 44 προγράμματα προώθησης αγροτικών προϊόντων που υπέβαλε για το 2016 η χώρα μας εγκρίθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με πληροφορίες της εφημερίδας Agrenda, στα εν λόγω προγράμματα αναλογεί ποσό περίπου 20 εκατ. ευρώ, από τα συνολικά 111 εκατ. ευρώ που είχαν προϋπολογιστεί στην Ε.Ε. Αναλυτικότερα τα προγράμματα που εγκρίθηκαν είναι τα εξής:

- Τέσσερα προγράμματα για την επιτραπέζια ελιά από την ΠΕΜΕΤΕ
 - Ένα πρόγραμμα για το πρόβειο κρέας από τη Διεπαγγελματική Κρέατος
 - Ένα πρόγραμμα για κομπόστα από τη Διεπαγγελματική Πυρηνόκαρπων
 - Ένα πρόγραμμα για οπωροκνευτικά από Οργανώσεις της Κρήτης
 - Καλάθι αγροτικών προϊόντων από την Αγροδιατροφική Σύμπραξη Κρήτης.
- Σημειωτέον ότι για πρώτη φορά η συμμετοχή της ΕΕ στις επιλέξιμες δαπάνες ανέρχεται στο 75-85% και το υπόλοιπο καλύπτεται από τις οργανώσεις, ενώ καταργείται η εθνική συμμετοχή που έφτανε το 20%.

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

ΙΔΙΟΣ Ο ΦΟΡΟΣ ΣΤΑ 0,59 ΕΥΡΩ ΤΟ ΚΙΛΟ,
ΓΙΑ ΦΕΤΟΣ ΣΤΟ ΤΣΙΠΟΥΡΟ

ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ η αποστακτική περίοδος για τους διήμερους στο τσίπουρο, με το καθεστώς φορολόγησης τουλάχιστον για φέτος, έστω και ατύπως, να παραμένει το ίδιο, δηλαδή φόρος 0,59 ευρώ το κιλό. Ωστόσο η ενημέρωση είναι άτυπη για να μην υπάρξουν αντιδράσεις από θεσμούς και Κομισιόν. Σημειωτέον ότι βάσει νόμου, θα 'πρεπε να ισχύσει φορολογία ίδια μ' αυτή που εφαρμόζεται στο ούζο, δηλαδή 12,75 ευρώ ανά λίτρο αιθυλικής αλκοόλης. Μία «παράπλευρη» ανακοίνωση πάντως, έρχεται από το Τελωνείο Χανίων που αναφέρει ότι... τα καζανέματα αρχίζουν και «ο φόρος ανά κιλό τσικουδιάς ορίζεται στα 0,59 ευρώ». Στην Κρήτη η αποστακτική περίοδος λήγει 30/11, ενώ στην Ήπειρο στις 16/12.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΤΟ ΝΕΟΧΩΡΙ ΞΑΝΘΗΣ

ΦΑΡΟΣ ΙΔΕΩΝ ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΜΠΑΛΤΑΤΖΗ

Χώρο αγροτικής και συνεταιριστικής μυσταγωγίας και μνήμης αποτελεί το πατρικό σπίτι του αγροτικού ηγέτη και οραματιστή Αλέξανδρου Μπαλτατζή

ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΓΙΟΥΡΟΥΚΕΛΗ

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΜΠΑΛΤΑΤΖΗ

Αφοσιωμένος στην ιδέα του συνεργατισμού

«Ασχολήθηκα με την πολιτική γιατί με βοηθάει στον πρωταρχικό μου σκοπό που είναι οι αγρότες της πατρίδας μας», θυμάται τον Μπαλτατζή να λέει ο Θεόδωρος Ρωμανίδης, πρόεδρος του Κέντρου Μελετών «Αλέξανδρος Μπαλτατζής».

«Δεν είναι εύκολο το εγχείρημα να εγκιβωτίσεις μέσα σε ένα κτίριο λίγων τετραγωνικών μέτρων τον Αλέξανδρο Μπαλτατζή. Αυτό είναι ούτως ή άλλως κάτι το ακατόρθωτο γιατί ο Αλέξανδρος Μπαλτατζής δεν χωράει σε καμία περιγραφή, σε καμία έκθεση, σε καμία αγροτοσυνεταιριστική ή πολιτική συζήτηση. Ο Αλέξανδρος Μπαλτατζής ήταν ο άνθρωπος της δράσης και της πράξης. Είχε την ικανότητα να υπερβαίνει τα πάντα, να θέτει νέες προκλήσεις, να αναμετρείται με ό,τι ισχυρότερο μπορούσε να φαντασθεί ο καθείς μας».

Με τα λόγια αυτά, ο πρόεδρος του Κέντρου Μελετών «Αλέξανδρος Μπαλτατζής» Θεόδωρος Ρωμανίδης άνοιξε την Κυριακή 23 Οκτωβρίου τις πόρτες του ομώνυμου Ιστορικού Μουσείου στο Νεοχώρι Ξάνθης.

Πρόκειται για το πατρικό σπίτι του πρωτοπόρου του συνεταιριστικού κινήματος, που όπως είπε ο κ. Ρωμανίδης «θα είναι χώρος τιμής, θύμησης και διαπαιδαγώγησης, τόπος αναζήτησης αλλά και ερμηνείας του σκοπού, του τρόπου και της πραγμάτωσης

ενός οράματος. Του οράματος του Αλέξανδρου Μπαλτατζή».

Από την αυλή του σπιτιού του

Μάλιστα, όπως ειπώθηκε στην εκδήλωση, από την αυλή του σπιτιού, που ήταν ο χώρος των νεανικών του χρόνων, ο Μπαλτατζής έβλεπε καθημερινά τους ξεριζωμένους πρόσφυγες του Πόντου, της Θράκης, της Ιωνίας, που ρίχτηκαν με πάθος και αποφασισμένων να δημιουργήσουν μια νέα ζωή να πηγαίνουν με τα γαϊδουράκια και το ακνό φως της λάμπας στα χωράφια για το «σπάσιμο» του καπνού.

Σ' αυτούς τους δρόμους θα έβλεπε να περνούν οι καπνομεσίτες και οι εκπρόσωποι των εμπόρων για να πάνε στις αποθήκες των σπιτιών να δουν και να εκτιμήσουν την ποιότητα των καπνών. Και σίγουρα θα ένιωθε την αγωνία της απόφασής τους, θα άκουγε το κλάμα και θα έβλεπε τα δάκρυα των νοικοκυραίων όταν η απόφασή τους, πολλές φορές άδικη, τους καταδίκαιε σχετικά με την ποιότητα και φυσικά την τιμή πώλησης του καπνού.

Αυτές οι «εικόνες», είναι που

Από την αυλή του σπιτιού, ο Μπαλτατζής έβλεπε καθημερινά τους ξεριζωμένους πρόσφυγες του Πόντου, της Θράκης, της Ιωνίας, να πηγαίνουν με τα γαϊδουράκια και το αχνό φως της λάμπας στα χωράφια για το «σπάσιμο» του καπνού.

Το Μουσείο «Αλέξανδρος Μπαλτατζής» βρίσκεται στο Νεοχώρι Σταιουρούπολης στην Ξάνθη και στεγάζεται στο πατρικό του αειμνήστου συνεταιριστή.

Στα εγκαίνια του Μουσείου παρέβησαν η υφυπουργός Εσωτερικών, Μαρία Ευστρατίου Κόλλια - Τσαρουχά, ο Μητροπολίτης Ξάνθης Παντελεΐμονας, και πλήθος κόσμου, ενώ κεντρικός ομιλητής ήταν ο Θεόδωρος Ρωμανίδης.

ρα του προέδρου της Παναγιώτη Ταρενίδη και του γενικού διευθυντή αυτής, πρώην υπουργού και επί σειρά ετών βουλευτή Ξάνθης Αλέξανδρου Κοντού.

Προσωπικά αντικείμενα και ιστορικά ντοκουμέντα

Στο Μουσείο εκτίθενται διάφορα προσωπικά αντικείμενα του κορυφαίου συνεταιριστή, βιβλία, πρακτικά της Βουλής των Ελλήνων της πολιτικής του περιόδου, παλιές φωτογραφίες από όλη τη διαδρομή του κ.λπ., ενώ στον ίδιο χώρο θα έρθει και η ιστορική Μερσεντές που χρησιμοποιούσε στις μετακινήσεις του και βρίσκεται στη ΣΕΚΕ. Να σημειωθεί, ότι ο ιστορικός χώρος, θα είναι ανοιχτός στο κοινό και στα σχολεία και όταν ζητείται θα παρέχεται ξεναγός που θα ενημερώνει για το έργο και την Ιστορία του κορυφαίου αγροτικού ηγέτη.

τον οδηγούν στο να εγκαταλείψει τις σπουδές του και τη θέση του υπαλλήλου στην Εθνική Τράπεζα και να αφοσιωθεί στην ιδέα του συνεργατισμού.

«Ασχολήθηκα με την πολιτική γιατί με βοηθάει στον πρωταρχικό μου σκοπό που είναι οι αγρότες της πατρίδας μας», θυμάται τον Μπαλτατζή να λέει ο κ.

Ρωμανίδης.

Το Μουσείο είναι καρπός επίμονης προσπάθειας πολλών ανθρώπων που έζησαν από κοντά τον ιστορικό ηγέτη των συνεταιρισμών, με πρώτη τη γραμματέα του Νίνα Ζωγράφου, ενώ καθοριστική σ' αυτή την προσπάθεια υπήρξε για μια ακόμη φορά η συνεισφορά της ΣΕΚΕ και ειδικότε-

ΤΟ ΕΡΓΟ ΠΟΥ ΑΛΛΑΞΕ ΕΝΑΝ ΤΟΠΟ

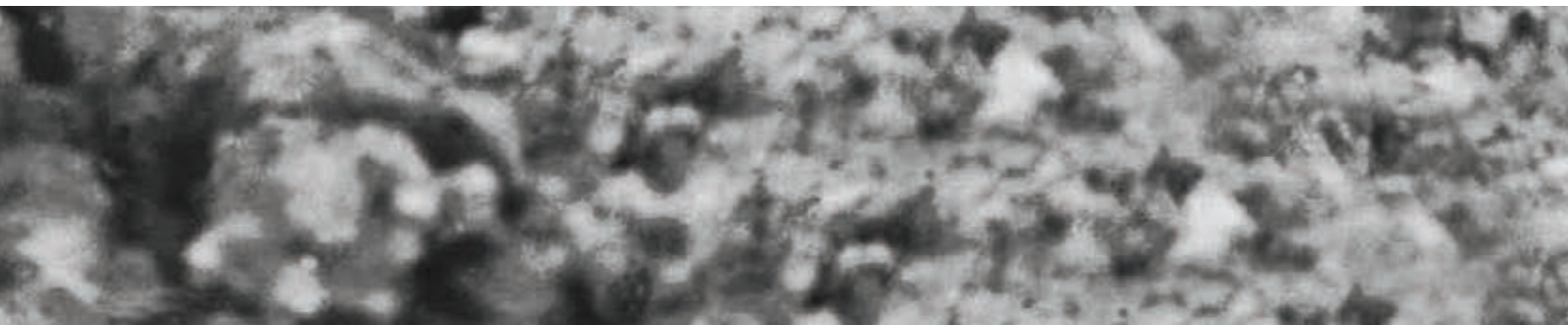
1950

[© ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΕΤΣΙΟΣ]

ΚΑΡΛΑ

ΓΕΝΝΗΘΗΚΕ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΛΙΜΝΗ

2016

Λένε ότι οι λίμνες είναι ο γήινος οφθαλμός της μητέρας Φύσης. Αν είναι έτσι, τότε η λίμνη Κάρλα, που οι άνθρωποι της στέρησαν το βλέμμα, οφείλουν να της χαρίσουν ξανά τη λάμψη της, για να ξαναγυρίσει έτσι στα νερά της η νεράιδα της, η Νύμφη Βοϊβιάς, η προστάτιδα του πανάρχαιου λιμναίου πολιτισμού

ΚΕΙΜΕΝΟ-ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΠΑΣΧΑΛΗ-ΤΣΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΝΑΣ ΠΑΝΑΡΧΑΙΟΣ ΛΙΜΝΑΙΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΧΑΘΗΚΕ ΤΟ 1962

ταν η πρώτη φορά στη ζωή του που ένιωθε ευτυχισμένος. Πήρε χωρίς να σκεφτεί το φτερό

με το μελάνι και πάνω στο χάρτη του, στα πλευρά, εκεί που έπρεπε να γράψει VIVIIS (ΒΟΙΒΗΣ), έγραψε KARLA (ΚΑΡΛΑ). Ήθελε έτσι να κάνει ένα δώρο στην αγαπημένη του που να περνούσε στην αιωνιότητα! Της άξιζε!. Πιο κάτω σ' ένα χωριουδάκι που ήταν ζωγραφισμένο με καλύβες από καλάμια, από πάνω έγραψε CANALLI (ΚΑΝΑΛΙΑ). Μετά κοντοστάθηκε, πήρε μια ανάσα και άρχισε να σχεδιάζει βάρκες, ψάρια που έβγαιναν απ' το νερό, πολύχρωμα ψαροπούλια, ανθισμένες αμυγδαλιές και την ώρα που σβήναν τα κεριά δίπλα του, αποκοιμήθηκε με το κεφάλι γερμένο στο χάρτη. Μετά από ένα μήνα και κάτι, αυτός ο χάρτης βρισκόταν τακτοποιημένος στα αρχεία του Πολεμικού Ναυτικού της Βενετίας». Αυτός ήταν ο αξιωματικός του βενετσιάνικου ναυτικού στόλου στο οχυρό Βένετο, Alfonzo Enrico deli Alpi, ερωτευμένος με τη μέλλουσα γυναίκα του, πριγκίπισσα Karla και με την παράξενη λίμνη Βοιβνίδα που «γυάλιζε» και δέσποζε τον 13ο αιώνα στον θεσσαλικό κάμπο.

Ο Alfonzo, κεντρικό πρόσωπο του βιβλίου «Ο Μύθος της Κάρλας», υπήρξε και ο «νονός» της μοναχοκόρης του συγγραφέα και χαρτογράφου της Θεσσαλίας Χάρη Τζίκα, της Κάρλας, του οποίου το πατρικό σπίτι βρισκόταν στις όχθες της λίμνης και μετά την αποξήρανση έως

Ένας πολιτισμός που οι ψαράδες κληρονόμησαν απ' τους πατέρες τους και συνέχισαν και οι ίδιοι, ακολουθώντας μια πορεία ζωής προδιαγεγραμμένη, λες και η μαγεία της λίμνης δεν άφηνε να ξεφύγει κανείς από τα δίκτυα της...

και σήμερα στο χωριό Καλαμάκι.

Οι παιδικές του μνήμες από τη λίμνη έντονες... Παιχνίδια μες στις μεγάλες καλαμιές και στις καλύβες, σμήνη πολύχρωμων πουλιών να ζουν και να καθρεφτίζονται στα νερά της, αλλά και σμήνη κουνουπιών που χτυπούσαν ανελέητα και ο φόβος των αγριμιών, κυρίως τσακαλιών που τριγυρνούσαν στα μέρη. Τα πρώτα ψαρέματα στις όχθες και στα καράβια- τις χωρίς καρίνα βάρκες, απλές αλλά μοναδικές, κατασκευασμένες κυρίως στο Καλαμάκι, με την ίδια κλίση, στις ίδιες διαστάσεις με δίκτυα στα βαθιά ή στα ρηχά με τα κατίκια, όπως έλεγαν τις καλαμένιες ψαροπαγίδες, που άπλωναν οι ψαράδες στο χώρο

δράσης τους, στο «φουντάνι» τους.

Ο σπόρος να σαπίζει στο χώμα

Το συναγωνισμό ποιος θα βγάλει τα περισσότερα καρλίσια ψάρια, γριβάδια, γωβιούς, πράσινες σαρδέλες, κεφάλους, χέλια, πεταλούδες, σαζάνια, μπουρνόψαρα, τσερνίτσες, που τα έψηναν οι μανάδες πλακί στον ξυλόφουρνο. Το πρόγραμμα της αποξήρανσης, σύμφωνα με τον κ. Τζίκα, ο οποίος σπούδασε Γεωπονία και είναι φιστικοπαγωγός, άλλαξε για πάντα την ζωή ανθρώπων, ζώων και φυτών, καταδικάζοντάς τη σε μαρασμό.

«Εκείνη την εποχή δεν υπήρχε οικολογική συνείδηση και δεν κράτησαν τον πυρήνα του νερού, ώστε να συνε-

Με τον καιρό τα αποστραγγισμένα εδάφη έχασαν την ικανότητα απόδοσής τους ή συχνά μετατρέπονταν από τις βροχοπτώσεις σε βάλτους με τον σπόρο να σαπίζει στο χώμα, αναφέρει χαρακτηριστικά ο Χάρης Τζίκας.

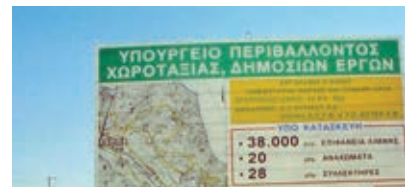
χίσει να υπάρχει ο υδροβιότοπος και να κρατηθεί η ζωή και το μικροκλίμα. Ήρθε βέβαια μετά από αγώνες καλλιεργήσιμη γη στα χέρια των ακτημόνων- δεν τους δόθηκε από το δημόσιο ποτέ κλήρος κατά κυριότητα, όμως με τον καιρό τα αποστραγγισμένα εδάφη έχασαν την ικανότητα απόδοσής τους ή συχνά μετατρέπονταν από τη βροχή σε βάλτους με τον σπόρο να σαπίζει στο χώμα. Σήμερα είναι ευχής έργο η ανασύστασή της, όμως θεωρώ μεγάλο τεχνικό λάθος που εγκλώβισαν το νερό με αναχώματα και δεν το άφησαν να πάει στη φυσική του θέση, η οποία ακουμπούσε στους πρόποδες του Μαυροβουνίου, στο Καλαμάκι, στα Κανάλια, με τη δικαιολογία ότι χάνονταν τα νερά σε υπόγεια σπήλαιο».

TIMELINE

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Σύμφωνα με τον πολιτικό μηχανικό και συντονιστή του Φορέα Διαχείρισης της περιοχής Οικοανάπτυξης Κάρλας-Μαυροβουνίου-Κεφαλόβρυσου, δρ. Παντελή Σιδηρόπουλο, στα προβλεπόμενα στους Περιβαλλοντικούς Όρους του έργου η ανώτατη στάθμη λειτουργίας της λίμνης ορίζεται στο +48,80 μ., που αντιστοιχεί σε όγκο νερού 141.14 hm³ περίπου. Η κατώτατη στάθμη λειτουργίας της λίμνης, σύμφωνα και με τους περιβαλλοντικούς όρους, ορίζεται στο +46,40 μ., που αντιστοιχεί σε όγκο νερού 57.01 hm³ περίπου. Με τις στάθμες αυτές λειτουργίας είναι δυνατή η απόλυτη ποσότητα νερού 46 hm³ ετησίως από τη λίμνη.

ΤΕΡΑΣΤΙΟ ΑΛΛΑ ΗΜΙΤΕΛΕΣ

Πρόκειται για ένα έργο που σύμφωνα με τον πρόεδρο του Αγροτικού Συνεταιρισμού Καλαμακίου Ευθύμιο Χάμο είναι τεράστιας σημασίας για τον θεσσαλικό κάμπο, αλλά ημιτελής, καθώς η περιοχή του έχει μόνο αποστραγγιστικά οφέλη και όχι αρδευτικά, με κακοτεχνίες όπως το φρεάτιο που περνά τα νερά κάτω από τον ταμιευτήρα και πλημμυρίζουν τα χωράφια στην θέση Τζερίλι.

ΚΟΣΤΟΣ 260.000.000 ΕΥΡΩ

Ως το μεγαλύτερο περιβαλλοντικό έργο στην Ευρώπη, συνολικού κόστους 260.000.000 ευρώ, χαρακτηρίζει ο Περιφερειάρχης Θεσσαλίας Κώστας Αγοραστός το έργο της ανασύστασης της Κάρλας. «Ως σήμερα ολοκληρώσαμε 13 έργα, με το τελευταίο της άρδευσης να ολοκληρώνετε τώρα και τα οφέλη του να είναι πλέον ορατά, 181 είδη πουλιών επέστρεψαν στην λίμνη που ζουν 13 είδη ψαριών», αναφέρει χαρακτηριστικά ο ίδιος.

1943

ίμνη Κάρλα, αρχαία Βοιβηΐδα Βάλτος, παράβαλτα, βαλτοτόπια είναι ονομασίες που από νωρίς ενσωματώθηκαν στο λεξι-

λόγιό της φιλόλογου Σταματίας Μωραΐτη, η οποία μαζί με τον σύζυγό της δικηγόρο Σωτήρη Γκανάτσιο ίδρυσαν το Μουσείο Λιμναίου Πολιτισμού Κάρλας στα Κανάλια ν. Βόλου. Γεννημένη εκεί, από παππού ψαρά, ήξερε πως το χωριό της ήταν κάποτε παραλίμνιο. Απ' τον παππού, όμως, δεν είχε θύμηση με ιστορίες της λίμνης και τη ζωή που έσφυζε στα νερά της. Μήπως τη ζωή του δεν τη θεωρούσε παραμύθι; Μήπως τον «πονούσαν» οι αναμνήσεις, μια και ο τρόπος ζωής στη λίμνη ανήκε ανεπιστρεπτί στο παρελθόν;

Η μεγάλη θεσσαλική λίμνη

Υπόλοιπο της άλλοτε μεγάλης θεσσαλικής λίμνης, ό,τι απέμεινε μετά το άδειασμά της μέσω των Τεμπών στο Αιγαίο, λόγω σεισμών, η Βοιβηΐδα έζησε και πορεύτηκε στο χρόνο μαζί πάντοτε με τους παρακάρλιους κατοίκους της, η παρουσία των οποίων μαρτυρείται ανελλιπώς απ' τα προϊστορικά χρόνια ως την αποξήρανσή της το 1962. Κι όπως ήταν φυσικό, η λίμνη επηρέασε πολυσχιδώς τη ζωή των ανθρώπων της.

Ο Κάρλιος Πολιτισμός

Άνθρωποι που έζησαν στην υγρή αγκαλιά της, ψάρεψαν στα νερά της και γνώρισαν από κοντά τον πλούτο της είναι οι ηλικιωμένοι πια πρώην ψαράδες της Κάρλας, που ζουν στα Κανάλια, στο Ριζόμυλο, στο Στεφανοβίκειο, στο Καλαμάκι, στο Σωτήριο, σε όλα τα παρακάρλια χωριά. Ήταν 2.000 οι ψαράδες σε Λάρισα και Μαγνησία, οι περισσότεροι από τα Κανάλια, σύμφωνα Κωνστα-

Φωτογραφία εποχής από το αρχείο της οικογένειας του συμβολαιογράφου Ιωάννη Τζίκα, πατέρα του Χάρη, που είχε πάθος για τη γη (κάτω δεξιά).

1950

Υπόλοιπο της άλλοτε μεγάλης θεσσαλικής λίμνης, η Βοιβηΐδα έζησε μαζί με τους παρακάρλιους κατοίκους της ως την αποξήρανσή της το 1962.

2014

ντίνο Ντάγγαλο από το Στεφανοβίκειο: «Απ' το Δεκαπενταύγουστο ως την Κυριακή των Βαΐων τα παρακάρλια χωριά ήταν γυναικοκρατούμενα. Ανδροκρατούμενη ήταν η λίμνη, μια και οι άνδρες χωρισμένοι σε ομάδες (ντουκιάνια λέγονταν), για εννιά μήνες ζούσαν μέσα στη λίμνη σε καλύβες, φτιαγμένες από τα ραγάζια και τα καλάμια της λίμνης. Ένα ολόκληρο καλαμένιο χωριό μέσα στο νερό. Κι αυτό είναι ένα βασικό στοιχείο ιδιομορφίας του κάρλιου λιμναίου πολιτισμού, ενός πολιτισμού που οι ψαράδες κληρονόμησαν απ' τους πατέρες τους και συνέχισαν και οι ίδιοι, ακολουθώντας μια πορεία ζωής προδιαγεγραμμένη, λες και η μαγεία της λίμνης δεν άφηνε να ξεφύγει κανείς από τα δίκτυα της».

Από ψαράδες γεωργοί

Σύμφωνα με τον πρόεδρο του «Κέντρου για την Μελέτη και την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς στην λίμνη Βοιβηϊδα-Κάρλα» (ΚΕ.ΜΕ.ΒΟ) κ. Γκανάτσιο η λίμνη Κάρλα αποτελεί διαχρονικά ένα σημείο συνάντησης του ανθρώπου με το υγρό στοιχείο.

«Στα νερά της άκμασε ένας ιδιότυπος, σχεδόν πρωτόγονος λιμναίος πολιτισμός του οποίου η αρχή χάνεται στα βάθη των αιώνων. Αναφέρεται από τον Όμηρο, τον Πίνδαρο, τον Βιργίλιο, τον Στράβωνα και πολλούς περιηγητές νεότερων χρόνων. Ο πολιτισμός αυτός χάθηκε το 1962, όταν με ανθρώπινη παρέμβαση η λίμνη αποξηράνθηκε και οι πρώην πια ψαράδες, προσπαθούν τα επόμενα σαράντα χρόνια να επιβιώσουν ως αγρότες και κτηνοτρόφοι. Το 2000 άρχισαν τα έργα επαναπλημμυρισμού της λίμνης στα όρια του Ν. Μαγνησίας, τα οποία βρίσκονται σε εξέλιξη σήμερα».

Τον συναγωνισμό ποιος θα βγάλει περισσότερα καρλίσια ψάρια γριβάδια, γωβιούς, πράσινες σαρδέλες, κέφαλους, χέλια, θυμούνται οι παλιοί κάτοικοι της περιοχής.

Την αποξήρανση ακολούθησαν αλλαγές νοοτροπίας, οικονομικά, περιβαλλοντικά προβλήματα και μετανάστευση.

[© ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΡΑΜΑΛΗ]

Ντίνος Μπλιάτσιος

«ΜΟΝΟΣ ΣΟΥ ΔΕΝ ΠΑΣ ΠΟΥΘΕΝΑ»

«Τα τελευταία χρόνια στη Θεσσαλία τα καλοκαίρια, έχουμε πολύ μεγάλες ζημιές στις καλλιέργειες από τα αγριογούρουνα. Προχτές, σε ένα περιφραγμένο κτήμα, ένα κοπάδι έφτασε κοντά. Όταν διαπίστωσαν ότι υπάρχουν ηλεκτροφόρα σύρματα, έτρεξε μπροστά ο αρχηγός, που μπορεί να τραυματίστηκε λίγο, άνοιξε όμως το δρόμο για ολόκληρο το κοπάδι που πέρασε και έφαγε το καλαμπόκι. Ε, εάν εμείς δεν μπορούμε να λειτουργήσουμε όπως αυτά, ας μείνουμε νηστικοί» διηγείται με σημασία ο Ντίνος Μπλιάτσιος

ΣΤΟΝ ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΝΑΓΟ

M

εράκι, κτήματα, γνώση και κεφάλαιο, και αυστηρά με αυτήν τη σειρά, χρειάζεται κάποιος για να ξεκινήσει την ενασχόλησή του με τη γεωργία αλλά πάνω απ' όλα πρέπει να καταλάβει ότι μόνος του δεν πρόκειται να καταφέρει τίποτε, τονίζει ο Ντίνος Μπλιάτσιος, ο άνθρωπος, ο γεωπόνος, ο σύμβουλος, που έχει βάλει θεμέλια, μέχρι στιγμής, σε περισσότερες από 100 συνεταιρι-

στικές οργανώσεις επί ελληνικού εδάφους. Μάλιστα όπως ο ίδιος συμπληρώνει «αυτοί που όταν ψιλοβρέχει βγαίνουν από το σπίτι τους και μυρίζουν με απίθανη ευχαρίστηση τις πρώτες σταγόνες στο χώμα», αυτοί ναι, μπορούν να αγαπήσουν τη γεωργία».

Πρώτα ΠΑΣΟΚ και μετά γεωπόνος. Τι θυμάστε από εκείνη την εποχή;

Πρώτα φοιτητής στη Γεωπονική της Θεσσαλονίκης το φθινόπωρο του 1974 και μετά ΠΑΣΟΚ. Εκείνη η εποχή θα αποτελέσει για μένα, αργότερα στα γεράματα, αιτία έκδοσης ενός βιβλίου. Θυμάμαι: Δράση – Συμμετοχή – Αποτελέσματα. Μια παρέα φτιάξαμε το πρώτο Καταστατικό των φοιτητών Γεωπονίας μετά τη δικτατορία. Φτιάξαμε και καθιερώσαμε τις 5 (αργότερα 7) κατευθύνσεις στη Γεωπονική Σχολή κ.λπ. Πολλοί συμφοιτητές από το Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης εκείνης της εποχής πέρασαν από πολλές κυβερνητικές καρέκλες τα τελευταία 40 χρόνια.

ΚΥΡΙΑΡΧΗ ΣΚΕΨΗ

Η γεωργία ή οποιοδήποτε άλλο επάγγελμα εάν δραστηριοποιείται με μοναχικότητα δεν έχει ζωή. Μόνος του κανένας δεν μπορεί να κάνει τίποτε. Μαζί μπορούμε να κάνουμε θαύματα.

Ωστόσο, η καριέρα σας άρχισε από την ΚΥΔΕΠ. Με μέσον; Η καριέρα μου άρχισε από την ΕΒΖ ως εποχιακός γεωπόνος στην παραλαβή ζαχαρότευλων. Μετά στο Κέντρο Εκπαίδευσης Ενηλίκων Νομαρχίας Λάρισας και το 1983 στην ΚΥΔΕΠ. Με μέσον; Τι ερώτηση είναι αυτή; Γινόταν κι αλλιώς;

Πώς βλέπατε τότε αυτή την οργάνωση; Δεν θα ήμασταν καλύτερα αν λειτουργούσε ακόμη;

Τότε τη βλέπαμε ως το μοναδικό εργαλείο ανάπτυξης και επιβίωσης του πρωτογενούς τομέα. Δεν νομίζω όμως ότι όπως λειτουργούσε θα βελτίωνε την κατάσταση στη χώρα. Λειτουργούσε ως ένας κρατικός φορέας. Εξάλλου δεν ήταν τυχαίο που την ονόμασαν ΚΥΔΕΠ (Κεντρική Υπηρεσία Διαχείρισης Εγχώριων Προϊόντων). Δεν ξέρω πόσοι Έλληνες αγρότες ήξεραν ότι ήταν συνεταιριστική επιχείρηση και όχι κρατική. Φυσικά μοίρασε χρήματα στους Έλληνες αγρότες, γέμισε την Ελλάδα με σιλό, ξηραντήρια κ.λπ. Όχι, όχι, όχι άλλο κράτος πλέον!

ΕΙΠΕ...

Τότε την ΚΥΔΕΠ τη βλέπαμε ως το μοναδικό εργαλείο ανάπτυξης και επιβίωσης του πρωτογενούς τομέα. Δε νομίζω όμως ότι όπως λειτουργούσε θα βελτίωνε την κατάσταση στη χώρα. Δεν ξέρω πόσοι Έλληνες αγρότες ήξεραν ότι ήταν συνεταιριστική επιχείρηση και όχι κρατική.

Εκείνες οι οργανώσεις στις οποίες έχω αδυναμία και καμαρώνω για την πορεία τους είναι αυτές που δεν έγιναν για την επιδότηση, αλλά από επιλογή των μελών τους. Εάν κάνει κάποιος κάτι μόνο για την επιδότηση, όταν τελειώνει η επιδότηση, τότε τελειώνει και η οργάνωση.

Σε κάθε περιοχή της Ελλάδας που πάω, λένε πάντα «εμείς εδώ παίρνουμε λίγες επιδοτήσεις, οι άλλοι να δείτε πόσες παίρνουν». Οι επιδοτήσεις δεν είναι κακές, η κακή διαχείρισή τους είναι καταστροφική.

Δυστυχώς η χώρα μας πρωτοτυπεί και στο συνεργατισμό, αφού είναι από τις ελάχιστες στον πλανήτη που και για τις συνεργατικές δράσεις στον πρωτογενή τομέα έχει ειδικό νόμο, ο οποίος φυσικά κάθε χρόνο αλλάζει.

«Τα όνειρά μου προσπάθησα και προσπαθώ να τα κάνω πράξη. Εγώ και οι συνεργάτες μου έχουμε βάλει θεμέλια σε πάνω από 100 οργανώσεις», σημειώνει ο Ντίνος Μηλιτιάτος.

Μετά σύμβουλος εξ ανάγκης;

Όχι εξ ανάγκης, αλλά εξ επιλογής! Συμμετείχα για πολλά χρόνια στο Συμβούλιο των Εργαζομένων της ΚΥΔΕΠ. Όταν φάνηκε το τέλος, με έντονες κοινωνικές σχέσεις, πείσαμε τους τότε κυβερνώντες να περάσουν μεταμεσονύχτια τροπολογία στη Βουλή που έλεγε ότι για την οικονομική τραγική πορεία της ΚΥΔΕΠ ευθύνεται το Κράτος, γι' αυτό και αφού θα κλείσει, οι εργαζόμενοι της θα απορροφηθούν στο δημόσιο. Εκτός εάν κάποιοι θέλουν να αποχωρήσουν, τότε αυτοί παίρνουν μια μικρή αποζημίωση και φεύγουν. Από τους 1.100 εργαζόμενους στην ΚΥΔΕΠ οι 1.030 πήγαν στο δημόσιο και σήμερα το 80% είναι συνταξιούχοι. Οι 70 που αποχωρήσαμε είμαστε ακόμα στη μάχη.

Αυτός ο ρόλος δεν έχει πάει άσχημα. Πόσες οργανώσεις έχετε θεμελιώσει;

Το συγκεκριμένο ρόλο τον επέλεξα γιατί μέσα από τα 10 χρόνια στην ΚΥΔΕΠ και ως μέλος του Δ.Σ. της ΟΣΕΓΟ, της Ομοσπονδίας Σωματείων Εργαζομένων Γεωργικών Οργανώσεων της χώρας, είχα δει και ζήσει τα προβλήματα όλων των συνεταιριστικών οργανώσεων της χώρας. Είχα πλέον και τις αγωνίες μου και τα όνειρά μου. Τα όνειρά μου προσπάθησα και προσπαθώ να τα κάνω πράξη. Εγώ και οι συνεργάτες μου έχουμε βάλει θεμέλια σε πολλές οργανώσεις, σε πάνω από 100.

Ποιες ξεχωρίζετε για το δρόμο που

πήραν και ποια θα μπορούσαμε να πούμε ότι είναι η αδυναμία σας ;

Κοιτάξτε, εκείνες οι οργανώσεις στις οποίες έχω αδυναμία και καμαρώνω για την πορεία τους είναι αυτές που δεν έγιναν για την επιδότηση, αλλά από επιλογή των μελών. Σαφώς και η επιδότηση δεν είναι κακή, αλλά εάν κάνει κάποιος κάτι μόνο για την επιδότηση, όταν τελειώνει, τότε τελειώνει και η οργάνωση. Αδυναμία έχουμε σε όλους τους συνεργάτες μας, ανάλογα με τα προβλήματά τους.

Λέτε συχνά, «μόνος σου δεν πας πουθενά». Μήπως όμως και μαζί «δεν το... τρώμε εύκολα»;

Ένας άνθρωπος που ζει και εργάζεται στη φύση, δεν μπορεί παρά να μάθει απ' αυτή. Βλέποντας τα θαύματα που κάνουν μαζί οι μέλισσες ή μια ομάδα μυρμηγκιών, δεν είναι δυνατόν να πιστέψεις ότι μόνος σου θα καταφέρεις κάτι. Τα τελευταία χρόνια στη Θεσσαλία τα καλοκαίρια, έχουμε πολύ μεγάλες ζημιές στις καλλιέργειες από τα αγριογούρουνα. Προχτές, σε ένα περιφραγμένο κτήμα με ηλεκτροφόρα σύρματα, ένα κοπάδι έφτασε κοντά. Όταν διαπίστωσαν ότι υπάρχουν ηλεκτροφόρα σύρματα, έτρεξε μπροστά ο αρχηγός, που μπορεί να τραυματίστηκε λίγο, άνοιξε όμως το δρόμο για ολόκληρο το κοπάδι που πέρασε και έφαγε το καλαμπόκι. Ε, εάν εμείς δεν μπορούμε να λειτουργήσουμε όπως αυτά, ως μείνουμε νηπιτικοί.

Ίσως ένα πιο χαλαρό πλαίσιο συνεργασιών, θα δούλευε καλύτερα;

Ο βαθμός χαλαρότητας ή όχι στις συνεργασίες, ιδιαίτερα στον πρωτογενή τομέα, πρέπει να αποφασίζεται από τους συμμετέχοντες. Δυστυχώς όμως η χώρα μας πρωτοτυπεί και εδώ, αφού είναι από τις ελάχιστες στον πλανήτη που και για τις συνεργατικές δράσεις στον πρωτογενή τομέα έχει ειδικό νόμο, ο οποίος φυσικά κάθε χρόνο αλλάζει.

Η σχέση σας με τον κάμπο; Αισθάνεστε λίγο και σαν σύγχρονος Μαρίνος Αντύπας;

Η σχέση με τον κάμπο είναι σχέση ζωής. Μεγάλωσα μέσα στις κινητοποιήσεις, μέσα στις απίθανες σκηνές του εορτασμού του Κιλελέρ, μέσα στα καθημερινά προβλήματα του αγρότη και κτηνοτρόφου όλης της Ελλάδας. Από τον Έβρο μέχρι την Κρήτη, από τις Πρέσπες έως τη Σάμο. Ο Μαρίνος Αντύπας είναι και θα παραμείνει στην ιστορία για τη δράση του. Ο Ντίνος Μπλιάτισος είναι σε άλλη εποχή, σε άλλα προβλήματα.

Κάμπος, είναι οι άνθρωποι;

Φυσικά η κάθε περιοχή της απίθανης χώρας μας χαρακτηρίζεται με τα καλά και άσχημα των ντόπιων κατοίκων της. Και από κάθε γωνιά της Ελλάδας τα καλά της παραδείγματα, είναι παραδείγματα ζωής.

Όμως, πολλά τσίπουρα, βοηθάει αυ-

τό στην παραγωγικότητα;

Τα τσίπουρα (έτσι τα λέμε στη Λάρισα), όταν είναι με μέτρο, βοηθούν στην κοινωνικοποίηση, στη συμμετοχή. Τα WiFi, τα μοναχικά tablets κ.λπ. δεν βοηθούν, οδηγούν στη μοναξιά, στην αποξένωση, στο ότι «όλοι οι άλλοι φταίνε εκτός από εμένα».

Επίσης, πολλές επιδοτήσεις, μήπως κι αυτές μας χαλάνε;

Σε κάθε περιοχή της Ελλάδας που πάω, λένε πάντα «εμείς εδώ παίρνουμε λίγες επιδοτήσεις, οι άλλοι να δείτε πόσες παίρνουν». Οι επιδοτήσεις δεν είναι κακές, η κακή διαχείρισή τους είναι καταστροφική.

Από την εμπειρία σας, ποιοι γίνονται καλοί στο επάγγελμα;

Αυτοί που το αγαπούν, αυτοί που όταν ψιλοβρέχει βγαίνουν από το σπίτι και μυρίζουν με ευχαρίστηση τις σταγόνες στο χώμα. Οι άλλοι δεν έχουν προοπτική.

Υπήρξαν φορές που αποτρέψατε ανθρώπους από το να ασχοληθούν;

Πάρα πολλές. Ιδιαίτερα όταν την επιλογή δεν την κάνουν αυτοί, αλλά οι συνταξιούχοι γονείς τους. Ε, δεν θα γίνουν ποτέ καλοί ούτε αγρότες, αλλά ούτε σε κανένα άλλο επάγγελμα που επέλεξαν οι γονείς.

Χρειάζονται γράμματα για να γίνεις καλός αγρότης;

Χρειάζεται πίστη στον εαυτό σου, χρειά-

ΒΙΟ ΓΡΑΦΙΚΟ

ΝΤΙΝΟΣ ΜΠΛΙΑΤΣΙΟΣ

Γεννήθηκε στη Νίκαια Λάρισας

1980

Απόφοιτος της Ανωτάτης Γεωπονικής Σχολής του Α.Π.Θ.

1993

Ιδρυτής και πρόεδρος της εταιρείας «Γεωργική Ανάπτυξη ΑΕ».
Διετέλεσε στέλεχος της ΚΥΔΕΠ

Είναι σύμβουλος στις περισσότερες Ομάδες Παραγωγών της χώρας, ιδρυτής πολλών νέων συλλογικών οργανώσεων, τεχνικός σύμβουλος συστημάτων ολοκληρωμένης διαχείρισης καλλιεργειών, επιβλέπων γεωπόνος Συστημάτων Ποιότητας.

1995

Πρόεδρος και Διευθυντής του «Κ.Ε.Κ. Γεωργικής Ανάπτυξης»

2009-10

Ήταν στο ΔΣ της ΕΒΖ

Πολλοί συμφοιτητές μου από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης εκείνης της εποχής πέρασαν από πολλές κυβερνητικές καρέκλες τα τελευταία 40 χρόνια, σημειώνει ο Ντίνος Μπλιάτσος.

Εάν έρχονται με τους γονείς τους για να φτιάξουν φάκελο για Νέοι Αγρότες, διώχνω τους γονείς και ζητάω να επανέλθουν μόνοι τους.

Ο μέσος αγρότης καταθέτει στο κράτος σε όλη τη ζωή του πάνω από 1.000 φορές φωτοτυπία της ταυτότητάς του, που δεν έχει αλλάξει.

ζεται υπερηφάνεια και θέληση.

Τι χρειάζεται για να ξεκινήσεις, κτήματα, γνώση, κεφάλαιο, μεράκι;
Χρειάζεται εντελώς ανάποδα από το ερώτημα: Μεράκι, κτήματα, γνώση, κεφάλαιο.

Γεωργός ή κτηνοτρόφος;
Είναι το ίδιο. Όμως ο κτηνοτρόφος είναι πιο απαιτητικό επάγγελμα σε χρόνο, μεράκι, διάθεση. Εάν η μυρουδιά των ζώων σε απωθεί, άλλαξε επάγγελμα.

Τι λέτε στα παιδιά που αυτές τις μέρες καταθέτουν για Νέοι Γεωργοί;
Εάν έρχονται με τους γονείς τους, διώχνω τους γονείς και ζητάω να επανέλθουν μόνοι τους. Εάν ο νέος το επιλέγει γιατί του αρέσει, τότε θα του φτιάξω το φάκελο. Εάν θέλει να γίνει νέος αγρότης για την επιδότηση, ας πάει αλλού.

Πώς βλέπετε την ΕΕ γεωργικά; Πολύ μπροστά σε σχέση με μας, όμως πολύ πίσω σε σχέση με τις ΗΠΑ...
Η ευρωπαϊκή γεωργία είναι άλλη, η αμε-

ρικανική άλλη, η κινεζική άλλη κ.λπ. Όμως στην Ευρώπη πρέπει να καταλάβουμε πως άλλη είναι η γεωργία των βόρειων χωρών και άλλη των νότιων. Εμείς πρέπει να σχεδιάσουμε μαζί με τους Νότιους, τι μας ενώνει, τα προβλήματα.

Πώς φαντάζεστε την ελληνική γεωργία μετά από 100 χρόνια; Θα έχει γεμίσει ο κάμπος ρομπότ και drones;
Δεν ξέρω εάν ο κάμπος θα έχει ανθρώπους ή θα είναι έρημος. Εάν συνεχίσει να έχει παραγωγούς, τότε και η χρήση της τεχνολογίας θα είναι κυρίαρχη.

Μήπως τελικά ματαιοπονούμε με τη γεωργία; Αν τα βλέπαμε όλα σαν οικόπεδα;

Για να έχουν αξία τα οικόπεδα, πρέπει να υπάρχουν άνθρωποι, πιθανοί αγοραστές, πιθανοί χρήστες. Για να υπάρχουν αυτοί, θα πρέπει να έχουν να φάνε: Πατάτες, ντομάτες, ψωμί, κρέας κ.ο.κ. Άρα;

Φταίει η πολιτική, η γραφειοκρατία ή μήπως η εν γένει αδράνεια;

Φταίει η αδράνειά μας που αφήνει τους πολιτικούς να δημιουργούν τη γραφειοκρατία και να μην ελέγχονται. Η χώρα μας έχει τη μεγαλύτερη γραφειοκρατία του πλανήτη. Π.χ. ο μέσος αγρότης καταθέτει στο κράτος σε όλη την παραγωγική του ζωή πάνω από 1.000 φορές φωτοτυπία της ταυτότητάς του, που δεν έχει αλλάξει ποτέ. Ας σηκωθούμε από τις καρέκλες μας, το καφενείο, το κινητό, την τηλεόραση και ας δράσουμε μαζί τώρα.

Θα ήταν χρήσιμα περισσότερα σχολεία για γεωργούς;

Είναι απαραίτητα περισσότερα σχολεία που να διδάσκουν τη συμμετοχή, τη δράση, την ομαδικότητα σε όλους τους συνανθρώπους μας. Η γεωργία ή οποιοδήποτε άλλο επάγγελμα εάν δραστηριοποιείται με μοναχικότητα δεν έχει ζωή.

Σ' αυτή την περίπτωση, ο θεός Ντίνος θα ήταν επίτιμος διδάκτωρ;

Στην περίπτωση της προσπάθειας βιωματικής διδασκαλίας για τα αποτελέσματα των κοινών δράσεων θέλω να συμμετέχω και το κάνω. Και είμαι φυσικά στη διάθεση σε όποια ομάδα με καλέσει να το κάνω. Μόνος του κανένας δεν μπορεί να κάνει τίποτα. Μαζί μπορούμε να κάνουμε θαύματα.

STIHL

ΕΠΑΝΑΦΟΡΤΙΖΟΜΕΝΗ ΔΥΝΑΜΗ STIHL

Για "τρομερές" εργασίες!

MSA 120 C-BQ Τώρα 299€
Με μπαταρία και φορτιστή

HSA 56 249€
Με μπαταρία και φορτιστή

FSA 56 Τώρα 249€
Με μπαταρία και φορτιστή

BGA 56 Τώρα 249€
Με μπαταρία και φορτιστή

**Lithium-Ion
COMPACT**

ΕΠΟΧΗ

ΒΑΜΒΑΚΙ

ΑΓΩΝΙΕΣ

ΤΟΥ ΟΚΤΩΒΡΗ ΓΙΑ ΒΑΜΒΑΚΟΚΑΛΙΕΡΓΗΤΕΣ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΟΔΗΓΟΥΣ

Μπαίνεις στην καμπίνα της βαμβακοσυλλεκτικής και «περνούν» από μπροστά σου όλες οι δυσκολίες και ο αγώνας της χρονιάς, ενώ η αγωνία χτυπάει κόκκινο. Άγχος να μαζέψεις σωστά, να μην πατήσεις τις γραμμές, να μην μπουκώσει το μηχάνημα. Κι όμως, στο τέλος της μέρας, θυμάσαι ότι αυτή η δουλειά είναι τελικά μεράκι...

ΚΕΙΜΕΝΟ-ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ:
ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΠΑΣΧΑΛΗ- ΤΣΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

«Καραμέλωσαν» τα καρύδια φέτος οι βροχοπτώσεις του Σεπτεμβρίου και δεν άνοιξε «τούφα» το βαμβάκι, με αποτέλεσμα να μην το μαζεύει η βαμβακοσυλλεκτική και να έχουμε μεγάλη απώλεια παραγωγής» λέει με πίκρα ο βαμβακοπαραγωγός Θεόδωρος Ντόντος, τον οποίο το Αγρόκτημα συνάντησε στον κάμπο της Λάρισας μαζί με άλλους δύο ειδήμονες της καλλιέργειας, το Κώστα Ζιώγα και τον Γιάννη Σακκαβό. Ήταν ένα ραντεβού που ακυρώθηκε πολλές φορές λόγω της συνεχούς βροχόπτωσης, η οποία ταλαιπωρεί φέτος τη βαμβακοκαλλιέργεια στον κάμπο της Λάρισας και όπως προσθέτει ο Κώστας Ζιώγας, βαμβακοπαραγωγός και ιδιοκτήτης βαμβακοσυλλεκτικής μηχανής, σε κάποιες περιπτώσεις ήταν καθοριστικό για τη φετινή παραγωγή.

«Ξεκινώ πρώτη μέρα 5 Οκτωβρίου για να πάω να συλλέξω βαμβάκι. Πριν φτάσω στο χωράφι, χαλάει το μοτέρ από τη μηχανή με ζημιά 10.000 ευρώ. Αποτέλεσμα; Πέντε ώρες αναμονή σε επαρχιακό δρόμο για να έρθει το συνεργείο και 3 μέρες καθυστέρηση για να μπω στο χωράφι με αποτέλεσμα να με προλάβει η βροχή. Με τι όρεξη να μπω να συλλέξω, αφού το άγχος με τσάκισε! Αυτή είναι η δουλειά μου και την επέλεξα, όμως η κατάσταση πάει από το κακό στο χειρότερο. Η ενασχόληση με την γη είναι πρώτα μεράκι και μετά επάγγελμα επιβίωσης, όμως υπάρχουν και υποχρεώσεις πίσω. Ας σκύψουν οι κυβερνώντες στα πραγματικά προβλήματα και ας δώσουν λύσεις. Επιτέλους ας μην μας βλέπουν μόνο σαν νούμερα...»

Η βροχή ανέβαλε παραπάνω από τρεις φορές το ραντεβού με τους τρεις έμπειρους βαμβακοπαραγωγούς, (από αριστερά) Κώστα Ζιώγα, Γιάννη Σακκαβό και Θεόδωρο Ντόντο το οποίο τελικά έγινε στις 17 Οκτωβρίου.

Όταν αδειάζουν τα καλάθια, το επόμενο που μετράει είναι το βάρος τους.

Ο Γιάννης Σακκαβός βαμβακοπαραγωγός, πρόεδρος της τοπικής κοινότητας Νέσσωνα, μέλος της ΔΕΥΑ Τεμπών υπεύθυνος Άρδευσης κατά την συντήρηση της βαμβακοσυλλεκτικής.

Καθαρισμός της επάνω πλευράς του καλαθιού για την καλύτερη εισχώρηση του αέρα και την αποφυγή του κινδύνου πυρκαγιάς.

«Εγώ επέλεξα συνειδητά το επάγγελμα του γεωργού χωρίς να έχω κληρονομήσει κλήρο που θα με έσπρωχνε προς τα κει. Ανήκω στο 80% των αγροτών της χώρας που είναι μικρομεσαίοι, δηλαδή με εισόδημα κάτω από 10.000 ευρώ καθαρά» λέει στο Αγρόκτημα ο πρόεδρος της τοπικής κοινότητας Νέσσωνα Γιάννης Σακκαβός και συνεχίζει: «Καλλιεργώ αποκλειστικά βαμβάκι και τα τελευταία χρόνια με την εμφάνιση του πράσινου και του ρόδι-νου σκουληκιού το κόστος καλλιέργειας έχει εκτιναχτεί στα 220-240 ευρώ το στρέμμα. Άρχισα αρχές του Οκτώβρη τη συλλογή και τελείωσα τώρα, αποκομίζοντας μέτρια παραγωγή 350-400 κιλά το στρέμμα. Αυτό οφείλεται στις έντονες βροχοπτώσεις του Σεπτεμβρίου, ενώ σε κάποιες περιοχές μας γέλασε το ρόδινο και δεν το προλάβαμε με τους ψεκασμούς. Στην καμπίνα της βαμβακοσυλλεκτικής «περνούν» από

μπροστά μου όλες οι δυσκολίες και ο αγώνας της χρονιάς για να φτάσω στην κορύφωσή του, που είναι το μάζεμα. Μετρώ την παραγωγή, γεμάτος άγχος να τη μαζέψω σωστά, να μην πατήσω τις γραμμές, να μην μπουκώσει μπροστά το μηχάνημα ή πάθει βλάβη. Το μέλλον για μας τους μικρομεσαίους αγρότες με όλα τα προβλήματα – φορολογία, ασφαλιστικό, κόστος, συνταξιοδοτικό κ.α.- που συσσωρεύτηκαν είναι αβέβαιο μέχρι να ξεκαθαρίσει το τοπίο».

Ακόμη και με ούριο άνεμο

«Αλλά και σε περίπτωση καλών έως ιδανικών συνθηκών χωρίς ζημιά, μας υφαρπάξει η εφορία το 65% της παραγωγής μας και με την προκαταβολή φόρου αγγίζει το 100%», αναφέρει με έμφαση ο Θεόδωρος Ντόντος. «Για παράδειγμα αν ένας αγρότης έχει εισόδημα πάνω από 40.000 ευρώ, έχει 45% φόρο εισοδήμα-

Γιάννης Σακκαβός: Στην καμπίνα της βαμβakoσυλλεκτικής «περνούν» από μπροστά μου όλες οι δυσκολίες και ο αγώνας της χρονιάς για να φτάσω στην κορύφωσή, που είναι το μάζεμα.

Κώστας Ζιώγας: Η ενασχόληση με την γη είναι πρώτα μεράκι και μετά επάγγελμα επιβίωσης, όμως υπάρχουν και υποχρεώσεις πίσω.

Θεόδωρος Ντόντος: Με τα δεδομένα που υπάρχουν σήμερα πιάνεις μεγάλη παραγωγή και αντί να χαίρεσαι, λυπάσαι γιατί δεν ξέρεις τι σε περιμένει!

τος, 45% προκαταβολή, συν ο φόρος αλληλεγγύης, συν ο ΟΓΑ 26% του εισοδήματος. Μπορεί τα ποσά να φαίνονται μεγάλα για τους μη αγρότες, στην πραγματική οικονομία της αγροτικής επιχείρησης είναι πολύ μικρά, με αποτέλεσμα η επιχείρηση να γίνεται ασύμφορη έως μη βιώσιμη. Έτσι δεν αξίζει να επενδύεις την άλλη χρονιά στη γεωργική σου επιχείρηση για μέγιστη παραγωγή σε λιπάσματα, καλούς σπόρους, γεωργικό εξοπλισμό κ.α. γιατί είσαι παραγωγός και όχι έμπορος να προκαταβάλεις το 100% του ΦΠΑ. Τελικά ποιο είναι το κίνητρο να μείνουμε στα χωράφια, όταν η πολιτική των κυβερνήσεων είναι αντιπαραγωγική; Αυτά σκεφτόμαστε μέσα στην καμπίνα της βαμβakoσυλλεκτικής και αναρωτιόμαστε για ποιο λόγο να αγωνιζόμαστε τόσο πολύ, όταν πολεμούν τους εργατικούς και παραγωγικούς ιστούς της χώρας».

Οι Κώστας Ζιώγας και Θεόδωρος Ντόντος γρασάρουν τα ράουλα του συλλεκτικού ανά 8 ώρες για τη σωστή λειτουργία της μηχανής.

Ο βαμβakoπαραγωγός και ιδιοκτήτης βαμβakoσυλλεκτικής μηχανής Κώστας Ζιώγας γρασάρει την τουρμπίνη του αέρα που δίνει ώθηση στο βαμβάκι να ανεβεί στο καλάθι.

Ο Θεόδωρος Ντόντος, παραγωγός βάμβακος, καθαρίζει ανά 2-3 καλάθια τα υπολείμματα βαμβაკιού από τα συλλεκτικά, για να μην μπουκώσει η μηχανή.

ΕΠΟΧΗ

ΠΑΤΑΤΑ

TERROIR

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΗΣ ΚΑΛΛΙΠΕΥΚΗΣ

Τα 1.050 μέτρα υψόμετρο του θεϊκού Ολύμπου με την ιδανική υγρασία και τα ξεκούραστα εδάφη της αποξηραμένης λίμνης Ασκουρίς, όπου καλλιεργείται η πατάτα Καλλιπεύκης, κάνουν τελικά δουλειά. Προσδίδουν νοστιμιά και τέτοια ποιοτικά χαρακτηριστικά, ώστε όποιος την πρωτογεύεται να του φέρνει παιδικές αναμνήσεις και να φροντίζει να την έχει πάντα στο τραπέζι του

ΚΕΙΜΕΝΟ - ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΠΑΣΧΑΛΗ - ΤΣΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

πατάτα μένει στο χώμα 120 μέρες, αν μας χαλάσει η καλλιέργεια όπως φέτος με τις βροχοπτώσεις, πρέπει να περιμένουμε την άλλη χρονιά για να ξανασπείρουμε και αυτή είναι η μοίρα του βουνίσσιου αγρότη, που ευτυχώς δεν την έχουν οι αγρότες του κάμπου», αναφέρει ο πατατοπαραγωγός Δημήτρης Μαντάς από την Καλλιπεύκη του Δήμου Τεμπών. Φέτος έπιασε συνολικά 65 τόνους, τους οποίους αποθήκευσε με στόχο να πουλήσει στη λιανική 50 λεπτά το κιλό.

Συνολικά η περιοχή σε μια κανονική χρονιά βγάζει 2.500.000 κιλά πατάτες και είναι τόσο ξακουστές για τη γεύση τους, που απορροφώνται όλες από την εγχώρια αγορά, τονίζει ο πατατοπαραγωγός και πρόεδρος του ΑΣ Καλλιπεύκης Αναστάσιος Κούσιος.

Για να πετύχει τους στόχους του όμως ο πατατοπαραγωγός σύμφωνα με τον κ. Μαντά, θέλει υπομονή, επιμονή και ζήλο για δουλειά, καθώς σε θέλει κατά πάνω της η πατάτα για να μην εμφανιστούν ασθένειες, όπως ο δορυφόρος και φάει τα φύλλα χαλώντας το φυτό. Στα μυστικά της καλλιέργειας της Καλλιπεύκης είναι η αποφυγή των πολλών ραντισμάτων και το πολύ «δούλεμα» του χωραφιού πριν την σπορά, ώστε η πατάτα να μεγαλώνει ομοιόμορφα».

Πρέπει να την σπουδάσεις για τη μάθεις την πατάτα

«Φέτος ήταν κακή χρονιά για την παραγωγή μου, αφού έβγαλα κατά μέσο όρο 2,5 τόνους ανά στρέμμα, ενώ πέρσι 4 τόνους ανά στρέμμα» αναφέρει χαρακτηριστικά ο Αναστά-

σιος Κούσιος, πρόεδρος στο τοπικό διαμέρισμα Καλλιπεύκης αλλά και του Αγροτικού Συνεταιρισμού Καλλιπεύκης, που από τότε που διαλύθηκε η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Νομού Λάρισας, παρόλο που είναι φορολογικά τακτοποιημένος, είναι ανενεργός.

«Στις 21 Μαΐου έβρεχε καταρρακτωδώς με αποτέλεσμα να σαπίσει ο πατατόσπορος στο 35% των καλλιεργειών της περιοχής. Ο ΕΛΓΑ δεν αποζημιώνει την παραγωγή που δεν έχει φυτρώσει, παρόλο που πληρώνουμε σχεδόν 30 ευρώ το στρέμμα ασφαλιστικές εισφορές. Πέρσι η τιμή χονδρικής της πατάτας Καλλιπεύκης ξεκίνησε από 25 λεπτά και έφτασε 35 λεπτά το κιλό. Και φέτος όπως δείχνει μέχρι τώρα η αγορά, στα ίδια επίπεδα θα κυμανθεί. Το καλό με την πατάτα είναι ότι μπορείς να την αποθηκεύσεις και να διαπραγματευτείς την τιμή της, πράγμα που έκανα και γω όπως και οι περισσότεροι πατα-

Πριν το 1927 η Καλλιπεύκη λεγόταν «Νεζερός» από τη σερβική λέξη «εζερός» (το «ν» είναι ευφωνικό), που σημαίνει «έλος» (λίμνη). Η σημερινή της ονομασία οφείλεται στα ωραία πευκοδάση, που την περιβάλλουν.

τοπαραγωγοί της περιοχής μου. Τα χωράφια είναι ξεκούραστα, καθώς 3 χρόνια βάζουμε στάρι, βίκο και φασόλι και τον τέταρτο χρόνο πατάτα» σημειώνει ο κ. Κούσιος.

Και συνεχίζει: «Όσο πιο εντατικά καλλιεργεί κάποιος πατάτα, τόσο αυξάνεται το κόστος παραγωγής, με περισσότερο λίπασμα και καλλιεργητικές φροντίδες, πράγμα που αποβαίνει ασύμφορο και εναντιώνεται στην οικολογική φιλοσοφία μας. Εγώ διαθέτω πατατοεξαγωγέα και έτσι χρησιμοποιώ ελάχιστα εργατικά χέρια. Η συγκομιδή μαζεύεται σε big bag των 900 κιλών, ανεβαίνει με φορτωτή στις πλατφόρμες

και αποθηκεύεται σε σκιερούς χώρους με θερμοκρασία 7°C-12°C.

Η πατάτα, αν και ακριβή καλλιέργεια με μεγάλο κόστος, ο σπόρος της 200-300 ευρώ ανάλογα την ποικιλία και κόστος καλλιέργειας σχεδόν 600-700 ευρώ το στρέμμα, με έχει κερδίσει από μικρό. Την έχω «σπουδάσει» και ζω από αυτήν. Σήμερα ο γεωργός πρέπει να έχει γνώσεις πανεπιστημίου, να διαβάζει και να ενημερώνεται συνεχώς, αφού χρειάζεται τον γεωπόνο 24 ώρες το 24ωρο, πράγμα ανέφικτο».

«Εσπείρα το 3ο δεκαήμερο του Απριλίου, αφού πρώτα έκανα εδαφολογική ανάλυση και λίπανση με άζω-

info

Ο Αναστάσιος Κούσιος είναι πατατοπαραγωγός και πρόεδρος του διαμερίσματος Καλλιπεύκης.

το-φωσφόρο- κάλιο σε αναλογία 15%-15%-15% και ποσότητα 80 κιλά ανά στρέμμα. Έριξα 200-230 κιλά πατατόσπορου το στρέμμα και στο 15νήμερο εφάρμοσα ζιζανιακτονία. Σε 20-30 μέρες φυτρώνουν οι πατάτες και ανάλογα τις καιρικές συνθήκες ποτίζω. Τους επόμενους μήνες ελέγχω και ραντίζω όπου χρειαστεί για τον δορυφόρο και τους μύκητες», αναφέρει ο Δημήτρης Μαντάς, έμπειρος καλλιεργητής από αγροτική οικογένεια.

Και συνεχίζει: «Μετά τις 10 Σεπτεμβρίου κάνω τις πρώτες συγκομιδές των οποίων η κορύφωση είναι από 25 Σεπτεμβρίου - 10 Οκτωβρίου. Η πατάτα μένει στο χώμα 120 μέρες, αν μας χαλάσει η καλλιέργεια όπως φέτος με τις βροχοπτώσεις, πρέπει να περιμένουμε την άλλη χρονιά για να ξανασπείρουμε και αυτή είναι η μοίρα του βουνίσσιου αγρότη, που ευτυχώς δεν την έχουν οι αγρότες του κάμπου. Ήταν τόσο φτωχή φέτος η χρονιά που πήγαινα να να ποτίσω με κανονάκι, έριχνα σε χώμα και ουσιαστικά βοηθούσα τα αγριόχορτα να φυτρώσουν! Θεωρώ δίκαιο το αίτημά μας για αύξηση στην επιδότηση του στρέμματος (22-25 ευρώ η επιδότηση ανά στρμ.). Στο 30%-40% κάτω η φετινή παραγωγή από τις έντονες βροχοπτώσεις που σάπισαν τον σπόρο με αποτέλεσμα να πάρω 3,5 τόνους παραγωγή ανά στρέμμα. Εγώ συλλέγω με συνεργείο 7 ατόμων από τις 9 το πρωί έως της 4 το απόγευμα πληρώνοντας 30 ευρώ τον εργάτη. Εκείνες τις μέρες ζορίζομαι και σκέφτομαι ότι αν δεν έχεις δικό σου εργαλείο, καλύτερα μην βάζεις ούτε ένα αυλάκι πατάτες, τις επόμενες μέρες την «παλεύω».

ΕΠΟΧΗ

ΜΕΤΑΚΙΝΟΥΜΕΝΟΙ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΟΙ

[© ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: ΝΙΚΟΣ ΓΙΑΚΟΥΜΙΔΗΣ]

ΚΑΙ ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ ΚΑΙ ΣΤΟ ΔΙΑΒΑ ΕΙΝΑΙ Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΜΕΤΡΙΕΤΑΙ

ΤΟΥ ΛΕΩΝΙΔΑ ΛΙΑΜΗ

«Η κτηνοτροφία δεν είναι φωτογραφία, γκλίτσα και σκαρπίνι, είναι μεγάλη ευθύνη» λέει ο Λευτέρης Ντίκος, ο οποίος από τα 13 του χρόνια ανεβοκατεβαίνει από το Καλαμάκι Λάρισας στην Αετομηλίτσα Ιωαννίνων πατώντας, όπως ορίζει η παράδοση, στη βλαχόστρατα των προγόνων του. Το Αγρόκτημα τον συνάντησε το απόγευμα της Τρίτης 4 Οκτωβρίου, να προσπαθεί να περάσει τα 600 γίδια του στην απέναντι όχθη του Βενέτικου με τον καιρό να κλείνει όλο και πιο απειλητικά

Κινείται ο Λευτέρης Ντίκος στα ίδια μονοπάτια, που ακολουθούσαν αιώνες τα μετακινούμενα τσελιγκάτα Βλάχων, Σαρακατσαναίων και Κουμανταραίων, από τη Θεσσαλία και την Ήπειρο προς την Πίνδο και αντίστροφα, για να ξεκαλοκαιριάσουν και να ξεχειμωνιάσουν τα ζώα τους.

Σ

τον ορίζοντα ο ήλιος είχε πάρει την κατηφόρα και ετοιμαζόταν να κρυφτεί πίσω από τα επιβλητικά βουνά της Πίνδου. Την καθοδική του πορεία ακολουθούσε και η θερμοκρασία που έπεφτε όσο περνούσε η ώρα. Σιγά-σιγά με τις παροτρύνσεις, τα σφυρίγματα, αλλά και τα σπρωξίματα του ίδιου και των δύο τσομπάνηδων, που έχει στη δούλεψή του, το κοπάδι με τις 600 γίδες του Λευτέρη Ντίκου άρχισε να διασχίζει, ένα πίσω από το άλλο, σε σειρές, τον ποταμό Βενέτικο, λίγο έξω από τα Γρεβενά. Μπροστά οι τράγοι, με τα τεράστια κέρατα και τις ογκώδεις κουδούνες, που ξεσήκωναν τον κόσμο. Παραδίπλα ο λευκότριχος «Κώτσιος», ένα άλογο 11 ετών που χρησιμοποιείται για να κουβαλά ανθρώπους και υλικά, και στην «ουρά» τα έξι θηριώδη τσομπανόσκυλα του κοπαδιού, που επιτηρούσαν μην τυχόν φύγει καμία κατσίκα ή πεταχτεί κανένα πεινασμένο «ζουλάπι» και κάνει ζημιά. Από κοντά και το 4x4 αγροτικό του κτηνοτρόφου, το οποίο το χρησιμοποιεί για σπίτι και κουζίνα, όσο ακολουθεί το κοπάδι κατά την κάθοδό του προς τα πεδινά, μέσα από βουνά, χαράδρες, ποτάμια και χωριά.

Τη νύχτα ο καιρός θα χαλούσε

Ήταν Τρίτη 4 Οκτωβρίου, γύρω στις 5:30 το απόγευμα και έπρεπε όλο το βίος να περάσει έγκαιρα από το ποτάμι, πριν πέσει το σούρουπο. Το έκτακτο καιρικό δελτίο, που είχε βγει τις προηγούμενες ώρες, δεν άφηνε κανένα περιθώριο για ολιγωρία. Τη νύχτα ο καιρός θα χαλούσε και θα έφερνε βροχή. Το ποτάμι θα «φούσκωνε», καθιστώντας εξαιρετικά δύσκολη τη «διάβα» του.

Η νύχτα έπρεπε να βρει το κοπάδι ασφαλές από την απέναντι όχθη του Βενέτικου. Θα ακολουθούσε, αμέσως μετά, ξεκούραση λίγων ωρών, με γρήγορο μαγείρεμα σε μια υποτυπώδη κουζίνα δίπλα στο αυτοκίνητο, φαγητό και ύπνο γύρω από τη φωτιά, για τα ζώα, και για τους τρεις τσομπαναραίους, όπως αρέσκονται να αυτοπροσδιορίζονται ο συνομιλητής μας κι οι βοηθοί του. Τα χαράματα, θα έπαιρναν ξανά το δρόμο της προς Θεσσαλία.

Τα μονοπάτια των Βλάχων

Η κάθοδος του κοπαδιού είχε ξεκινήσει πριν οκτώ ημέρες, στις 25 Σεπτεμβρίου, από την Αετομπλιτσα των Ιωαννίνων, όπου τα ζώα είχαν μείνει για τέσσερις μήνες και έβοσκαν πουρνάρια και βότανα, στα αλπικά λιβάδια της Πίνδου. Προορισμός, το Καλαμάκι Λάρισας.

Ένα ταξίδι, μήκους 345 χιλιομέτρων και διάρκειας συνήθως 27-28 έως 33-35 ημερών (ανάλογα με τον καιρό και την κατάσταση του κοπαδιού) το οποίο κάνει ο 39χρονος Λευτέρης Ντίκος, Βλάχος στην καταγωγή και μπλεγμένος με την κτηνοτροφία από τα 13 του χρόνια, όταν τον άφησε ορφανό ο αδόκητος χαμός του πατέρα του. Κινούμενος στα ίδια μονοπάτια, που ακολουθούσαν αιώνες τα μετακινούμενα τσελιγκάτα Βλάχων, Σαρακατσαναίων και Κουμανταραίων, από τη Θεσσαλία και την Ήπειρο προς την Πίνδο και αντίστροφα, για να ξεκαλοκαιριάσουν και να ξεχειμωνιάσουν τα ζώα τους.

Μια πληθώρα από λεπτές επιμέρους «χαρακιές» πάνω στο χάρτη των υψιπέδων της ηπειρωτικής Ελλάδας, που, σαν άλλες μικρές ψηφίδες, διαμορφώνουν ένα πυκνό μωσαϊκό δρόμων. Ανάλογα μονοπάτια, άλλωστε, υπάρχουν και σε άλλες περιοχές, όπως αυτά που πηγάζουν στο Βέρμιο, στα βουνά της Λαμίας, στις πλαγιές του βουνού των Κενταύρων και στα όρη της Πελοποννήσου.

Ένα αέναο ανέβα-κατέβα κοπαδιών και ανθρώπων, αναπόσπαστο κομμάτι της παράδοσης και του πολιτισμού της χώρας, το οποίο, αν και με φθίνουσα πορεία

Οι Βλάχοι τα γίδια με μαύρο τρίχωμα τα φωνάζουν «κόρμπα», εκείνα με γκριζό ή σταχτί χρώμα, τα ονομάζουν «κανούτα», τα άσπρα τα λένε «φλώρα», ενώ εκείνα με κόκκινα πόδια είναι τα «ποδαρούσια» και όσα έχουν κέρατα, είναι τα «τραγούσια».

τις τελευταίες δεκαετίες, συνεχίζει να παίρνει τη σκυτάλη από τη μία γενιά και να τη δίνει στην επόμενη.

Επιστημονικές μελέτες από νεαρούς επιστήμονες όπως ο γεωργοοικονομολόγος Αθανάσιος Ράγκος και η τοπογράφος Νάντια Ντάσσιου, κατέγραψαν ότι σήμερα στη χώρα υπάρχουν τουλάχιστον 3.700 κοπάδια μετακινούμενων, που δίνουν, άμεσα ή έμμεσα, εισόδημα σε 4.500 οικογένειες, καθώς και δεκάδες «δρόμοι», που συνεχίζουν να χρησιμοποιούνται από τους κτηνοτρόφους για την κάθοδο των κοπαδιών τους στα χειμαδιά.

«Ευτυχώς ή δυστυχώς, είμαστε ακόμη πολλοί. Αυτές τις ημέρες βρήκα στο δρόμο άλλους τουλάχιστον 15 μετακινούμενους. Στο χωριό μου δυστυχώς είμαι ο μόνος όμως υπάρχουν άλλοι σε Σαμαρίνα, Αβδέλλα, Σμίξη, Περιβόλι, Δοτσικό, αλλά και Φιλιππάιους. Γενικά στη Δυτική Μακεδονία και την Ήπειρο είμαστε πολλοί και υπάρχουν και αλλού, από όσο γνωρίζω», λέει ο κ. Ντίκος.

Όπως εξηγεί «εδώ που είμαστε τα ονομάζουμε «βλαχόστρατα». Είναι η στράτα που περνούσαν από παλιά οι Βλάχοι. Κανά δύο κομμάτια εγώ τα έχω αλλάξει, για να ταιριάζουν στο δρόμο για τα μέρη μου. Παλιά περνού-

«Είναι προσβλητικό ένας Βλάχος να μην ξέρει να κάνει τυρί. Από πάππου προς πάππου πηγαίνει η παράδοση» αναφέρει ο Λευτέρης Ντίκος.

σαμε και μέσα από τη Λάρισα, μιλάω μέχρι το 1980 -85. Τώρα όμως μας βγάζουν από τα Τέμπη και πάμε γύρω-γύρω», λέει και σημειώνει: «και να ξέρεις ότι όλοι οι ασφαλτόδρομοι χαράχτηκαν πάνω σε αυτές τις βλαχοστράτες. Αν δεις η Εγνατία πάει από εκεί, ο δρόμος Λάρισας-Θεσσαλονίκης. Είναι όλα μελετημένα, διότι από αυτά τα μέρη περνούσαν επί αιώνες κάποιοι άνθρωποι».

Οι άγραφοι νόμοι

Τα πράγματα, βέβαια, στις μέρες μας έχουν διαφοροποιηθεί αρκετά. Για παράδειγμα το ανέβασμα στα βουνά δεν γίνεται με τα πόδια, αλλά με φορτηγά, διότι σε πολλά σημεία των «βλαχοστράτων» έχουν αναπτυχθεί καλλιέργειες και δεν επιτρέπεται στα αιγοπρόβατα να περάσουν, γιατί κάνουν ζημιές στο διάβα τους.

«Ανεβάζουμε τα ζώα με φορτηγά στις 28 Μαΐου. Δυστυχώς μας απαγορεύουν να πάμε νωρίτερα. Έχουμε ένα σημείο εκεί στο χωριό (σ. σ. εννοεί την Αετομνηλίτσα) για να συγκεντρωθούν τα κοπάδια και μετά την 1η Ιουνίου τα βγάζουμε πάνω στο βουνό, όπου έχουμε ζώνες. Η πρώτη είναι για βοσκή μέχρι την 20η Ιουνίου, σε βοσκοτόπια γύρω κι ελαφρώς πάνω από το χωριό και μετά τις 20 Ιουνίου πάμε προς τις αλπικές ζώνες μέχρι τα 2.500 μέτρα σε υψόμετρο. Εκεί τα χόρτα βαράνε μετά τις 10 Ιουλίου και δεν πάμε πιο πριν για να μην τα πατήσουμε. Έχουμε μεταξύ μας κάποιους νόμους άγραφους και τους τηρούμε», τόνισε ο νεαρός κτηνοτρόφος, ενώ την περιβαλλοντική διάσταση του ρόλου των μετακινούμενων επισημαίνει και ο Γιάννης Δεκόλης, πρόεδρος του Συλλόγου Μετακινούμενων Ιωαννίνων, τονίζοντας πως «δάσος χωρίς πρόβατα και γίδια, είναι πεθαμένο δάσος. Γύρω από τα κοπάδια θα δεις να αναπτύσσεται η κλωρίδα και η πανίδα, είτε

είναι φυτά που φυτρώνουν στις κοπριές των ζώων, είτε αρκούδες, λύκοι, λαγοί και ούτω καθ' εξής».

Άγρια ωράρια το καλοκαίρι

Κατά τη διάρκεια της παραμονής των κοπαδιών πάνω στους ορεινούς όγκους η ζωή των μετακινούμενων, γίνεται ακόμη δυσκολότερη. «Έχουμε άγρια ωράρια το καλοκαίρι. Ξυπνάμε στις 3:30-4:00 και πάμε με τα άλογα στη στρούγκα, όπου αρμέγουμε. Αν δεν βρέχει και δεν μας κλείσουν τα ποτάμια, επιστρέφουμε και πρέπει μέχρι τις 7:30 να είμαστε στο χωριό. Όσοι δίνουμε το γάλα στους εμπόρους, πρέπει να το μεταφέρουμε σε δύσκολους δρόμους. Για να καταλάβετε, για τα 58 χλμ., που είναι η απόσταση από την Αετομνηλίτσα έως τη Σαμαρίνα, κάνουμε μία ώρα και ένα τέταρτο. Το γάλα το μεταφέρουμε εκ περιτροπής. Σήμερα εγώ, αύριο ο άλλος και ούτω καθ' εξής. Οπότε μας πέφτει ανά δύο, ανά τρεις ή ανά πέντε ημέρες, ανάλογα πόσοι είμαστε», εξηγεί ο κ. Ντίκος.

Όσο για το απογευματινό γάλα: «Αν είναι κοντά το κοπάδι, φεύγουμε να πάμε να αρμέξουμε κατά τις 5, ενώ αν είμαστε μακριά, όπως είμαι εγώ τον Ιούλιο και τον Αύγουστο, ξεκινάω στις 3 το απόγευμα. Καθόμαστε τρώμε λίγο εκεί πέρα, αρμέγουμε και στις 7 η ώρα πρέπει να είμαι πίσω. Γιατί το γάλα αυτό, ειδικά με τα γίδια, το κάνουμε μόνοι μας τυρί και το εμπορευόμαστε μεταξύ συγγενών και φίλων. Όχι επαγγελματικά. Επειδή είναι καλό το τυρί, το ξέρουν από χρόνια και έχουμε παραγγελίες».

Ένας κτηνοτρόφος με τρία άλογα

Αναπόσπαστο κομμάτι στη ζωή του μετακινούμενου κτηνοτρόφου όμως είναι και τα άλογα. «Ένας μέσος κτηνοτρόφος χρειάζεται τουλάχιστον τρία άλογα», εξηγεί και σημειώνει πως ο ίδιος διαθέτει

Ένας μέσος κτηνοτρόφος χρειάζεται τουλάχιστον τρία άλογα», εξηγεί ο Λευτέρης Ντίκος και σημειώνει πως ο ίδιος διαθέτει τον «Κώτσιο», τη «Γιάννα» και τον «Αράπη».

Σήμερα στην Ελλάδα υπάρχουν τουλάχιστον 3.700 κοπάδια μετακινούμενων κτηνοτρόφων, που δίνουν εισόδημα σε 4.500 οικογένειες.

τον «Κώτσιο», τη «Γιάννα» και τον «Αράπη». «Εγώ καβαλάω τον Κώτσιο. Ήταν ένα άλογο του πατέρα μου με τέτοιο όνομα και δεν το αλλάζω. Είναι άλλο πράγμα. Του φωνάζεις από μακριά και έρχεται. Έχω κερδίσει στοίχημα. Το φώναξα από ένα χιλιόμετρο και έχει έρθει μέσα στο χωριό, στην πλατεία. Το έχω μάθει έτσι, γιατί το ταΐζω ψωμί στο χέρι», λέει χαρακτηριστικά.

Η γκλίτσα και το μαλλιώτο

«Γκλίτσα, έχετε;», αποφάσισα να τον ρωτήσω τη στιγμή που θα ξεκινούσε να μπει στο ποτάμι γιατί δεν είδα να κρατά, έχοντας στο μυαλό μου το στερεότυπο του τσομπάνη. «Από γκλίτσες έχω ό,τι θέλεις. Τις βέργες τις φτιάχνω μόνος, συνήθως από κρανιά, αλλά πάνω το κεφάλι το κάνουν άλλοι». Και τί σκάλισμα έχει η γκλίτσα σας, συνέχισα απτόητος. «Μια που έχω σκαλισμένη την έχω μέσα στο αυτοκίνητο και δεν τη βγάζω. Ο κτηνοτρόφος δεν σκαλίζει τίποτε. Αυτά είναι για τα περιοδικά και τις φωτογραφίες. Την γκλίτσα εγώ την έχω για δουλειά κι όχι για μόστρα. Θέλω να πιάσω τη γίδα, να σπνιχθώ πάνω της. Πώς να στο πω; Η γκλίτσα και το μαλλιώτο (σ. σ. το μάλλινο πανωφόρι) είναι το Α και το Ω για τον κτηνοτρόφο. Θέλω να πιάνομαι από την γκλίτσα. Πολλές φορές τώρα τη νύχτα, επειδή κουράζονται τα παιδιά και καθώς εγώ είμαι όλη μέρα με το αυτοκίνητο, τους αφήνω να ξεκουραστούν και κάθομαι με τα γίδια. Οπότε βάζω τα δυό μου τα χέρια πάνω και κοιμάμαι όρθιος. Αν είχε σκαλίσματα, φίδια και άλλες παραστάσεις, θα μου τρυπούσε τα χέρια», λέει και διευκρινίζει πως εκτός από το μαλλιώτο, έχει και μια κάπα από γίδινο τρίχωμα, που χρησιμοποιεί όταν είναι στο βουνό και βρέξει, για να κοιμηθεί, διότι «το γιδόπανο δεν παίρνει νερό».

info

345

χιλιόμετρα είναι συνολικά το ταξίδι από την Αετομηνίτσα Ιωαννίνων στο Καλαμάκι Λάρισας.

27-35

ημέρες διαρκεί το ταξίδι του Λευτέρη Ντίκου ανάλογα βέβαια με την κατάσταση του κοπαδιού αλλά και τις καιρικές συνθήκες.

Όσο για το άλλο το στερεότυπο, που θέλει τους κτηνοτρόφους να παίζουν φλογέρα, η αναφορά μου και μόνο, έκανε τον Βλάχο... Τούρκο. «Οι φλογέρες κι αυτά είναι για τους κτηνοτρόφους που είναι δικηγόροι, γιατροί και έρχονται στο χωριό για μια εβδομάδα. Φοράνε το σκαρπίνι, φόρμες από τη Lacoste και την Adidas, από 500 ευρώ την κάθε μια, παίρνουν και μια γκλίτσα σκαλιστή και πάνε στο κοπάδι. Εμείς δεν κοιτάμε τέτοια. Αυτό που θέλουμε είναι να ανοίξουμε το μυαλό μας. Και ένας λόγος που τα μετακινώ τα ζώα είναι γιατί θέλω να γνωρίσω κόσμο, τα ήθη και τα έθιμά τους. Περνάς σε μια ακτίνα 300 χλμ., θα γνωρίσεις και 300 ανθρώπους κάθε χρόνο και θα σε ρωτήσουν «τι κάνεις βρε Λευτέρη;». Το 5% αυτών να σε θυμάται την άλλη χρονιά. Από αυτό το 5%, εδώ και 23 χρόνια που ανεβοκατεβαίνω, έχουν μαζευτεί 70-80 άτομα, φίλοι μου. Δεν μπορείς να καταλάβεις. Είναι και η ελευθερία που σου δίνει η παραμονή στο βουνό και η οποία μεταβιβάζεται τώρα και στο διάβα. Σε πολλά σημεία δεν έχει ούτε σήμα, και ηρεμεί το μυαλό σου. Δεν εξηγείται είναι κάτι που δεν μπορώ να το περιγράψω. Αυτά

μου αρέσουν. Όλα τα άλλα τα θεωρώ δευτερεύοντα. Είναι για το φαίνεσθαι και για να βγουν κάποιοι φωτογραφίες».

Η κτηνοτροφία είναι ευθύνη

«Και αν έπρεπε να σταματήσεις αυτό που κάνεις;» αποτόλμωσα να πω. «Τότε θα έβρισκα κάποιο άλλο επάγγελμα που να συνδυάζει και το πάνω στο βουνό. Ένα και ένα κάνουν δύο», είπε ορθά κοφτά ο κ. Ντίκος, αλλά όταν η κουβέντα πήγε στη διάδοχη κατάσταση, μια και έχουν αποκτήσει με τη σύζυγό του εδώ και δύο χρόνια ένα μικρό αγόρι, το πρόσωπό του σκοτεινίστηκε. «Είναι πολύ μικρό ακόμη, αλλά αν μεγαλώσει και πει ότι θέλει να γίνει και αυτός κτηνοτρόφος, θα του κόψω τα

πόδια. Αν αρχίσει και μεγαλώνει και δεν έχει κλίση στα μαθήματα θα τον φέρω εδώ και θα του βγάλω το λάδι. Θα τον αφήσω να κατέβει με τα πόδια, όπως το έκανα κι εγώ, για να καταλάβει τι είναι κτηνοτροφία. Γιατί στο ξαναλέω, η κτηνοτροφία δεν είναι φωτογραφία, γκλίτσα και σκαρπίνι, είναι μεγάλη ευθύνη. Πρέπει να είσαι λίγο από όλα. Εκτροφέας ζώων, λογιστής, δικηγόρος, ψυχολόγος, γιατί όταν έχεις δυο παιδιά στη δουλειά σου, που έχουν την ανάγκη σου, πρέπει να τους μιλήσεις και να είσαι και κυνηγός και δαμαστής γιατί μαλώνεις με τις αρκούδες και τους λύκους. Και όλα αυτά χωρίς να έχουμε έστω και μια μέρα, δεν θα σου πω το μήνα, δεν θα σου πω το εξάμηνο, μια μέρα το χρόνο, να καθίσουμε. Να μας πουν ότι 30 Δεκεμβρίου, κάθεται. Άσε τους γάμους κι αυτά, γιατί σε παίρνει ο άλλος τηλέφωνο για γάμο και του λες δεν μπορώ. Πεθαίνει ο πατέρας και ο αδελφός σου και δεν πας στην κηδεία. Γιατί το έχω ακούσει. Ε, λοιπόν, θα ακουστεί ψυχρά. Μπορεί να λυπηθώ που θα χαθεί το σύστημα των μετακινούμενων αλλά δεν θα θυσιάσω εγώ το παιδί μου για να μη συμβεί αυτό».

Το γάλα μας...

όπως το έχετε φαντασθεί !

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΓΑΛΑΚΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΡΙΚΑΛΩΝ

Ιδρύθηκε το 1960 από την ΑΤΕ (Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδας) και στη συνέχεια (1992) πέρασε στις Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών Τρικάλων & Καρδίτσας.

Σήμερα, το πλειοψηφικό πακέτο μετοχών 87% κατέχει η Ένωση - Αγροτικός Συνεταιρισμός (ΑΓΡΙ), το 12% η «Ένωση» Καρδίτσας και το υπόλοιπο 1% λοιποί Μέτοχοι.

Απορροφά καθημερινά 60 περίπου τόνους αγελαδινού γάλακτος προερχόμενο κυρίως, από συνεταιριζόμενους παραγωγούς καθώς και 10.000 περίπου τόνους αιγοπρόβειου σε ετήσια βάση.

Παράγει, «Όλα τα καλά του γάλακτος» ! Ήτοι: Φρέσκο γάλα, πλήρες & ελαφρύ, Φρέσκο γάλα με κακάο, Γιαούρτια όλων των τύπων, Προϊόντα Π.Ο.Π. (Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης) όπως Φέτα, κασέρι, γαλοτύρι κ.λ.π. έως και τυριά gourmet και επιδόρπια.

Η «ΤΡΙΚΚΗ» εδρεύει στα Τρίκαλα και ο ρόλος της στην τοπική οικονομία, εκτός από πρωταγωνιστικός, είναι και ρόλος Εθνικής σημασίας αφού, συμβάλλει καθοριστικά στην διατήρηση και ανάπτυξη της Ελληνικής κτηνοτροφίας με ό'τι αυτό σημαίνει.

100%

Φ ρ έ σ κ ο
Ε λ λ η ν ι κ ό
Θ ε σ σ α λ ι κ ό
Σ υ ν ε τ α ι ρ ι σ τ ι κ ό

ΑΦΕΝΤΙΚΟ ΣΤΟ ΜΑΝΤΡΙ ΚΑΙ ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΠΟΙΜΕΝΙΚΟΣ

«Προστατεύει το κοπάδι από λύκους και τσακάλια. Επιτηρεί τις εγκαταστάσεις και διώχνει τους κλέφτες. Προσέχει τα νεογέννητα στο βουνό μέχρι να φτάσω και να τα πάρω. Εγώ δεν είμαι παρά ο βοηθός του». Η φράση αυτή ανήκει στον κτηνοτρόφο από την Ιερισσό Δημήτρη Κόμνο, που περιγράφει τη στενή σχέση του Έλληνα κτηνοτρόφου με τον ποιμενικό σκύλο

ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ ΤΡΑΤΣΑ

υτός ο ευγενικός, έξυπνος και συνάμα δυνατός και σκληροτράχηλος γίγαντας είναι το ιδανικό τσοπανόσκυλο για τις ελληνικές εκτροφές. Είχε άλλωστε χιλιάδες χρόνια για να προσαρμοστεί στη γεωμορφολογία

της Ελλάδας -οι πρώτες ιστορικές αναφορές γίνονται τον 5ο και 4ο π.Χ. αιώνα. «Η εξέλιξη του ερμηνεύεται από το βασικό αξίωμα της Βιολογίας, δηλαδή προσαρμογή στο περιβάλλον», επισημαίνει ο Δρ. Περικλής Κοσμόπουλος, ο οποίος έχει μελετήσει για τουλάχιστον 25 χρόνια το υποείδος του ελληνικού ποιμενικού (*Canis familiaris*).

Αν όμως η ιδιαίτερη βιοποικιλότητα της χώρας αγνοηθεί και αντιμετωπιστεί το ελληνικό τσοπανόσκυλο σαν ένας άλλος σκύλος, όπως τον θέλει η σημερινή εμπορική πραγματικότητα, «τότε όλοι έχουμε χάσει», υποστηρίζει ο κ. Κοσμόπουλος, αναφερόμενος στις προσπάθειες που άρχισαν στα τέλη της δεκαετίας του '90, όταν ορισμένες ομάδες προχώρησαν σε απαράδεκτες ταξινομήσεις του υποείδους του ελληνικού ποιμενικού, ελαχιστοποιήσαν τη γενετική δεξαμενή των ελάχιστων ζώων που υπήρχαν τότε και τον μετέτρεψαν σε εμπορικό προϊόν. «Μάλιστα, χρησιμοποίησαν φυλογενετικές επικαλύψεις (μπασταρδέματα) και προσπάθησαν να «φτιάξουν» ένα άλλο σκυλί. Έφερναν και φέρνουν ποιμενικούς σκύλους από την Ασία, την Τουρκία ή τη Γερμανία και τους διασταυρώνουν με ελληνικούς. Το 85% των σκύλων που εμφανίζονται ως ελληνικοί ποιμενικοί στην Ελλάδα δεν είναι καθαρόαιμοι», υπογραμμίζει ο ίδιος.

Από τα αλώνια στα σαλόνια

Προσπάθησαν με άλλα λόγια έναν σκύλο που ποτέ δεν άφησε τα ... αλώνια, να τον βάλουν στα σαλόνια, με «οδηγό» το κέρδος. «Αυτά τα νέα τσοπανόσκυλα που προκύπτουν από τις διασταυρώσεις δεν μπορούν να ανταποκριθούν στο ρόλο τους και μπορεί να καταστρέψουν το κοπάδι. Όταν αντικαταστήσεις μια συμπεριφορά που χτίστηκε σε χιλιάδες χρόνια, καταστρέφεις το είδος», τονίζει ο κ. Κοσμόπουλος.

Η λύση, σύμφωνα με τον ίδιο, είναι μία: «Οι αγρότες να αναλάβουν και πάλι τη διαχείριση των ποιμε-

Στους ομιλητές της ημερίδας του Αλμυρού για τον ποιμενικό σκύλο ήταν και ο αντιπρόεδρος της Ένωσης Αγρινίου, Γιάννης Καλλιμόρφος.

νικών καθώς αποτελεί τμήμα της ζωής τους». Η πρώτη προσπάθεια έγινε στις 16 Οκτωβρίου στον Αλμυρό Μαγνησίας, όπου μια ομάδα επιστημόνων, οι οποίοι θέλουν να αποδώσουν τη διαχείριση του ελληνικού ποιμενικού αποκλειστικά στον Έλληνα κτηνοτρόφο, σε συνεργασία με συνεταιρισμούς, διοργάνωσε την πρώτη από μια σειρά ημερίδων-συναντήσεων με παράγοντες της κτηνοτροφίας και του αγροτικού κόσμου. Εκεί παρουσιάστηκε ένα πρόγραμμα προτάσεων και λύσεων ως ένα πρώτο βήμα για την ανάκαμψη του γεωργικού τρόπου ζωής.

Τον κίνδυνο να εξαφανιστεί αυτή η παραδοσιακή ελληνική φυλή, από τις ανεξέλεγκτες διασταυρώσεις αλλά και από τη μείωση της νομαδικής κτηνοτροφίας, επισημαίνει και η οργάνωση «Αρκτούρος», που από το 1998 υλοποιεί Πρόγραμμα

Αναπαραγωγής. Οι αριθμοί καταδεικνύουν το μέγεθος του προβλήματος. Αν και δεν υπάρχει επίσημη καταγραφή, εκτιμάται ότι σήμερα έχουν απομείνει λιγότεροι από 3.000 καθαρόαιμοι σκύλοι.

Πάντως, τα τελευταία χρόνια, όπως αναφέρει η υπεύθυνη του προγράμματος στον «Αρκτούρο», Μελίνα Αυγερινού, δίδονται ετησίως σε κτηνοτρόφους με τη μορφή της συνιδιοκτησίας, 40 με 60 κουτάβια. «Στις εγκαταστάσεις μας δεν έχουμε πολλές γέννες. Γι' αυτό ο κτηνοτρόφος που παίρνει ένα ζώο οφείλει -βάσει μιας σύμβασης- να μας δίνει από κάθε γέννα όσα κουτάβια δεν θέλει να κρατήσει ο ίδιος, ώστε να τα διαθέσουμε σε άλλον. Ο κάθε κτηνοτρόφος όταν του δίνουμε ένα ζώο καταβάλλει 100 ευρώ, τα οποία αντιστοιχούν στα έξοδα για τον εμβολιασμό, για το τσιπάκι που του

έχει τοποθετηθεί και για την αποπαραστοποίηση», εξηγεί η κυρία Αυγερινού.

Ένας σκύλος με ιστορία και χαρακτήρα

Τα αυθεντικά τσοπανόσκυλα μπορούν να αντεπεξέλθουν σε κάθε περιβάλλον στην Ελλάδα, από τις αντίξοες συνθήκες της ορεινής κτηνοτροφίας μέχρι το «μαλακό» κλίμα του κάμπου. Αυτή είναι η δύναμη που τα ξεχωρίζει από τους εισαγόμενους ποιμενικούς, οι οποίοι δεν μπορούν να ανταποκριθούν στην ποικιλομορφία των ελληνικών εδαφών, σημειώνει η κυρία Αυγερινού.

«Η αλήθεια για τον ελληνικό ποιμενικό είναι ότι είναι το αποτέλεσμα της μείξης, πριν περίπου 12.500 χρόνια, των τότε άγριων βραχυκεφάλων σκύλων, με τους σκύλους που υπήρχαν στον ελλαδικό βι-

Η ανάγκη να ενταχθεί ο ελληνικός ποιμενικός στο πρόγραμμα διατήρησης-προστασίας των σπάνιων φυλών, τέθηκε στη διάρκεια ημερίδας «Ελληνικός ποιμενικός και ελληνική κτηνοτροφία» που διοργανώθηκε την Κυριακή 16 Οκτωβρίου, υπό την αιγίδα της Περιφέρειας Θεσσαλίας και του Δήμου Αλμυρού Βόλου και σε συνεργασία με την Ένωση Αγρινίου.

ότοπο πριν από 40.000 - 50.000 χρόνια», υπογραμμίζει ο κ. Κοσμοπούλος. Μια πρώτη αναφορά για τα είδη ποιμενικών και κυνηγετικών σκύλων που υπήρχαν στον ελληνικό χώρο υπάρχει στο «Περί τα ζώα ιστορίαι» του Αριστοτέλη και μετέπειτα στο «Κυνηγετικός» του Ξενοφώντα. Στα χιλιάδες χρόνια εξέλιξής τους, απέκτησαν χαρακτηριστικά που τα καθιστούν πολύτιμους κι αναντικατάστατους φύλακες.

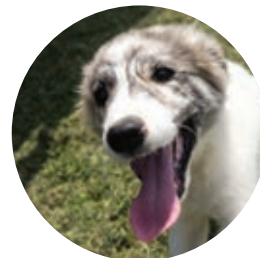
«Με σώσαν τα σκυλιά»

«Είναι πολύ πιστά και ιδιαιτέρως έξυπνα σκυλιά. Τον τελευταίο καιρό έχουμε μια έξαρση σε λύκους και τσακάλια και με έχουν σώσει. Ζουν μαζί με το κοπάδι, το ακολουθούν στην ελεύθερη βοσκή και επιστρέφουν μαζί το βράδυ. Παράλληλα άγνωστοι μπήκαν στις εγκαταστά-

σεις πριν λίγο καιρό για να με κλέψουν και τα σκυλιά το απέτρεψαν. Στα βουνά ο κάθε κτηνοτρόφος πρέπει να έχει πολλά σκυλιά. Θα προτιμούσα να ήταν όλα ποιμενικοί αλλά δεν μπορούμε να τα βρούμε, δεν έχουμε και κάποιο δίκτυο μεταξύ μας για να προμηθευόμαστε καθαρόαιμα σκυλιά», σημειώνει ο κ. Κόμνος.

Για χιλιάδες χρόνια ο ελληνικός ποιμενικός βοηθά τον κτηνοτρόφο να σώσει την περιουσία του. Όμως, όπως αναφέρει ο ίδιος, εκτός από το ότι είναι δύσκολο να βρεθούν καθαρόαιμα ζώα, κοστίζει και η διατήρησή τους. Και καταλήγει: «Πριν από χρόνια είχαμε προτείνει σε μια αγροτική συνδιάσκεψη στη Σίνδο και είχαμε κάνει πρόταση και στο υπουργείο να υπάρχει μια επιδότηση και για την τροφή των ποιμενικών, αλλά δεν προχώρησε».

ΑΝΑΚΑΛΥΨΤΕ

Το «who is who» του ελληνικού τσopanόσκυλου

- Τρίχωμα πυκνό με διπλό μανδύα, ασπίδα στις ακραίες καιρικές συνθήκες
- Άριστη όσφρηση, όραση κι ακοή
- Χαρακτήρας ανεξάρτητος, θαρραλέος με υψηλή αίσθηση του ζωτικού χώρου, αναπτυγμένο ένστικτο προστασίας στο κοπάδι, επιθετικότητα προς τα άγρια ζώα
- «Συμμετείχε» στις εκστρατείες του Μεγάλου Αλεξάνδρου,
- Σύμφωνα με τον Πλάτωνα, είναι γνωστός από τα ομηρικά έπη κι ονομαστός για τα καταπληκτικά του χαρίσματα.

Το άγαλμα του Κεραμεικού

Μια ιδέα για το πώς ήταν κατά την αρχαιότητα ο ελληνικός ποιμενικός έχουμε από το άγαλμα του Κεραμεικού, το οποίο σήμερα βρίσκεται στο αρχαιολογικό μουσείο του Κεραμεικού. «Η ερμηνεία κάποιων δήθεν ειδικών που ισχυρίζονται ότι πρόκειται για λιοντάρι στο οποίο προστέθηκε κεφάλι σκύλου, απλά καταδεικνύει πόσο άσχετοι είναι σχετικά με την αρχαία ελληνική τέχνη αλλά και με τη φυσιολογία του σκύλου», λέει με έμφαση ο κ. Κοσμοπούλος.

Νίκος Κουμανταράκης

ΠΡΩΤΑ ΑΝΟΙΧΤΟ ΜΥΑΛΟ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΛΕΙ Η ΓΕΩΡΓΙΑ

Από την παραγωγή κινηματογραφικών ταινιών στο κλεινόν άστρ στον οικογενειακό ελαιώνα στους πρόποδες του Ταΰγετου

ΤΗΣ ΣΟΦΙΑΣ ΣΠΥΡΟΥ

Πριν πέντε χρόνια, η κρίση ώθησε τον Νίκο Κουμανταράκη να αφήσει την Αθήνα και μια καριέρα στο χώρο του κινηματογράφου και να εγκατασταθεί στη Σπάρτη, όπου ανέλαβε τον ελαιώνα της οικογένειάς του. Όπως γρήγορα κατάλαβε, προκειμένου να μπορέσει να ζήσει από τη γη του, θα έπρεπε να στραφεί στην τυποποίηση. Αυτό και έκανε, αντιμετωπίζοντας τα κάθε λογής εμπόδια που ορθώθηκαν μπροστά του με επιμονή και προσήλωση στο στόχο του.

Ο ελαιώνας του 40χρονου Νίκου Κουμανταράκη περιλαμβάνει 30 στρέμματα ελιάς κι η καλλιέργειά του εξασφάλιζε ένα συμπληρωματικό οικογενειακό εισόδημα πριν αναλάβει να τον αξιοποιήσει επαγγελματικά το 2010, μεσούσης της κρίσης. Η παραγωγή, που είναι βιολογικά πιστοποιημένη, προέρχεται από Κορωνέικη, Κουτσουροελιά και Καλαμών από 550 δέντρα ηλικίας 50 ετών, φυτεμένα στους πρόποδες του Ταΰγετου, έξω από τη Σπάρτη μέσα σε έκταση οικογενειακής ιδιοκτησίας.

Επένδυση κάτω από συνθήκες κρίσης

Όταν επιβλήθηκαν τα capital controls το καλοκαίρι του 2015, δεν θα μπορούσε να φανταστεί ότι έξι μήνες αργότερα θα θεμελιωνόταν το τυποποιητήριο ελιάς με επιδότηση που δόθηκε στα πλαίσια των Leader 2007-2013. Με εφόδιο τις σπουδές του στη Μηχανολογία αλλά και την εργασιακή εμπειρία του αδερφού του στις εξαγωγές ελαιολάδου, ο Νίκος Κουμανταράκης είχε πάρει την απόφαση το 2015 να καταβάλει προσωπικό κεφάλαιο της τάξης των 90.000 ευρώ για να διεκδικήσει ισόποση επιδότηση άλλων 90.000 ευρώ για την κατασκευή της μονάδας συσκευασίας ελιάς.

Η έγκριση από τη διαχειριστική αρχή LEADER της περιφέρειας Σπάρτης δόθηκε στην πρόταση τέλη Ιουνίου 2015,

«Από τις λίγες διεξόδους που έχει το ελληνικό επιχειρείν αυτή τη στιγμή είναι ο αγροτικός τομέας και παλεύουν πάρα πολλοί άνθρωποι, οπότε κάποιοι από αυτούς θα πετύχουν», τονίζει ο Νίκος Κουμανταράκης.

λίγες μέρες πριν επιβληθούν περιορισμοί στην κίνηση κεφαλαίου. Η μεγάλη αβεβαιότητα που ακολούθησε οδήγησε τον νέο αγρότη να πιστέψει ότι θα έπρεπε να εγκαταλείψει το σχέδιο του τυποποιητηρίου. «Δεν μπορούσα να εμπιστευτώ τους κατασκευαστές ότι θα παρέδιδαν το έργο μες την προθεσμία ως το Νοέμβριο υπό την πίεση των capital controls κι έτσι πάγωσα το σχέδιο», εξηγεί ο ίδιος.

Η στάση του άλλαξε και το ενδιαφέρον του για το τυποποιητήριο ενεργοποιήθηκε ξανά μετά από παρότρυνση της Αναπτυξιακής Πάρωννα που διαχειρίζεται τα Leader. «Το Νοέμβριο του 2015 δέχτηκα τηλεφώνω από την Αναπτυξιακή που με διαβεβαίωναν ότι θα δοθεί παράταση για τα έργα που βρίσκονταν σε εκκρεμότητα που θα εντάσσονταν στο νέο ΠΑΑ με σχετική απόφαση-γέφυρα. Εκεί έβαλα μπρος και την άλλη μέρα ήταν οι μπετονιέρες στο κτήμα», συμπληρώνει.

Όμως και μετά τη θεμελίωση του κτιρίου, η τύχη της επένδυσης παρέμεινε για επτά μήνες στον αέρα, καθώς το πρόγραμμα ήταν στο «νεκρό» ενώ ο Κουμανταράκης είχε επενδύσει σε ένα κτίριο που ήταν αβέβαιο αν θα ολοκληρωνόταν. «Οι πόροι που διέθετα τελείωσαν το χειμώνα του 2016. Η προπληρωμή του ΦΠΑ για παράδειγμα προσθέτει μεγάλη επιβάρυνση στη ρευστότητα ενός ιδιώτη. Ακόμη κι αν ξεκινήσεις με κεφάλαιο των 100.000 ευρώ ουσιαστικά έχεις να ξοδέψεις 76.000 ευρώ ωστόσο πάρεις στα χέρια την επιστροφή του ΦΠΑ», εξηγεί.

Το τυποποιητήριο όμως ολοκληρώνεται τώρα μετά την καταβολή των πληρωμών του Προγράμματος και η αρχή της λειτουργίας του τοποθετείται το Νοέμβριο. Είναι ένα ισόγειο κτίριο 230 τ.μ. με παραγωγική ικανότητα 500 τόνων συσκευασμένης ελιάς που τηρεί αυστηρές προδιαγραφές ως χώρος παραγωγής τροφίμου. «Ήταν ένας Γολγοθάς η ολοκλήρωση του κτιρίου, αλ-

λά τώρα αισθάνομαι επιτέλους καλά. Έχω μια επιχείρηση, μπορώ να ξεκινήσω να δουλεύω με κάτι σταθερό», λέει ο Νίκος Κουμανταράκης.

Μαθαίνοντας το επάγγελμα

Η απόφαση για το τυποποιητήριο δεν πάρθηκε άμεσα αφού του ανέλαβε τον ελαιώνα, αλλά ωρίμασε μέσα σε μια πενταετία, καθώς αναμετρήθηκε με τις προκλήσεις της παραγωγής στο νέο του ρόλο. Πριν εργαζόταν στο χώρο της παραγωγής ταινιών, που όμως δέχτηκε μεγάλο πλήγμα με την κρίση, ενώ ο ίδιος αποφάσισε να εγκαταλείψει την Αθήνα λίγο πριν τα 35 αφού είχε μείνει άνεργος για δύο χρόνια.

Οι γνώσεις που απέκτησε στο πανεπιστήμιο δεν τον βοήθησαν απαραίτητα να γνωρίζει πώς να εξασφαλίσει καλές αποδόσεις από τα δέντρα, αλλά όπως υποστηρίζει συνέβαλαν να αποκτήσει ανοικτό μυαλό που είναι απαραίτητο στοιχείο για να πετύχει κάθε παραγωγός.

Για να αναπληρώσει την εκπαίδευση που λείπει στον αγρότη στη χώρα μας, αφού το σύστημα των συμβουλών είναι γνωστό πως πάσχει, εκτός από τις συμβουλές που παρείχαν επαγγελματίες της παραγωγής στο καφενείο, ο Νίκος Κουμανταράκης κατέφυγε στο ίντερνετ.

Μετά από μια πενταετία, η απόδοση της εκμετάλλευσης ανήλθε σε 5 τόνους βρώσιμης ελιάς και 6 τόνους ελαιολάδου. Από την αρχή δούλεψε μόνο ο ίδιος, γιατί ο ελαιώνας δεν αφήνει πολλά πράγματα αν δεν δουλέψει ο ιδιοκτήτης. Οι φροντίδες που εφάρμοσε ήταν πότισμα με στάγδην άρδευση και εδαφοβελτίωση μέσα από ακαλλιέργεια, δηλαδή επέλεξε η κοπή χόρτων να γίνει με καταστροφέα ή χορτοκοπτικό για να μην χρησιμοποιήσει φρέζα που θεωρείται ότι βλάπτει τη δομή του χώματος. «Δεν εφάρμοσα λίπανση για λόγους μείωσης κόστους. Ήταν μια συνειδητή επιλογή όταν διαπίστωσα ότι το κτήμα πιάνει συχνά πάγο, κάτι που σημαίνει ότι όσο λίπασμα και να έριχνα, δεν θα είχα ικανοποιητική παραγωγή», λέει ο ίδιος.

Στενά περιθώρια κέρδους

Ωστόσο τα οικονομικά περιθώρια κέρδους με τα οποία λειτουργούσε παρέμεναν πολύ στενά, γεγονός που προβλημάτισε τον νέο καλλιεργητή. Το κόστος των εισροών ανερχόταν μαζί με τα προσωπικά του ημερομίσθια σε ένα σύνολο 2.000 ευρώ κατά μέσο όρο ετησίως, ενώ με την περσινή τιμή των 4 ευρώ το κιλό βιολογικό λάδι και 1,5 το κιλό ελιάς Καλαμών είχε περίπου

7.000 ευρώ έσοδα.

«Το 2013 πρωτοσκέφτηκα ότι αξίζει να επενδύσω σε τυποποιητήριο, επειδή εκείνη τη χρονιά παρήγαμε βιολογικό έξτρα παρθένο λάδι εξαιρετικά υψηλής ποιότητας σύμφωνα με τις χημικές αναλύσεις, αλλά το πουλήσαμε 5-8 φορές λιγότερο απ' ό,τι πουλιέται στο ράφι του ευρωπαϊκού σούπερ μάρκετ. Για να καρπωθούμε την προστιθέμενη αξία, κατάλαβα ότι έπρεπε να φροντίσουμε να γίνει τυποποίηση», εξηγεί ο Νίκος Κουμανταράκης. «Τον Νοέμβριο στοχεύουμε να αγοράσουμε μικρή ποσότητα ελιάς γύρω στους 30 τόνους, και τα πρώτα τρία χρόνια θα κινηθούμε με μικρά και προσεκτικά βήματα για να έχουμε σταθερή εξέλιξη και να ελέγξουμε το τρέχον κόστος της μονάδας. Σε ό,τι αφορά την επίδραση της νέας του απασχόλησης στη ζωή του, ο Νίκος Κουμανταράκης πιστεύει ότι παρά τις απαιτήσεις που προβάλλει η χειρωνακτική φύση της αγροτικής εργασίας, έχει επιδράσει θετικά στα επίπεδα ευεξίας του. Ένα βασικό κλειδί είναι ότι η αγροτική δουλειά θέλει ένα ρυθμό ώστε να έχει και διάρκεια, αρχίζεις να προσέχεις, χρησιμοποιείς το σώμα σου καλύτερα και σίγουρα προσαρμόζεσαι», συμπληρώνει.

info

30

στρέμματα ελαιώνα με 550 ελαιόδεντρα είναι η εκμετάλλευση του Νίκου Κουμανταράκη.

80%

χαμηλότερα διέθεσε το 2013 το βιολογικό έξτρα παρθένο ελαιόλαδο της παραγωγής του λόγω έλλειψης τυποποίησης.

100.000

ευρώ κεφάλαιο για έναν ιδιώτη σημαίνει ότι έχει να ξοδέψει μόλις 76.000 ευρώ λόγω της προπληρωμής του ΦΠΑ.

Η τέχνη του καπνού

ΣΕΚΕ

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΠΝΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ, ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ: 2ο κιλ/τρο Ξάνθης - Πετεινού, ΤΚ 67 100, Ξάνθη, Ελλάδα Τ. 25410 69600 Ε. sekesa@sekesa.gr

ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΘΗΝΑΣ: Γενναδίου 8, ΤΚ 10678 Τ. 2103819903

www.sekesa.com

ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ

ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ - ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ - ΓΕΥΣΕΙΣ

ΣΥΡΡΑΚΟ - ΚΑΛΑΡΡΥΤΕΣ

ΠΕΤΡΑ, ΜΝΗΜΗ ΚΑΙ ΦΩΣ ΣΤΑ ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ

αντζωμένα στο όρος Περιστερί ή Λάκμων, σχεδόν αντικριστά το ένα από το άλλο, μοιάζουν με αετοφωλιές από πέτρα. Η χαράδρα του ποταμού Χρούσια ή Καλαρρύτικου τα χωρίζει και ένα μονοπάτι απαράμιλλης φυσικής ομορφιάς πλημμυρισμένο από τα αρώματα των βοτάνων

τα ενώνει. Και δεν είναι το μόνο. Ένα αόρατο νήμα δένει τα δύο χωριά, μια σχεδόν κοινή ιστορία.

Δεν είναι τυχαίο άλλωστε ότι όποτε γίνεται αναφορά στο ένα ταυτόχρονα η σκέψη πάει και στο άλλο.

Η παραδοσιακή ηπειρώτικη αρχιτεκτονική διατηρείται αναλλοίωτη στα δύο χωριά, τα οποία έχουν ανακηρυχθεί διατηρητέα και θυμίζουν τα Ζαγοροχώρια στα βόρεια του νομού Ιωαννίνων. Κτίσματα από πέτρα με στέγες από σχιστόλιθο που εναρμονίζονται πλήρως με το φυσικό τοπίο. Το μέγεθος και ο πλούτος τους μαρτυρούν την ιστορία του τόπου.

Η βλάβση στην περιοχή δεν είναι ιδιαιτέρως αναπτυγμένη. Αυτό είναι εμφανές περισσότερο στο Συρράκο, το οποίο οφείλει ακριβώς σε αυτή τη γύμνια του το όνομά του από τη βλάχικη λέξη «seraco» που σημαίνει φτωχός και άγονος.

Στα δύο χωριά δεν επιτρέπεται η κυκλοφορία αυτοκινήτων. Οι επισκέπτες είναι «αναγκασμένοι» να τα περπατήσουν και να περιπλανηθούν στα λιθόστρωτα σοκάκια, ενώ τον περίπατό τους συντροφεύει ο κελαρυστός ήχος του νερού που τρέχει από τις πέτρινες λαξευτές βρύσες ή κάποιο κοντινό ρυάκι.

*Θέλω ν'ακούω τριγύρω μου
πεύκα κι οξιές να σκούζουν,
θέλω να περπατώ γκρεμούς,
ραϊδιά, ψηλά στεφάνια,
θέλω κρεμάμενα νερά
δεξιά ζερβιά να βλέπω.
Θέλω ν'ακούω τα νύχια
σου να τα τροχάς στα βράχια,
ν'ακούω την άγρια σου κραυγή,
τον ίσκιο σου να βλέπω.*

*Κώστας Κρυστάλλης
(απόσπασμα από
τον «Σταυραντό»)*

Η γοητεία του τοπίου ακατανίκητη. Το ίδιο γοητευτική και η ιστορία του, τα ίχνη της οποίας στέκουν ολόρθα στα δύο χωριά αρκεί ο επισκέπτης να έχει ανοικτά τα μάτια και την καρδιά του.

Τα δύο χωριά έχουν σήμερα ελάχιστα κατοίκους αλλά κάποτε έσφυζαν από ζωή. Στη μεγαλύτερη ακμή τους οι Καλαρρύτες είχαν 5.000 κατοίκους και το Συρράκο 3.500. Όπως αναφέρθηκε, τα κτίρια των χωριών παραμένουν μνημεία του πλούτου που χαρακτήριζε κάποτε την περιοχή. Ωστόσο ό,τι θα δει ο επισκέπτης σήμερα κατασκευάστηκε μετά το 1830, αφού κατά την περίοδο της Ελληνικής Επανάστασης τα δύο χωριά καταστράφηκαν ολοσχερώς.

Πρώτα ήρθαν οι Βλάχοι

Οι πρώτοι κάτοικοι της περιοχής ήταν Βλάχοι που εγκαταστάθηκαν στους μεν Καλαρρύτες μεταξύ 10ου και 12ου αιώνα και στο Συρράκο τον 15ο. Οι άνθρωποι σε αυτά τα μέρη πρόκοιψαν και επί Τουρκοκρατίας αποτέλεσαν τους «επιχειρηματίες» της εποχής. Εμπορεύονταν μαλλιά και είδη αργυροχρυσόχοις, εκκλησιαστικά σκεύη και κοσμήματα. Οι ραφτάδες του Συρράκου υπερηφανεύονταν ότι και ο ίδιος ο Ναπολέοντας τους προτιμούσε για να ράψουν τις μάλλινες κάπες των στρατιωτών του. Στους Καλαρρύτες πάλι ιστορία έγραφαν οι αργυροχόοι. Η παράδοση λέει ότι ο Αλή Πασάς θέλοντας να τους ειρωνευτεί, τους έστειλε ένα μικροσκοπικό

Οι ραφτάδες του Συρράκου υπερηφανεύονταν ότι και ο ίδιος ο Ναπολέοντας τους προτιμούσε για να ράψουν τις μάλλινες κάπες των στρατιωτών του.

ασημένιο ψύλλο για να τον αντιγράψουν. Οι Καλαρρυτινοί δεν το έκαναν αλλά τον έστειλαν πίσω πεταλωμένο.

Ο Αλή Πασάς ήταν αυτός που κατήργησε τα προνόμια των δύο χωριών όταν ανέλαβε την διοίκηση της Ηπείρου.

Το 1821 βρίσκει και τα δύο χωριά επαναστατημένα. Το σχέδιο για την ανακοπή της δίοδου των Τούρκων από το Συρράκο και τους Καλαρρύτες αποτυγχάνει. Η οργή των Τούρκων δεν άφησε τίποτα όρθιο στα δύο χωριά.

1881: Σε δύο ξεχωριστά κράτη

Το 1881, με τη συνθήκη του Βερολίνου και την παραχώρηση στην Ελλάδα της Θεσσαλίας και μέρους της Ηπείρου το Συρράκο θρηνεί, γιατί παραμένει κάτω από τον τουρκικό ζυγό και τα σύνο-

ρα μπαίνουν κατά μήκος του Χρούσια σε απόσταση αναπνοής από το χωριό. Ο Χρούσια πλέον αποτελεί το φυσικό σύνορο Ελλάδας και Τουρκίας και τα «διαμάντια» της Πίνδου, Συρράκο και Καλαρρύτες, ανήκουν πλέον σε ξεχωριστά κράτη. Η περιοχή απελευθερώνεται στις 23 Νοεμβρίου 1912 μετά την Πρέβεζα και το Μέτσοβο, ποτέ όμως τα δύο χωριά δεν θα φτάσουν ξανά στην προηγούμενη τους ακμή και τελικά το κύμα αστυφιλίας της δεκαετίας του '50 τα ερήμωσε.

Το μεγαλύτερο τοξωτό γεφύρι στα Βαλκάνια

Τα αξιοθέατα που αξίζει να επισκεφθεί κανείς πολλά και οι δραστηριότητες που μπορεί να αναπτύξει στη γύρω περιοχή ακόμη περισσότερες. Ενδιαφέρον παρουσιάζει η πέτρινη βρύση της «Γκούρας» με τρία στόμια δίπλα στην εκκλησία του Αγ. Νικολάου στους Καλαρρύτες, ενώ στο Συρράκο είναι επισκέψιμο το σπίτι του Κώστα Κρυστάλλη, το οποίο σήμερα λειτουργεί ως Λαογραφικό μουσείο, όπως και το Μουσείο της «Ερμηνείας Φωτιάδου».

Ενδιαφέρον παρουσιάζουν επίσης τα γεφύρια της περιοχής. Μπορεί το ιστορικό γεφύρι της Πλάκας, το μεγαλύτερο τοξωτό γεφύρι των Βαλκανίων, να μην έχει αποκατασταθεί ακόμη, ωστόσο μπορεί κανείς να επισκεφθεί το μονότοξο γεφύρι Πούντεα Νουάουσα με χρονολογία οικοδόμησης το 1800 και το μονότοξο γεφύρι στο Σιόπατου.

1
Η Ι.Μ. Κηπίνας είναι χτισμένη στην είσοδο ενός σπηλαίου 270 μ., περίπου 40 μ. ψηλότερα από το δρόμο.

2 & 3
Τα δύο χωριά έχουν σήμερα ελάχιστους κατοίκους και μόνο τα καλοκαίρια αποκοτούν τη ζωή που είχαν κάποτε.

4
Ξακουστοί παραμένουν οι Καλαρρυτινοί αργυροτεχνίτες. Ένας εξ αυτών, ο Σωτήρης Βούλγαρης, έφυγε στην Ιταλία όπου ίδρυσε τον γνωστό οίκο Bulgari.

5
Γιώργος Λεπενιώτης, ο Συρρακιώτης οπλαρχηγός που ηγήθηκε της απελευθέρωσης του Συρράκου το 1912.

6
Το Μουσείο Αργυροτεχνίας που εγκαινιάστηκε το 2015 στους Καλαρρύτες, είναι αφιερωμένο στην τέχνη που δόξασε το χωριό στα τέλη του 18ου αιώνα.

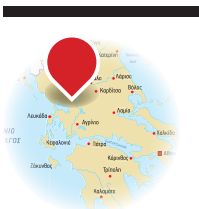

Το Συρράκο είναι χωριό του νομού Ιωαννίνων, που ανήκει διοικητικά στον Δήμο Β.Τζουμέρκων. Οι Καλαρρύτες είναι ορεινός οικισμός 56 χλμ. ΝΑ των Ιωαννίνων. Μεταξύ των δύο οικισμών περνάει ο ποταμός Καλαρρύτες.

Ο ΑΡΑΧΘΟΣ ΠΡΟΣΤΑΖΕΙ, Ο ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΣ ΑΚΟΛΟΥΘΕΙ

Ιδανικός για rafting και canoe kayak ο 8ος μεγαλύτερος ποταμός της Ελλάδας, γνωστός για την ομορφιά και τη ζωηράδα του

ΤΗΣ ΜΑΡΙΝΑΣ ΣΚΟΠΕΛΙΤΟΥ

Άραχθος,

Είναι ο όγδοος μεγαλύτερος ποταμός της Ελλάδας. Έχει συνολικό μήκος 135 χιλιόμετρα. Πηγάζει από τη Βόρεια Πίνδο και εκβάλλει στον Αμβρακικό κόλπο.

Πρωταγωνιστής της περιπέτειας στα βουνά των Τζουμέρκων είναι σίγουρα ο παταμός Άραχθος. Στα αφρισμένα του νερά στήνεται το σκηνικό της περιπέτειας. Το στενό φαράγγι του, οι επιβλητικές ορθοπλαγιές, οι πηγές που αναβλύζουν από σχισμές βράχων, οι καταρράχτες και τα σπάνια είδη πουλιών κάνουν τον Άραχθο ένα από τα ομορφότερα ποτάμια για rafting. Η διαδρομή του είναι εύκολη, ιδανική για αρχάριους. Αντιθέτως, η διαδρομή του κύριου παραποτάμου του, του Χρούσια, που διατρέχει το φαράγγι μεταξύ Συρράκου-Καλαρρυτών ενδείκνυται για τους πιο έμπειρους rafters. Τα κρυ-

στάλλινα νερά του τρέχουν με ορμή να συναντήσουν τα νερά του Άραχθου δημιουργώντας μία διαδρομή με αισθητή κλίση, συνεχόμενους κυματισμούς και περάσματα.

Σπάνια είδη ορνιθοπανίδας

Στις όχθες της τεχνητής λίμνης Πουρναρίου περιμένουν τα kayak. Το φθινόπωρο, όταν η στάθμη της λίμνης είναι χαμηλή, αποκαλύπτεται η βυθισμένη πολιτεία της Κάτω Καλντερίνης. Στα γαλαζοπράσινα νερά της λίμνης συναντά κανείς σπάνια είδη της ορνιθοπανίδας, όπως οι πρασινοκέφαλες πάπιες, πάπιες αλκυόνες και ποταμοσφυρίχτρες.

Στο μονοπάτι που ενώνει το Συρράκο με τους Καλαρρύτες, οι μυρωδιές των άγριων βοτάνων συνοδεύουν το διάβα ανάμεσα στα κάθετα βράχια του φαραγγιού. Πετρόχτιστοι μύλοι και γεφύρια, καταρράκτες και λίμνουλές, πλατάνια και κουτσουπιές δημιουργούν ένα πολύχρωμο σκηνικό. Μοναδικής ομορφιάς είναι επίσης το μονοπάτι που οδηγεί στην Ι.Μ. Κηπίνας. Η Μονή σκαρφαλωμένη στην απότομη πλαγιά πάνω από την κοίτη του ποταμού Χρούσια είναι χτισμένη στην είσοδο ενός μεγάλου σπηλαίου.

Τις επιλογές υπαίθριας αναψυχής συμπληρώνουν η ορεινή ποδηλασία, το rappel, το flying fox και το parapente.

ΓΕΝΝΗΘΗΚΑΜΕ ΝΑ ΖΟΥΜΕ ΣΤΑ ΨΗΛΑ ΒΟΥΝΑ

ΔΕΙΝΟΣ

Ο Αγάπιος Χα-ραλαμπίδης είναι έφορος ορειβασίας του Φυσιολατρικού Συλλόγου Ρ.Ο.Μ.Π.Α. και δεινός ορειβάτης. Μοιράζεται με τους αναγνώστες του Αγροκτήματος την εμπειρία του στην κορυφή Καταφίδι.

Ρ.Ο.Μ.Π.Α.

Ο Σύλλογος Ρ.Ο.Μ.Π.Α. είναι μία ανοικτή παρέα παθιασμένων ορειβατών που διοργανώνει κάθε χρόνο εξορμήσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Οκτώβρης μήνας. Νωρίς το πρωί 45 ορειβάτες ξεκινήσαμε για την κορυφή των Τζουμέρκων Καταφίδι (2.393 μ). Θα διασχίζαμε μία απόσταση 9,5 χιλ. με υψομετρική διαφορά 1.450 μέτρα. Με σταθερό ρυθμό ανεβαίναμε το κακοτράχαλο μονοπάτι ο ένας πίσω από τον άλλο. Το τελευταίο και πιο επικίνδυνο κομμάτι: Η διάσχιση της ράχης 500 μέτρων προς την κορυφή. Με μεγάλη αυτοσυγκέντρωση ήμουν έτοιμος να περάσω από το στενό πέρασμα της ράχης. Δεξιά και αριστερά γκρεμός. Δίπλα οι φίλοι μου. «Επιτέλους φθάσαμε!» σκέφθηκα με ανακούφιση. Τα συναισθήματα της κορυφής ανάμεικτα. Ήθελες να φωτογραφηθείς με τους συνοδοιπόρους σου, να απομονωθείς και να σηκώσεις τα χέρια να αγγίξεις τον ουρανό, να πεις ένα μεγάλο ευχαριστώ που μπόρεσες. Πάνω απ' όλα όμως ένοιωθες το μεγαλείο της φύσης. Το είδος μας γεννήθηκε να ζει μέσα σε άγρια δάση και λιβάδια. Τα μάτια μας εξελίχθηκαν για να διακρίνουν τις λεπτές διαφορές στις αποχρώσεις των ώριμων καρπών. Τα δάση και τα βουνά της χώρας μας περιμέμας περιμένουν να ζήσουμε αξέχαστες εμπειρίες...

ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΡΓΥΡΟΤΕΧΝΙΑΣ ΣΤΑ ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Η τεχνική που έγινε τέχνη και συνδέθηκε άρρηκτα με την ιστορία της ηπειρωτικής γης απέκτησε το δικό της μουσείο, που εγκαινιάστηκε στις 24 Σεπτεμβρίου στα Ιωάννινα

INFO

Δίκτυο ΠΙΟΠ

Από το Σουφλί μέχρι τη Σπάρτη και από τα Ιωάννινα μέχρι τη Λέσβο το ΠΙΟΠ έχει αναπτύξει ένα δίκτυο τοπικών θεματικών μουσείων με σκοπό τη διάδοση της παραδοσιακής τεχνολογίας και την ανάδειξη της παραγωγικής ιστορίας της Ελλάδας.

Μουσεία

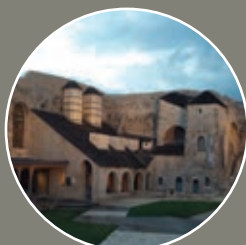
Το δίκτυό του ΠΙΟΠ συμπληρώνουν τα μουσεία: Μετάξης στο Σουφλί, Βιομηχανικής Ελαιουργίας

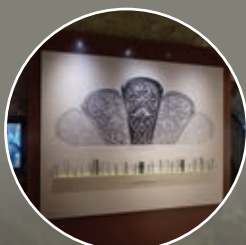
για στη Λέσβο, Πλινθοκεραμικής στο Βόλο, Μαστίχας στη Χίο, Μαρμαροτεχνίας στην Τήνο, Περιβάλλοντος στη Στυμφαλία, Ελιάς και Ελληνικού Λαδιού στη Σπάρτη και το υπαίθριο μουσείο Υδροκίνησης στη Δημητσάνα.

Τα εγκαίνια πραγματοποίησε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας.

Το νέο μουσείο στεγάζεται στο Ιτς Καλέ.

Ηπειρώτικα αργυρά κομψοτεχνήματα

«**Η** αργυροχοΐα, υψηλή τεχνική που ανάγεται σε τέχνη, αποτελεί ειδοποιό στοιχείο της πολιτιστικής ταυτότητας και της παραγωγικής ιστορίας της Ηπείρου» αναφέρει χαρακτηριστικά η Σοφία Στάικου, Πρόεδρος του Πολιτιστικού Ιδρύματος Ομίλου Πειραιώς στην έκδοση του συλλογικού τόμου «Η αργυροτεχνία στην Ήπειρο». Όπως συνάγεται, η ίδρυση του Μουσείου Αργυροτεχνίας είναι ιστορικής σημασίας για την ευρύτερη περιοχή. Το Μουσείο Αργυροτεχνίας, το οποίο πρόσφατα εντάχθηκε στο Δίκτυο ως το ένατο μουσείο του Πολιτιστικού Ιδρύματος Ομίλου Πειραιώς και εγκαινιάστηκε στις 24 Σεπτεμβρίου, στεγάζεται σε ένα χώρο υψηλής αισθητικής που διαμορφώθηκε στο Ιτς Καλέ, στον δυτικό προμαχώνα της νοτιοανατολικής ακρόπολης του κάστρου Ιωαννίνων.

Διάδοση της γνώσης

Στόχος του είναι η διάδοση της γνώσης της ηπειρώτικης αργυροτεχνίας και η διάχυση της πληροφoρίας στο ευρύ κοινό καθώς και η

σύνδεση αυτής της τεχνολογίας με τα κοινωνικά δεδομένα της εποχής.

Στο πρώτο επίπεδο του προμαχώνα αναπτύσσεται το βασικό μέρος της έκθεσης, που αφορά στην ιστορία και την τεχνολογία της αργυροτεχνίας στην Ήπειρο. Ο επισκέπτης έχει στη διάθεσή του πολυμεσικές εφαρμογές, αρχειακό φωτογραφικό υλικό, οπτικοακουστικές παραγωγές και διαδραστικά ψηφιακά παιχνίδια για να γνωρίσει την τέχνη των ηπειρωτών.

Στο δεύτερο επίπεδο παρουσιάζεται η συλλογή έργων ηπειρώτικης αργυροχρυσοχοΐας από το 18ο έως τον 20ό αιώνα. Περίτεχνα κομψοτεχνήματα, όπως κοσμήματα, πολεμική εξάρτηση, ασημικά του σπιτιού και προσωπικά είδη. Επιπλέον, μακρά παράδοση συνδέεται με το παρρόν μέσα από τη δουλειά αργυροχόων που δραστηριοποιούνται σήμερα στην ευρύτερη περιοχή.

Από τις 26 Σεπτεμβρίου το μουσείο λειτουργεί καθημερινά, εκτός Τρίτης, από τις 10-6 μ.μ. Το εισιτήριο είναι εξαιρετικά προσιτό, μόλις στα 3 ευρώ (1,5 ευρώ το μειωμένο).

ΑΡΩΜΑΤΙΚΑ ΦΥΤΑ ΒΑΛΣΑΜΟ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΗΜΩΝ ΒΙΚΟΓΙΑΤΡΩΝ

Η ΟΡΕΙΝΗ ΚΑΙ ΤΡΑΧΙΑ ηπειρωτική γη κρύβει έναν θησαυρό. Από τους πρώτους που τον ανακάλυψαν οι περίφημοι Βικογιατροί, που έδρασαν στο Ζαγόρι από το 1690 θεραπεύοντας ανθρώπους και ζώα με βότανα που συνέλεξαν στο φαράγγι. Σπαθόχορτο στα εγκαύματα, δρακοντιά στην αρθρίτιδα, κουτσουλόχορτο στην υπέρταση, κρίνο της Παναγίας για το κριθαράκι, σφονδύλι για τόνωση και δενδρολίβανο για τους πονοκεφάλους. Ξεκινώντας από τους Βικογιατρούς μέχρι το διεθνές περιοδικό Journal of Ethnopharmacology που δημοσίευσε μελέτη για τη χρήση των φαρμακευτικών φυτών του Ζαγορίου από τους Βικογιατρούς η αξία του θησαυρού της ηπειρωτικής γης επιβεβαιώνεται συνεχώς.

ΤΟ ΣΦΟΝΔΥΛΙ

ΤΟ ΣΠΑΘΟΧΟΡΤΟ

ΔΡΑΚΟΝΤΙΑ

ΚΡΙΝΟΣ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ

ΚΟΥΤΣΟΥΛΟΧΟΡΤΟ

ΔΕΝΔΡΟΛΙΒΑΝΟ

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΜΠΑΤΣΙΝΑ

Ο,ΤΙ ΔΙΝΕΙ Η ΦΥΣΗ ΓΙΑ ΝΑ ΧΟΡΤΑΣΕΙ Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

ΟΙ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΕΣ ΠΙΤΕΣ είναι ίσως το πιο χαρακτηριστικό στοιχείο της τοπικής κουζίνας, απόλυτα συνδεδεμένο με την ιστορία και το ηπειρώτικο τοπίο. Σε μία περιοχή φτωχική και με λιγοστά υλικά, οι γυναίκες χρησιμοποιούσαν ό,τι πρόσφερε η φύση για να χορτάσουν την οικογένειά τους. Η μπατσαριά είναι μια πίτα χωρίς φύλλο με καλαμπικίσιο αλεύρι και χόρτα. Είναι η πίτα της ηρωίδας - αγρότισσας που πάλευε από νωρίς το πρωί με τις δουλειές του σπιτιού και τη φροντίδα των ζώων και δεν προλάβαινε πάντα να ανοίξει φύλλο.

Ας δούμε όμως πώς φτιάχνεται:

Για τη ζύμη:

- 1/2 κιλό καλαμποκάλευρο
- 1 αυγό
- 1/4 του λίτρου γάλα
- ελαιόλαδο

Για τη γέμιση:

- 1 κιλό χόρτα διάφορα (σπανάκι, καυκαλίθρες, σέσκουλα, μπαζά)
- 1/2 ματσάκι άνηθο
- 1/2 ματσάκι μυρώνια
- 1 ματσάκι φρέσκα κρεμμυδάκια

- 1/2 φλιτζάνι τραχανά ξινό
- 1/2 κιλό φέτα
- ελαιόλαδο
- αλάτι χοντρό

Εκτέλεση:

Πλένουμε πολύ καλά τα χόρτα και τα κόβουμε σε χοντρά κομμάτια. Προσθέτουμε χοντρό αλάτι και τα στίβουμε με τα χέρια. Ψιλοκόβουμε τα φρέσκα κρεμμυδάκια και τα μυρωδικά και τα ρίχνουμε στη γέμιση. Προσθέτουμε λίγο ελαιόλαδο, τη φέτα χοντροτριμμένη με τα χέρια και τον τραχανά. Ανακατεύουμε καλά και αφήνουμε τη γέμιση στην άκρη.

Για να ετοιμάσουμε τη ζύμη, βάζουμε το καλαμποκάλευρο σε ένα ταψάκι και προσθέτουμε το αυγό, λίγο αλάτι και το γάλα σιγά σιγά. Κατόπιν, λαδώνουμε ένα ταψί στρογγυλό (διαμέτρου 35 εκ.) και απλώνουμε τα 3/4 της ζύμης στο ταψί. Πατάμε τη ζύμη το χέρι ώστε να απλωθεί και στα τοιχώματα του ταψιού. Απλώνουμε από πάνω τα χόρτα. Στο υπόλοιπο ζυμάρι ρίχνουμε λίγο ακόμη γάλα για να πάρουμε έναν αραιό χυλό με τον οποίο καλύπτουμε την πίτα. Ραντίζουμε με λίγο λαδάκι και ψήνουμε στους 180° C για μια ώρα.

ΔΡΩΜΕΝΑ

Ο,ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ...

ΘΕΑΤΡΟ

ΑΠΟ ΠΡΩΤΟ ΧΕΡΙ - ΜΙΚΡΟ ΘΕΑΤΡΟ ΑΓΡΙΝΙΟΥ ΥΜΝΟΣ ΣΤΟΝ ΜΟΧΘΟ ΤΩΝ ΚΑΠΝΕΡΓΑΤΩΝ

Τρεις ηθοποιοί, με υλικά τις πραγματικές μνήμες και αφηγήσεις των ανθρώπων που εργάστηκαν ως καπνεργάτες ή ως αγρότες-καλλιεργητές στα καπνά του Αγρινίου, συνθέτουν μια παράσταση – ύμνο στον καθημερινό μόχθο των ανθρώπων και στην πατρογονική γη. Χώμα, γη, δάκρυα, γέλια, καπναποθήκες, όνειρα, χωράφια, έρωτες, κόπος, τσακωμοί και μια ανεξήγητη επιθυμία επιστροφής σε εκείνη την εποχή. Όλα αυτά στην παραγωγή του Μικρού Θεάτρου Αγρινίου «Από πρώτο χέρι-Μια παράσταση για τα καπνά» που, μετά από μια σειρά παρουσιάσεων σε Αγρίνιο, Αθήνα και Θεσσαλονίκη, επανέρχεται στη σκηνή του Θησείου ΕΝΑ ΘΕΑΤΡΟ ΓΙΑ ΤΙΣ ΤΕΧΝΕΣ, από τις 7 Οκτωβρίου για λίγες παραστάσεις μόνο. Η σκηνοθέτης Γεωργία Μαυραγάνη επενδύει σε μνήμες και εμπειρίες από γιαγιάδες, προγιαγιάδες, παππούδες και παιδιά που μεγάλωσαν και ωρίμασαν μέσα στη μυρωδιά και την κόλλα του καπνού.

LIVE

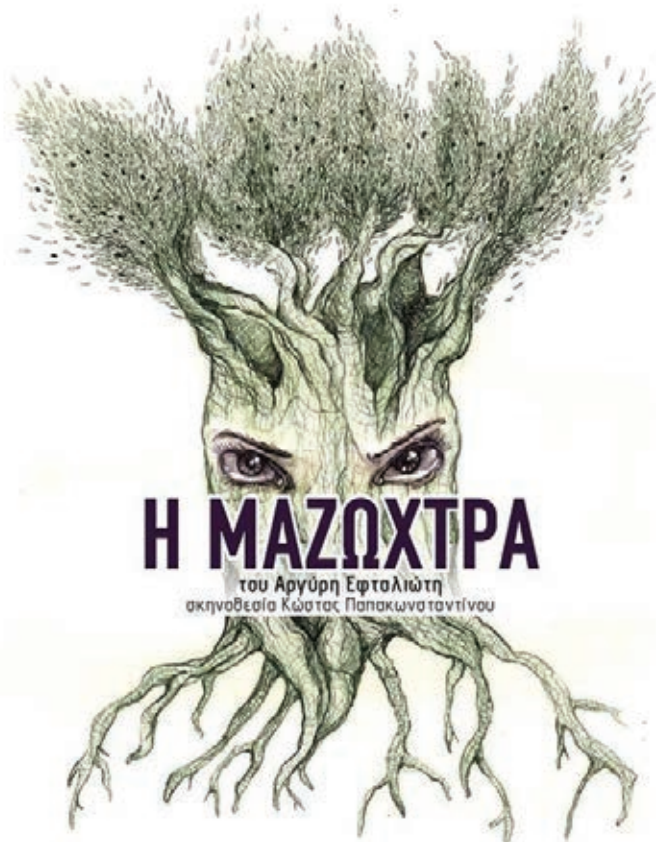
> ΕΩΣ 3/12

ΑΘΗΝΑ

Οι παραστάσεις θα διαρκέσουν έως το Σάββατο, 3 Δεκεμβρίου κάθε Παρασκευή & Σάββατο στις 19:00 μ.μ.

Στην παράσταση του Μικρού Θεάτρου Αγρινίου παίζουν: Κατερίνα Καραδήμα, Μαντώ Κεραμυδά, Δανάη Σπηλιώτη

ΘΕΑΤΡΟ

ΣΕ ΕΝΑ ΧΩΡΙΟ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Μια νουβέλα του συγγραφέα Αργύρη Εφταλιώτη που δημοσιεύτηκε το 1900 αποτελεί την πρόταση μιας δημιουργικής ομάδας ηθοποιών υπό την καθοδήγηση του Κώστα Παπακωνσταντίνου πάνω στη δραματοποίηση της λογοτεχνίας

Η ιστορία διαδραματίζεται σ' ένα χωριό της Κρήτης, την «Παραμυθιά», όπου δύο νέοι ερωτεύονται και ανταλλάσσουν όρκους αγάπης. Αλλά ένα αρχοντόπουλο δεν μπορεί να παντρευτεί μια μαζώχτρα. Ο Πανάγος παίρνει τον λόγο του πίσω και η προδομένη Ασήμω αντιμετωπίζει τον χλευασμό του χωριού. Δεν συμβιβάζεται όμως με την κοινωνική αδικία κι αποφασίζει να εκδικηθεί. Με ένα ψέμα της που διαδίδεται σαν φήμη σε όλο το χωριό, σπέρνει τη συμφορά. Αλληπάλληλα φονικά ξεκινούν ανάμεσα σε χριστιανούς και μουσουλμάνους Παραμυθιώτες...

Ένα ολόκληρο χωριό φτάνει στην καταστροφή γιατί κανείς, όταν ξέσπασε το κακό, δεν κάθισε να σκεφτεί τις πραγματικές αιτίες. «Πού καιρός και πού κεφάλι να στοχαστούνε, να βρούνε τη φύτρα και τη ρίζα τού κακού. Όλοι φρενιασμένοι τρέχανε...» σχολιάζει χαρακτηρισικά ο συγγραφέας.

Στην παράσταση ερμηνεύουν οι Νάντια Δαλκυριάδου, Θοδωρής Θεοδωρίδης, Δημοσθένης Ξυλαρδιστός ενώ παίζεται από τις 15 Οκτωβρίου κάθε Σάββατο 21.15 μ.μ. και Κυριακή 19.00 μ.μ. στο θέατρο Μικρό Γκλόρια στην Αθήνα.

DVD

ΜΙΑ ΑΓΕΛΑΔΑ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ

ΜΙΑ ΠΡΩΤΟΤΥΠΗ κωμωδία που ρίχνει μία φρέσκια ματιά στο κοινωνικό μωσαϊκό της επαρχιακής Γαλλίας. Ο Αλγερινός αγρότης Φατάχ ξεκινά με την αγελάδα του ένα μακρύ ταξίδι από τη Μασσαλία μέχρι το Παρίσι για να συμμετάσχει στη Διεθνή Αγροτική Έκθεση.

ΘΕΑΤΡΟ ΣΚΙΩΝ

Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ... KARMAN

Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΟΠΑΙΧΤΗΣ Τάσος Κώνστας και ο εικαστικός Παντελής Μάκκας με τους συνεργάτες τους συνδύασαν την παραδοσιακή τέχνη του θεάτρου σκιών με τη video art στο ίδιο πανί και έδωσαν στον Καραγκιόζη νέα μορφή ως... Karman. Η παράσταση σηματοδοτεί τα 20 χρόνια συνεχούς δημιουργικής αναζήτησης του Τάσου Κώνστα (Θέατρο ΠΚ, από 22/10).

ΜΗΝ ΤΟ ΧΑΣΕΙΣ

ΒΙΒΛΙΟ • ΤΑΙΝΙΑ • ΜΟΥΣΙΚΗ

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

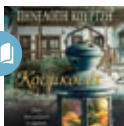
ΤΡΑΓΟΥΔΙ

ΒΙΒΛΙΟ

01 Allied (2016)

Ο Brad Pitt και η Marion Cotillard ενώνουν τις δυνάμεις τους στο δράμα εποχής του Robert Zemeckis. Στη σκιά του Β' Παγκόσμιου Πολέμου δύο κατάσκοποι καταλήγουν να ερωτεύθουν ο ένας τον άλλο. Η σχέση τους θα κλονιστεί όταν θα αποκαλυφθεί ότι ένας από τους δύο είναι διπλός πράκτορας. Η ταινία θα προβληθεί στις 24 Νοεμβρίου 2016.

02 Πνευλόπη

Κουρτζή-Κουμκουάτι

1902. Η αληθινή ιστορία της Βασιλικής από την Άρτα στη σκιά του αγαπημένου της δέντρου.

03 Σωκράτης Μάλαμας

-«Ερωτόκριτος»

Κυκλοφόρησε ο δίσκος-ντοκουμέντο με τις «άγνωστες» ηχογραφήσεις του Σωκράτη Μάλαμα.

04 Η Ξάνθη του Μάνου

Χατζιδάκι

Η Φιλοπρόοδη Ένωση Ξάνθης οργανώνει το ομώνυμο φεστιβάλ έως τις 30 Νοεμβρίου.

05 57ο Διεθνές Φεστιβάλ

Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης

Μια ξεχωριστή κινηματογραφική γιορτή από 3 έως 13 Νοεμβρίου (Πλ. Αριστοτέλους 10).

06 Γιάννης Μαρκόπουλος

- «Κρητικός Ορίζοντας»

Το νέο έργο του μεγάλου συνθέτη είναι το απόσταγμα της νεανικής του πορείας στην ιδιαίτερη πατρίδα του.

ΓΛΕΝΤΩΝΤΑΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΡΑΦΟΝΤΑΣ

ΤΟΥ ΚΩΝ. ΤΡΙΚΑΛΙΩΤΗ

Στη Λάρισα το βράδυ της Παρασκευής 11 Νοεμβρίου 2016, στο εστιατόριο «Εν Λαρίση», θα γίνει ένα παραδοσιακό γρεβενιώτικο γλέντι με τραγούδια της Αβδέλλας Γρεβενών. Ο χώρος είναι σχετικά μικρός (για περίπου 80 φίλους) και η γρεβενιώτικη κομπανία του Λάμπρου Τσιοτίκα, θα παίξει στα σκέτα, δηλαδή χωρίς ηλεκτρονικά βοηθήματα (μικρόφωνα, ηχεία κ.λπ.). Όλη η εκδήλωση θα καταγραφεί ψηφιακά ώστε να διασωθεί όλο το υλικό, αλλά και να διαδοθεί αργότερα μέσω της έκδοσης κάποιου CD.

Οι μουσικοί που θα συμμετάσχουν στην εκδήλωση θα είναι: Ο Λάμπρος

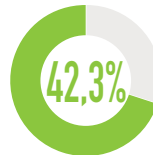
Τσιοτίκας, ο οποίος παίζει κλαρίνο και τραγουδά, με τα παιδιά του Θωμά Τσιοτίκα στο βιολί και Ζήση Τσιοτίκα στο ακορντεόν, ο Χρήστος Ντάγκαλας που τραγουδάει και παίζει λαούτο και ο Λάμπρος Μπουκλάς που τραγουδάει και παίζει ντέφι.

Ο κλαριντζής Λάμπρος Τσιοτίκας είναι γιος του θρυλικού Ζήσου Τσιοτίκα (1936-2006) που έπαιζε σπουδαίο κλαρίνο και τραγουδούσε, γλεντώντας για πολλά χρόνια τους Γρεβενιώτες. Η μουσική οικογένεια των Τσιοτίκων κατέβηκε από τη Φούρκα Ιωαννίνων και κατέβηκε στα Γρεβενά στα τέλη του 19ου αιώνα.

ΣΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ

5,9 ΒΙΒΛΙΑ

διαβάζουν οι Έλληνες κάθε χρόνο σύμφωνα με έρευνα του ΕΚΕΒΙ με το 42,3% των ερωτηθέντων να διαβάζουν τουλάχιστον ένα βιβλίο τον χρόνο.

ΤΑΙΝΙΕΣ

βγαίνουν κατά μέσο όρο στις ελληνικές κινηματογραφικές αίθουσες κάθε εβδομάδα, ενώ αντίστοιχα στις ΗΠΑ είναι 20 και στη Γερμανία 12.

ΣΤΗΝ ΗΛΕΙΑ ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

«ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΠΟΛΛΩΝΑ στον Σίμωνα Καραά» είναι ο τίτλος του 1ου Παγκόσμιου Μουσικολογικού Συνεδρίου, που θα πραγματοποιηθεί από τις 24 έως τις 27 Αυγούστου 2017, στις εγκαταστάσεις της Διεθνούς Ολυμπιακής Ακαδημίας, στην Ολυμπία, παρουσία του Προέδρου της Δημοκρατίας και με τη συμμετοχή 25 εκλεκτών προσκεκλημένων.

ΤΑ ΚΙΤΣ ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΜΠΟΥΤΑΡΗ

ΣΤΟ ΧΑΟΣ ΤΩΝ ΑΝΑΜΝΗΣΕΩΝ

Ο Γιάννης Μπουτάρης ξεκίνησε να συλλέγει ενθύμια από τις πόλεις που επισκεπτόταν εδώ και 30 χρόνια για να προωθήσει τα κρασιά του χωρίς ιδιαίτερο σκοπό

ΤΗΣ ΜΑΡΙΝΑΣ ΣΚΟΠΕΛΙΤΟΥ

Η συνήθεια αυτή εξελίχθηκε σε συλλεκτικό πάθος και η συλλογή του απέκτησε τη δική της υπόσταση. Αυτές τις ημέρες εκτίθεται την γκαλερί Antonopoulou Art υπό τον τίτλο «Το χάος των αναμνήσεων - Αφηγήσεις από τη συλλογή με τα κιτς αντικείμενα του Γιάννη Μπουτάρη».

Όπως αναφέρει ο ίδιος είναι «όλα ευτελή και κακόγουστα» αγγίζοντας ωστόσο το όριο του όμορφου. Πορτρέτα πολιτικών αρχηγών τυπωμένα σε κούπες, ήρωες της ελληνικής μυθολογίας, μπούστα γυναικών και ημίγυμνες κοπέλες σε ερωτικές πόζες, δεκάδες αναπτύρες και ευφάνταστα διακοσμημένες φιάλες ποτών είναι μερικά από τα εκθέματα.

Η γκαλερίστα Αγγελική Αντωνοπούλου που επιμελήθηκε την έκθεση τοποθέτησε τα εκθέματα σε αφηγηματικές ενότητες. Έτσι σε ένα σημείο της

Ο Γιάννης Μπουτάρης συνθέτει έναν κόσμο μελαγχολικού κιτς, όπου τα ενθύμια δεν είναι άψυχα αντικείμενα αλλά προβολές των προσωπικών του εμπειριών και του ψυχικού του κόσμου

έκθεσης θα δούμε τον (επίχρσο) Λένιν να νουθετεί τη φάρμα των (πλαστικών ή πορσελάνινων) ζώων του Τζ. Οργουελ, πιο κάτω τον γύρο του κόσμου σε 86 τοπόσημα και τις φιγούρες των ηρώων του Μίλο Μανάρα που συνοδεύονται από την οδηγία «Δώσε τσόντα στον λαό».

Η έκθεση θα ολοκληρωθεί στις 29 Οκτωβρίου. Η γκαλερί Antonopoulou Art βρίσκεται στην οδό Αριστοφάνους 20 στου Ψυρρή. Διατίθεται δίγλωσσος κατάλογος με κείμενο του ιστορικού τέχνης Χριστόφορου Μαρίνου.

ΤΑΙΝΙΟΘΗΚΗ

«ΤΟ ΣΤΑΡΙ» ΠΑΙΡΝΕΙ ΤΗ ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

Την ιστορική διάσταση που του αξίζει δίνει στο σιτάρι η ομώνυμη τεκμηριωτική ταινία της ομάδας ιστοριοστai, η οποία καταπιάνεται με την έλλειψη του καρπού στην περίοδο της Κατοχής και φυσικά με τη συνακόλουθη πείνα που οδήγησε στον λιμό του '41-42 καθώς και σε σημαντικές κοινωνικό-πολιτικές εξελίξεις.

Σύμφωνα με τα τεκμήρια της ταινίας η εγχώρια παραγωγή σιταριού δεν επαρκούσε για να καλύψει τις ανάγκες του πληθυσμού. Η κυβέρνηση Κορυζή διαβλέποντας το πρόβλημα αγόρασε σιτηρά από την Αυστραλία που δεν έφτασαν όμως ποτέ στην Ελλάδα ποτέ εξαιτίας του αποκλεισμού από τους Βρετανούς.

Σύμφωνα με τους δημιουργούς της ταινίας η πείνα ήταν το πιο καταλυτικό γεγονός του Β' Παγκόσμιου Πολέμου αλλάζοντας όσα θεωρούνταν δεδομένα. Η αποτυχία του κράτους να εξασφαλίσει αυτό το βασικό αγαθό, το στάρι, διατάραξε τη σχέση του με τον πολίτη, έφερε ανατροπές στην κοινωνική διαστρωμάτωση και τελικά οδήγησε τον λαό στην αντίσταση. Η διεθνής επισιτιστική βοήθεια διαμόρφωσε το μεταπολεμικό σκηνικό. Και τέλος, η επίδραση εκείνης της εμπειρίας στο μεταπολεμικό συλλογικό συνειδησιακό των Ελλήνων είχε ως αποτέλεσμα την γενικευμένη ανομία από πολίτες που δεν μπορούσαν πια να εμπιστευθούν τους θεσμούς εξουσίας. Η ταινία προβλήθηκε την Κυριακή 9 Οκτωβρίου, ενταγμένη στο πρόγραμμα του ΟΤΕ HISTORY και πιο συγκεκριμένα στο αφιέρωμα με τον γενικό τίτλο «Η Ελλάδα στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο - Θρίαμβος και Τραγωδία», η οποία ολοκληρώνεται στις 30 Οκτωβρίου.

ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΑΞΙΔΕΥΟΥΝ

Ντουμπάι

Η έκθεση για τα οπωροκηπευτικά WOP DUBAI 2016, που θα διεξαχθεί από 13-15 Νοεμβρίου, για εμπορικές συμφωνίες στα Αραβικά Εμιράτα και τις γύρω χώρες.

Σουηδία

Στο Malmo θα πραγματοποιηθεί 16 και 17 Νοεμβρίου 2016, η μοναδική για την αγορά των Σκανδιναβικών χωρών, έκθεση Βιολογικών και Φυσικών Προϊόντων.

Γερμανία

Έντονη θα είναι η παρουσία της Ελλάδας στην Έκθεση Τροφίμων και Ποτών, FOOD & LIFE 2016, που θα πραγματοποιηθεί από τις 23 έως τις 27 Νοεμβρίου 2016, στο Μόναχο.

Ιταλία

Από 24-26 Νοεμβρίου θα διοργανωθεί στο Εκθεσιακό Κέντρο του Μπολτζάνο της Ιταλίας η Interroma, η μόνη έκθεση εξ ολοκλήρου αφιερωμένη στο μήλο.

ΕΚΘΕΣΗ

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ EXPO

Έρχεται η πρώτη «Πελοπόννησος Expo»

Από τις 9-11 Νοεμβρίου στη Βιομηχανική Περιοχή Τρίπολης θα πραγματοποιηθεί η 1η Πελοπόννησος Expo και θα αποτελέσει σημείο παρουσίασης των ποιολογικών προϊόντων της περιοχής. www.peloponnisosexpo.gr

ΗΜΕΡΙΔΑ

25/11

Για την κλωστοϋφαντουργία

Ημερίδα αφιερωμένη στη μελέτη του κλάδου της κλωστοϋφαντουργίας, ατμομηχανής της βιομηχανικής ανάπτυξης κατά τον 20ό αιώνα θα πραγματοποιηθεί στο Ιστορικό Αρχείο, ενώ θα αναλυθεί η περίπτωση της Βιομηχανίας Ρετσάνα.

**ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ
ΙΔΡΥΜΑ
ΟΜΙΛΟΥ
ΠΕΙΡΑΙΩΣ**

ΕΚΘΕΣΗ

Η Κρήτη «πάει» Θεσσαλονίκη

Από τις 30 Οκτωβρίου έως τις 5 Νοεμβρίου η Παγκρήτια Έκθεση θα πραγματοποιηθεί στο Διεθνές Εκθεσιακό Κέντρο Θεσσαλονίκης με στόχο οι καταναλωτές και οι επιχειρήσεις της Μακεδονίας να έρθουν σε επαφή με τα κρητικά προϊόντα. Πληροφορίες: www.pagritiaekthesi.gr

ΣΤΑΔΙΟ ΕΙΡΗΝΗΣ & ΦΙΛΙΑΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΔΑ ΑΓΡΟΤΙΣΣΑ ΣΤΙΣ 19-20 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

Εκδήλωση αλλά και συνέδριο με κύριο άξονα διαλόγου την ενίσχυση των πρωτοβουλιών της Ελληνίδας αγρότισσας θα πραγματοποιηθεί στο Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας στο Φάληρο στις 19-20 Νοεμβρίου με πρωτοβουλία του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Παγκόσμιας Τράπεζας οι γυναίκες της υπαίθρου δεν αυξάνουν μόνο την παραγωγικότητα στις αγροτικές εκμεταλλεύσεις αλλά συμβάλλουν και στην επισιτιστική ασφάλεια. Μάλιστα, αν οι αγρότισσες είχαν ίση πρόσβαση με τους άντρες στην ιδιοκτησία γης, τις νέες τεχνολογίες, τις αγορές, τις οικονομικές υπηρεσίες και χρηματοδοτήσεις, η παραγωγή θα μπορούσε να αυξηθεί σε τέτοιο βαθμό, που ο αριθμός των ανθρώπων που πεινρούν ανά τον κόσμο θα μειωνό-

ταν κατά 100-150 εκατ. άτομα. Επίσης άλλα στοιχεία δείχνουν ότι το 50% των τροφίμων, που παράγονται ετησίως στον κόσμο, το καλλιεργούν γυναίκες ενώ παγκόσμια, περίπου 1,6 δισεκατομμύρια γυναίκες εξαρτώνται από τη γεωργία.

Στην Ελλάδα σημαντικό ρόλο διαχρονικά έπαιξαν κι οι γυναίκες οι συνεταιρισμοί, για συμπλήρωμα συνήθως του οικογενειακού εισοδήματος, ενώ σήμερα για τις γυναίκες της υπαίθρου οι νέες εργασιακές προκλήσεις αναδεικνύονται κυρίως σε παραγεωργικές δραστηριότητες επιχειρηματικής μορφής, στον αγροτουρισμό και στη βιολογική γεωργία. Να σημειωθεί ότι το συνέδριο για την επιχειρηματικότητα της ελληνίδας αγρότισσας ανακοινώθηκε την Διεθνή Ημέρα της Αγρότισσας που εορτάζεται κάθε χρόνο στις 15 Οκτωβρίου.

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ... ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

Επαγγελματίας αγρότης ή κηπουρός στην πόλη; Για όλους υπάρχει ένα βιβλίο

Αγροδασοπονία

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ:
Βασίλειος Π. Παπαναστάσης

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ εγχειρίδιο αγροδασοπονίας. Η αγροδασοπονία είναι ένα ελπιδοφόρο μοντέλο αειφορίας για την ανάπτυξη μεικτών καλλιεργειών στις οποίες συνδυάζονται δένδρα με γεωργικά φυτά, καθώς και οι βοσκότοποι με αραιά δένδρα. Το βιβλίο περιέχει έγχρωμες εικόνες και σχήματα που αναλύουν τη δομή και τη λειτουργία των αγροδασικών συστημάτων και τα πολλαπλά οφέλη τους. Επικεντρώνεται στα παραδοσιακά αγροδασικά συστήματα, αλλά περιέχει βασικές πληροφορίες και για την εγκατάσταση σύγχρονων συστημάτων καθώς και για τα καταλληλότερα είδη.

Εκδόσεις: Αθ. Σταμούλης
Τιμή: 7,20 €

Κηπολόγιο

Απαντήσεις στις
συνθέστερες ερωτήσεις
κηπουρικής)

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ:
Αιμιλία Ροδοπούλου

ΕΝΑΣ ΕΥΧΡΗΣΤΟΣ οδηγός για ερασιτέχνες κηπουρούς. Ποιος είναι ο σωστός τρόπος φύτευσης; Μπορώ να έχω στο μπαλκόνι μου τα δικά μου λαχανικά και αρωματικά; Πώς θα προστατεύσω τα φυτά μου από ζωύφια και άλλους εχθρούς; Πώς πρέπει να ποτίζω; Πώς θα διατηρήσω τα κομμένα άνθη για περισσότερο καιρό; Στο Κηπολόγιο θα βρείτε τις απαντήσεις σε αυτές και πολλές ακόμα ερωτήσεις. Περιέχει οδηγίες και φωτογραφίες που καθοδηγούν βήμα-βήμα στις κηπευτικές εργασίες.

Εκδόσεις: Πατάκη
Τιμή: 13,22 €

Το Χρυσό Στάρι: Καρπός Ζωής

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ:
Γιάννης Σουλιώτης

ΕΠΑΝΕΚΔΟΣΗ με πλουσιότερο περιεχόμενο του λευκώματος του Γιάννη Σουλιώτη με πρωταγωνιστή το στάρι. Στόχος της έκδοσης είναι η αποτύπωση της κεντρικής θέσης του σταριού στην ελληνική παράδοση, η ανάδειξη της αξίας του πολύτιμου αυτού καρπού ζωής και η συμβολή στη διατήρηση των ελληνικών εθίμων. Η ιστορία των κολλύβων, η σημασία της βασιλόπιτας, οι συμβολισμοί στο πρόσφορο είναι κάποια από τα θέματα που αναλύονται στο λεύκωμα. Όλα τα στοιχεία που παρουσιάζονται ζωντανεύουν μέσα από το πλούσιο φωτογραφικό υλικό που περιλαμβάνεται στην έκδοση.

Εκδόσεις: Ζήτη
Τιμή: 18,51 €

Γεύσεις της Λακωνικής Γης (Νέα αναθεωρημένη έκδοση)

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ:
Μαρία Καράμπελα

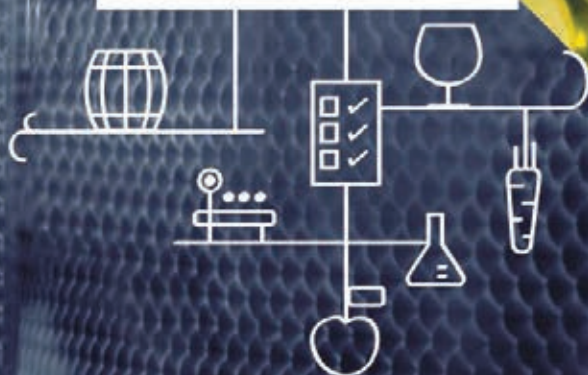
ΜΙΑ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ διάσωσης της παραδοσιακής κουζίνας των Λακώνων. Στο βιβλίο προσφέρονται παραδοσιακές συνταγές χωρισμένες κατ' εποχή, αφού οι Λάκωνες συνήθιζαν να τρώνε το κάθε φαγητό μόνο την εποχή του. Είναι αλήθεια ότι μέσα από την κουζίνα μπορούμε να γνωρίσουμε και τους ανθρώπους, τις κλιματολογικές συνθήκες της περιοχής τους ή τις ξένες επιρροές. Με αυτή την οπτική και με τον τρόπο που το έχει δομήσει, το βιβλίο της Μ. Καράμπελα αποτελεί πολτιμοτικό ντοκουμέντο.

Εκδόσεις: Κάπα Εκδοτική
Τιμή: 15,90 €

VINITECH ❖ SIFEL

Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΕΚΘΕΣΗ
Αμπελο-οινικού και
φρουτωλαχανικών κλάδων

29 ΝΟΕΜ.
1^η ΔΕΚΕΜ.
2016
BORDEAUX

1 ΕΚΘΕΣΗ, 70 ΧΩΡΕΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ
97% ΑΠΟΔΟΧΗ

- ❖ Ανακαλύψτε καινοτόμους εξοπλισμούς
- ❖ Συναντήστε τους στρατηγικούς επαγγελματίες
- ❖ Εμπλουτίστε τις πρακτικές του επαγγέλματος

20^η έκθεση

vinitech-sifel.com

Για περισσότερες πληροφορίες, επικοινωνήστε:
Βασιλική Συλβί Παπαγεωργοπούλου
Τηλ.: +30 210 32 38 690/790 prs@ath.forthnet.gr

Μια εκδήλωση που οργανώνει το

 **CONGRÈS
ET EXPOSITIONS
DE BORDEAUX**

MITSUBISHI ASX ΤΑΞΙΔΙΑΡΑ ΨΥΧΗ

Μια εξαιρετικά δυναμική πρόταση στην κατηγορία των crossover αποτελεί το ανανεωμένο Mitsubishi ASX, που προσφέρεται πλέον με και ένα νέο πετρελαιοκινητήρα 1.600 κ.εκ.

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΟΝΤΟΝΗ

Μετά από 5 χρόνια πετυχημένης παρουσίας στην ευρωπαϊκή και ελληνική αγορά, το ASX, γνήσιος εκπρόσωπος της στρατηγικής πράσινης τεχνολογίας της MMC, απέκτησε ένα νέο πετρελαιοκινητήρα 1,6 Di-D Euro-6, οποίος αποδίδει 114 ίππους/ 3.600 σ.α.λ., με ροπή 270 Nm/1.750 σ.α.λ. και κατανάλωση μόλις 4,6 λίτρα/1.000 χλμ. Σημειώνεται ότι ο Di-D της Mitsubishi αποκτά ακόμη μεγαλύτερη περιβαλλοντική συμβατότητα με την προσθήκη (ανάλογα με το μοντέλο και την αγορά) ενός ολοκληρωμένου πακέτου ClearTec μειωμένων εκπομπών

CO2, που περιλαμβάνει μεταξύ άλλων: Σύστημα «Automatic Stop & Go», Electric power steering, Σύστημα Ανάκτησης Ενέργειας Πέδησης (Generation Control System) και Ελαστικά χαμηλής αντίστασης κύλισης.

Το ανανεωμένο ASX, το οποίο συνεχίζει να διατίθεται και με τον γνωστό βενζινοκινητήρα της Mitsubishi Motors 1.600 κ.εκ. MIVEC με 117Hp/6.000 σ.α.λ., έχει δεχτεί και πλήθος αλλαγών στην εσωτερική σχεδίαση της καμπίνας των επιβατών η οποία αντικατοπτρίζει μια αίσθηση «δυναμικής ποιότητας».

Το ASX εξελίχθηκε με βάση τη

ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΠΛΟΥΣΙΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΑΝΕΣΗΣ & ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

ACTIVE STABILITY & TRACTION CONTROL (ASTC), ABS με EBD & Brake Assist, Hill Start Assist (HSA), ESS (Emergency Stop Signal), αερόσακοι εμπρός, πλευρικοί, οροφής και αερόσακος γονάτου οδηγού, σύστημα ανίχνευσης και πίεσης των ελαστικών, σύστημα κινητού τηλεφώνου Bluetooth με φωνητικές εντολές και χειριστήρια στο τιμόνι, ελαστικά 225/55 R18 με ζάντες αλουμινίου νέου σχεδιασμού, πανοραμική γυάλινη οροφή με εσωτερικό φωτισμό LED, μπάρες οροφής, κεντρικός καθρέφτης με αυτόματο υποφωτισμό αποτελούν μερικά από τα στοιχεία του εξοπλισμού άνεσης και ασφαλείας που διευκολύνουν τη ζωή των επιβατών.

**Γνήσιος εκπρόσωπος
της στρατηγικής
πράσινης τεχνολογίας
της Mitsubishi Motors**

μεσαίου μεγέθους παγκόσμια πλατφόρμα «Project Global» της MMC. Στοχεύει στο «πάντρεμα» της φιλοσοφίας επιβατικού δρόμου του Lancer με την επιβλητική θέση οδήγησης του Outlander και την άνεση του ευφυούς ηλεκτρονικά ελεγχόμενου συστήματος AWD. Και βέβαια, όπως όλα τα μέλη της οικογένειας «Project Global», το ASX έχει το πλεονέκτημα μιας εξαιρετικά άκαμπτης δομής αμαξώματος που εγγυάται δυναμική οδική συμπεριφορά, παθητική ασφάλεια, άνεση και αντοχή, προσφέροντας όλη την γκάμα συστημάτων ενεργητικής και παθητικής ασφαλείας.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

- **Inform**
με κινητήρα βενζίνης 1,6 4x2
- **Invite Plus**
με κινητήρα βενζίνης 1,6 4x2 και τον diesel 1,6 4x2 & 4x4
- **Intense Panorama**
με κινητήρα diesel 1,6 Di-D 4WD

Τα αυτοκίνητα της Mitsubishi διαθέτει στην ελληνική αγορά η Αφοί Σαρακάκη.

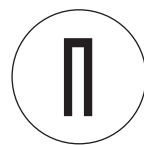

ΣΤΗΝ ΤΟΣΚΑΝΗ

ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ ΨΑΧΝΕΙ Η ΒΙΛΑ ΤΟΥ ΜΙΚΕΛΑΝΤΖΕΛΟ

Όσο πεπειραμένη κι αν είναι η Annie Madren Young, ειδική πωλήσεων διεθνούς εταιρείας real estate, σίγουρα θα αισθάνεται ιδιαίτερη ευθύνη για το ακίνητο που της ανατέθηκε πρόσφατα...

ΤΗΣ ΜΑΡΙΝΑΣ ΣΚΟΠΕΛΙΤΟΥ

Πρόκειται για μία έπαυλη που κάποτε ανήκε σε έναν από τους σημαντικότερους καλλιτέχνες όλων των εποχών, τον Μιχαήλ Αγγελο (6 Μαρτίου 1475 – 18 Φεβρουαρίου 1564). Κρυμμένη στις πλαγιές των λόφων της Τοσκάνης, στην τοποθεσία Castellina in Chianti μεταξύ της Σιέννα και της Φλωρεντίας και περιτριγυρισμένη από ελαιώνες, περιβόλια

με λεμόνια και τους αμπελώνες του Chianti βρίσκεται η έπαυλη του ιδιοφυσού καλλιτέχνη που δημιούργησε μερικά από τα σημαντικότερα έργα της Αναγέννησης, όπως η Καπέλα Σιζτίνα.

Με ελαιοτριβείο 1.000 ετών

Η ιστορική αξία του ακινήτου επαυξάνεται από ελαιοτριβείο που υπάρχει σε ένα από τα κτίρια του. Η ηλικία του υπολογίζεται στα 1.000 έτη. Επίσης ο ελαιώνας των 200 ριζών που βρίσκεται μέ-

Κρυμμένη στις πλαγιές των λόφων της Τοσκάνης, στην τοποθεσία Castellina in Chianti, και περιτριγυρισμένη από ελαιώνες, περιβόλια με λεμόνια και τους αμπελώνες του Chianti βρίσκεται η έπαυλη του ιδιοφυούς καλλιτέχνη.

σα στην προς πώληση ιδιοκτησία μπορεί να αποδώσει μία μικρή παραγωγή. Είναι εύκολο να φανταστεί το συναίσθημα που θα αφήνει στον παραγωγό του το ελαιόλαδο που παράχθηκε στις εγκαταστάσεις της έπαυλης του Μιχαήλ Άγγελου σε ένα σχεδόν αρχαίο ελαιοτριβείο. Όπως αναφέρει η κυρία Young ιδανικός αγοραστής θα είναι κάποιος «που αγαπά το ελαιόλαδο και θα ήθελε να ανακαινίσει το ελαιοτριβείο. Μπορείς να νιώσεις την ιστορία όταν μπαίνεις στο ελαιοτριβείο και ακουμπάς τη μυλόπετρα που βρίσκεται εκεί 1.000 χρόνια γυρίζοντας ακαταύπιστα».

Προηγούμενοι ιδιοκτήτες

Φυσικά, η ιστορία ξεκινά από τον Μι-

χαήλ Άγγελο. Ο μεγάλος καλλιτέχνης απέκτησε την έπαυλη έναντι του αντιτίμου των 2.360 φιορινιών πίσω στο μακρινό 1549.

Μετά από εκείνον η ιδιοκτησία δεν άλλαξε πολλές φορές χέρια. Παρέμεινε στην οικογένεια Buonarroti μέχρι το 1867, για να αλλάξει ιδιοκτητή πάλι το 1888 και να καταλήξει στους σημερινούς ιδιοκτήτες το 1973.

Οι τελευταίοι ιδιοκτήτες, είναι ένα ζευγάρι που ζει στην έπαυλη πάνω από 20 χρόνια και πραγματικά την έχει αγαπήσει. Την ανακαινίσαν με προσοχή και σεβασμό, έχοντας ως γνώμονα τη διατήρηση της αυθεντικής ατμόσφαιρας.

Όταν ρωτήθηκαν ποιον θεωρούν

κατάλληλο για ιδιοκτητή της έπαυλης, απάντησαν ότι επιθυμούν ο νέος ιδιοκτήτης να την αγαπά όσο εκείνοι. Οι ίδιοι δεν θεώρησαν ποτέ τον εαυτό τους «ιδιοκτήτη» του οικήματος, αλλά μάλλον «υπηρέτη» ενός σπάνιου κομματιού της ιστορίας. Με αυτή τη λογική, το παν για εκείνους δεν είναι η καλύτερη οικονομική προσφορά αλλά ένας άνθρωπος με την ίδια πρόθεση.

Τρία ξεχωριστά κτίρια

Η έπαυλη με συνολικό εμβαδόν 1.200 τ.μ. βρίσκεται μέσα σε μία έκταση 6 στρεμμάτων. Αποτελείται από τρία ξεχωριστά κτίρια, τα οποία βρίσκονται περιμετρικά ενός πύργου που εκτιμάται ότι κατασκευάστηκε το 1047. Περιλαμβάνει 10

υπνοδωμάτια, 7 μπάνια και 5 τζάκια. Το τρίτο πάτωμα του κυρίως κτίσματος δεν έχει ανακαινιστεί, επιτρέποντας στον μελλοντικό ιδιοκτήτη να αναμορφώσει το χώρο σύμφωνα με το γούστο του. Ο αρχαίος μύλος βρίσκεται στο ισόγειο ενός από τα δύο μικρότερα κτίρια.

Οι τελευταίοι ιδιοκτήτες ασχολήθηκαν μία δεκαετία με την ανακαίνιση του χώρου. Πρόσθεσαν κάποια μοντέρνα στοιχεία, όπως το σύστημα κεντρικής θέρμανσης, τη σύνδεση Internet και τον εξοπλισμό της κουζίνας, αλλά επίσης διατήρησαν πολλά από τα ιστορικά στοιχεία του κτιρίου, συμπεριλαμβανομένης της εστίας και του νεροχύτη στην κουζίνα, των θολωτών οροφών από τούβλο και των

αυθεντικών αναγεννησιακών πατωμάτων από τερακότα. Η αγορά της έπαυλης θα συνοδευτεί από το αντίγραφο του αυθεντικού συμφωνητικού με αγοραστή τον Μιχαήλ Άγγελο που βρίσκεται στο Μουσείο της Φλωρεντίας.

Στα 7,5 εκατ. ευρώ

Αν κάποιος έχει αρχίσει να το σκέφτεται, η τιμή έρχεται στο τέλος για να κάνει τους υπολογισμούς του. Ανέρχεται στα 7,5 εκατομμύρια ευρώ ή 8,4 εκατομμύρια δολάρια. Για να μετριάσει κάπως μια πιθανή απογοήτευση που μπορεί να έχει αισθανθεί κάθε υποψήφιος αγοραστής, βάσει των ιστορικών στοιχείων ο Μιχαήλ Άγγελος δεν πρέπει να κατοίκησε ποτέ στη συγκεκριμένη έπαυλη.

ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Δώρο για τον Πάπα

Έγραψε ο Μιχαήλ Άγγελος το 1549 στον ανιψιό του: «Θα προτιμούσα 2 βαρέλια κρασί από οκτώ πουκάμισα». Με την σκέψη αυτή άρχισε να στέλνει κρασί στη Ρώμη ως «ένα πραγματικό δώρο για τον Πάπα». Σήμερα οι παραγωγοί του αμπελώνα συνεχίζουν την παράδοση δωρίζοντας κρασιά στον Πάπα.

Προστατευμένη αμπελουργία

Ήταν η 24η Σεπτεμβρίου του 1716 όταν ο μέγας δούκας Κόζιμο Γ' των Μεδίκων διακήρυξε πως οι λόφοι του Chianti μεταξύ Φλωρεντίας και Σιένα συνιστούν τους πρώτους προστατευμένους αμπελώνες στον κόσμο. Τριακόσια χρόνια αργότερα το Chianti κατάφερε να γίνει το δημοφιλέστερο κρασί της Ιταλίας.

Απ' όλο τον κόσμο

Το 1997 το όνομα του Μιχαήλ Άγγελου συνδέθηκε και πάλι με το κρασί λόγω του διαγωνισμού Michelangelo International Wine & Spirit Awards που διεξάγεται στην Ν. Αφρική και δίνει την ευκαιρία σε κρασιά από όλο τον κόσμο να διακριθούν.

ΤΑΣΟΣ ΧΑΛΚΙΑΣ

Όταν δάκρυζε το κλαρίνο

Ήταν στις αρχές της δεκαετίας του 1960 όταν σε ένα κέντρο της 8ης Λεωφόρου στη Νέα Υόρκη, ο Μπένι Γκούντμαν χαρακτήριζε τον Τάσο Χαλκιά ως «τον καλύτερο κλαρινίστα του πλανήτη». Αυτός από την πλευρά του, σύμφωνα τη διήγησή του, χρειάστηκε να πει τρία ούσκι μονοκοπανιά για να παίξει μπροστά στον βασιλιά της τζαζ...

ΤΗΣ ΜΑΡΙΝΑΣ ΣΚΟΠΕΛΙΤΟΥ

Γ.Ρίτσος: «Στον ήχο του κλαρίνου του Τάσου Χαλκιά βογγάει, τινάζεται, χαμογελάει, χορεύει η Ελλάδα»

Για την πατρίδα του, ο Τάσος Χαλκιάς, η ιστορία του οποίου ξεκινά το 1914 στη Γρανιτισπούλα Ιωαννίνων, είναι από τους μεγαλύτερους δεξιότεχνες της δημοτικής μουσικής παράδοσης. Για τον οποίο σήμερα, 22 χρόνια μετά το θάνατό του, ένα βιβλίο της Άννας Στεργίου με τίτλο «Τάσος Χαλκιάς: Το φύσημα του Θεού», έρχεται να φιλοτεχνήσει ένα πλήρες πορτρέτο μέσα από δημοσιεύματα, συνεντεύξεις του ίδιου αλλά και περιστατικά που διηγήθηκαν τα παιδιά του, Λάκης, Νίκη και Χρήστος. **Η ζωή του Τάσου Χαλκιά καθορίστηκε απ' την απώλεια.** Ορφάνεψε από πατέρα στα τέσσερα και στο διάβα της ζωής του έχασε πολλά αγαπημένα του πρόσωπα με τραγικό τρόπο. Το πρώτο του κλαρίνο το αγόρασε για τον εξάχρονο Αναστάση, τον πέμπτο γιο του Πολυχρόνη Χαλκιά, η μάνα του δίνοντας έξι γίδες από το φτωχικό νοικοκυριό της. Από τότε δεν σταμάτησε ποτέ να παίζει, αν και ποτέ

θήσεις του για τον πόλεμο, τάσσεται στο ΕΑΜ, για να τελειώσει αυτός ο εφιάλτης μία ώρα αρχύτερα. Αυτή την εποχή γνωρίζει και τη δεύτερή του γυναίκα, τη Μαρίκα, με την οποία αποκτά τα τρία παιδιά του.

Στη μετά τον πόλεμο εποχή θα συνεχίσει τη λαμπρή του καριέρα ταξιδεύοντας σε πολλές χώρες. Στα ταξίδια του θα έρθει σε επαφή με έναν κόσμο που εκτιμά τους μουσικούς και την καλή μουσική, αυτό θα κάνει ακόμα μεγαλύτερη την πίστη του για την κατάσταση που επικρατεί στην Ελλάδα.

Τελικά, αποφασίζει να ιδρύσει την δική του εταιρεία για να ξεφύγει από αγοραία λογική των δισκογραφικών και να δώσει στη δημοτική μουσική τη χαμένη της τιμή.

Επί δικτατορίας συνεργάζεται με τον Δ. Σαββόπουλο. Από το «τι να παίζω εγώ εκεί μέσα, στους μαλλιάδες;» κατέληξε στο «αυτά τα παιδιά μου έδωσαν ζωή!» ενώ το 1972 γράφει τη μουσική για τον Αίαντα του Σοφοκλή που ανεβαίνει στο Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος με το όνομά του να μην μπαίνει ούτε στο πρόγραμμα.

Τα τελευταία χρόνια της ζωής του, λόγω προβλημάτων υγείας, αναγκάστηκε να αποχωριστεί το κλαρίνο του. Σε όλη του τη ζωή ένιωθε δυσφορία γι' την αντιμετώπιση των μουσικών από την πολιτεία. Και στη δική του περίπτωση η πολιτεία φάνηκε σκληρή, στερώντας του την τιμητική σύνταξη. Τότε με αξιοπρέπεια θα απαντήσει: «Είμαι πολύ πλούσιος, περισσότερο πλούσιος απ' ό,τι φαντάζεται η πολιτεία. Πλούτος μου είναι η αγάπη του λαού και η αναγνώριση των ανθρώπων του πνεύματος και του πολιτισμού».

Έφυγε απ' τη ζωή το 1992. Μία ζωή μοιρολόγια, το μοιρολόι του συνόδεψε στη μεγάλη έξοδο...

δεν έμαθε να διαβάσει νότες.

Τα πρώτα του επαγγελματικά βήματα τα κάνει μαζί με τα αδέλφια του, στην περίφημη Κομπανία των «Χαλκιάδων», ανήκοντας ουσιαστικά στην τέταρτη γενιά της, σε πανηγύρια της υπαίθρου και νυχτερινά κέντρα της Αθήνας. Ο πόλεμος σταμάτά την πορεία του και αλλάζει για πάντα τη ζωή του, όταν σε ένα βομβαρδισμό χάνει την πρώτη του γυναίκα και τα δύο τους παιδιά. Σχεδόν χάνει τα μυαλά του, όμως δεν εγκαταλείπει. Ενάντια στις πεποι-

Ο Τάσος Χαλκιάς έδρασε πάντα σε συλλογικότητες. Αριστερά: Το 1938 σε πανηγύρι με τα αδέλφια του.

Ο βασιλιάς της τζαζ, Μπ. Γκούντμαν, ακούγοντας τον Τ. Χαλκιά να παίζει, παραδέχθηκε πως είχε ακόμα πολλά να μάθει.

Με τους γιους του, Χρήστο και Λάκη, επί τω έργω.

Η δεύτερη σύζυγός του, Μαρίκα, υπήρξε το στήριγμά του μέχρι το τέλος.

Ηχογραφώντας στην «Columbia» το 1978 με τον γιο του Λάκη.

Την ανθρώπινη πλευρά του καλλιτέχνη φωτίζει η μυθιστοριατική βιογραφία της Α. Στεργίου.

Στο στούντιο της «Columbia» ο Τ. Χαλκιάς με τον Γ. Ρίτσο και τον Στ. Καζαντζίδη.

Οι φωτογραφίες ηροέρχονται από το <http://www.kolivas.de/archives/106316>

ΜΗΝ ΞΕΧΑΣΩ

Οι πιο σημαντικές υπομνήσεις για το μήνα Νοέμβριο και ένα κλίμα για τον χειμώνα που έρχεται ολοταχώς

29/10

Τα γενέθλια του ΑΣ Ζαγοράς

Διήμερο εκδηλώσεων μνήμης και τιμής στον συνεταιριστή διοργανώνει ο ΑΣ Ζαγοράς στις 29-30 Οκτωβρίου, με αφορμή τη γενέθλια ημέρα ίδρυσής του στις 17 Οκτωβρίου 1916

30/10

Στην Αθήνα τα Οινοτικά

Η έκθεση κρητικού κρασιού Οινοτικά διοργανώνεται για πρώτη φορά στην Αθήνα στις 30 Οκτωβρίου στη «Μεγάλη Βρετάνια»

03/11

Το Περιβάλλον στο ΠΙΟΠ

Επιστημονική διημερίδα «Ιστορικό και πολιτιστικό τοπίο» θα πραγματοποιηθεί 3-4 Νοεμβρίου στο Ιστορικό Αρχείο του Πολιτιστικού Ιδρύματος Ομίλου Πειραιώς, στον Ταύρο

05/11

Για τα όσπρια στη Λάρισα

Ημερίδα με θέμα «Καλλιέργεια-Διατροφικά οφέλη-προοπτική των οσπρίων» διοργανώνεται στις 5 Νοεμβρίου 11.π.μ. στο Village Garden, 40 χλμ. Λάρισας-Νίκαιας, με χορηγούς επικοινωνίας την Agrenda και το Agronews

12/11

Συνέδριο Βιολογικής Γεωργίας

Το 2ο Πανελλήνιο Συνέδριο Βιολογικής Γεωργίας και Κτηνοτροφίας διοργανώνει στο Πετρίτσι Σερρών, από 12 έως 15 Νοεμβρίου, η Ένωση Βιοκαλλιεργητών Β. Ελλάδας. Χορηγοί επικοινωνίας η Agrenda και το Agronews

15/11

Δηλώσεις συγκομιδής

Το αργότερο μέχρι τις 15 Νοεμβρίου οι κάτοχοι αμπελουργικών εκμεταλλεύσεων των οποίων η παραγωγή προορίζεται για οινοποίηση πρέπει να υποβάλουν δηλώσεις συγκομιδής

ΠΡΙΝ ΚΛΕΙΣΩ...

A

δειάζουν τα στρατόπεδα αυτό τον καιρό, με τα φανταράκια να αιτούνται, ο ένας μετά τον άλλο... δεκαήμερον αγροτική άδεια για το μάζεμα της ελιάς. Οι τιμές του λαδιού, καθώς φαίνεται, θα είναι καλές και φέτος, επομένως η όλη ενασχόληση αξίζει τον κόπο. Γενικότερα, πάντως, ο χειμώνας προβλέπεται βαρύς. Οι συμπληρωματικοί των κοινοτικών ενισχύσεων με υποχρεώσεις προς το δημόσιο και τα ασφαλιστικά ταμεία αφήνουν στεγνούς τους λογαριασμούς των αγροτών, ενώ το ρεπορτάζ από την αγορά λέει ότι η σεζόν δεν ξεκίνησε καλά για τις φθινοπωρινές καλλιέργειες. Από την άλλη, οι τιμές στα λιπάσματα έχουν πέσει κι αυτό είναι καλό.

Όλα είναι
ΔΥΝΑΤΑ!

**JAZZ
CIVIC
HR-V
CR-V**

5 χρόνια δωρεάν
service
οδική βοήθεια
εγγύηση

MONO
190€*
το μήνα

Όταν μπορείς να έχεις 5 χρόνια δωρεάν οδική βοήθεια, 5 χρόνια δωρεάν service σε ανταλλακτικά, 5 χρόνια εγγύηση και ετοιμοπαράδοτο οποιοδήποτε μοντέλο Honda επιθυμείς, με μόλις 190€ το μήνα... είναι αδύνατο να μην πιστέψεις πως όλα είναι δυνατά!

*Ενδεικτικός υπολογισμός δόσης Honda Jazz 1.3lt Trend: Μηνιαία δόση 190€, ετήσιο ον. επιτόκιο 5,9% πλέον εισφοράς 0,6% Ν.128/75, διάρκεια 72 μήνες, προκαταβολή 4.687€, ΣΕΠΠΕ 7,29%.

www.honda.gr
facebook.com/honda.greece

Μια ζωή ελληνική, ένα σήμα δικαίωσης.

Όταν είσαι κορυφαίας ποιότητας,
ολόφρεσκο, 100% ελληνικό γάλα, το ελληνικό σήμα...

Το παίρνεις με τα τσαρούχια!

Ελληνικό
Σήμα

www.olympos.gr